మంద బుద్ధులని సైతం మహా జ్ఞానులుగా చేసే సరస్వతీ కవచం

గణపతి ప్రార్థన:

శుక్లాంబరధరం విష్ణుం శశివర్ణం చతుర్భుజం
ప్రసన్నవదనం ధ్యాయేత్ సర్వవిఘ్నోపశాంతయే
సుముఖశ్చైకదంతశ్చ కపిలో గజకర్ణకః।
లంబోదరశ్చ వికటో విఘ్నరాజో గణాధిపః
ధూమ్రకేతుః గణాధ్యక్షో ఫాలచంద్రో గజాననః।
వక్రతుండ శ్శూర్పకర్ణో హేరంబః స్కందపూర్వజః
షోడశైతాని నామాని యః పఠేత్ శృణుయాదపి ।
విద్యారంభే వివాహే చ ప్రవేశే నిర్గమే తథా।
సంగ్రామే సర్వ కార్యేషు విఘ్నస్తస్య న జాయతే।
॥ శ్రీమహాగణాధిపతయే నమః ॥

1. ఓం శ్రీం హ్రీం సరస్వ త్యై స్వాహా -శిరో మే పాతు సర్వతః
2. ఓం శ్రీం వాగ్దేవతాయై స్వాహా -ఫాలం మే సర్వదాఽవతు
3. ఓం హ్రీం సరస్వత్యై స్వాహేతి శ్రోత్రే పాతు నిరంతరమ్
4. ఓం శ్రీం హ్రీం భగవత్యై సరస్వత్యై స్వాహా నేత్రయుగ్మం సదాఽవతు
5. ఓం ఐం హ్రీం వాగ్వాదిన్యై స్వాహా నాసాం మే సర్వదాఽవతు
6. ఓం హ్రీం విద్యాదిష్ఠాతృదేవ్యై స్వాహా ఓష్ఠం సదాఽవతు
7. ఓం శ్రీం హ్రీం బ్రాహ్మ్యై స్వాహేతి దంతపంక్తిం సదాఽవతు
8. ఓం ఐం ఇత్యేకాక్షరో మంత్రో మమ కంఠం సదాఽవతు
9. ఓం శ్రీం హ్రీం పాతుమే గ్రీవాం స్కంధౌ మే శ్రీం సదాఽవతు
10. ఓం హ్రీం విద్యా ధిష్ఠాతృదేవ్యై స్వాహా మే పాతు నాభికామ్
11. ఓం హ్రీం క్లీం వాణ్యై స్వాహేతి మమ హస్తౌ సదాఽవతు
12. ఓం సర్వ వర్ణాత్మికాయై పాదయుగ్మం సదాఽవతు
13. ఓం వాగధిష్ఠాతృ దేవ్యై స్వాహా సర్వాంగం సదాఽవతు

Note: ఽ ఈ గుర్తు ఉన్న చోట, ముందు అక్షరానికి ఎక్కువ దీర్ఘం ఇస్తే "అవతు" అవుతుంది. ఉ.దా : సదాఽవతు = సదా అవతు (ఎల్లప్పుడూ కాపాడుగాక)

14. ఓం సర్వ కంఠ వాసిన్యై స్వాహా ప్రాచ్యాం సదాఽవతు

15. ఓం సర్వ జిహ్వాగ్ర వాసిన్యై స్వాహా అగ్ని దిశి రక్షతు

16. ఓం హ్రీం శ్రీం క్లీం సరస్వత్యై బుధ జనన్యై స్వాహా సతతం మంత్రరాజోఽయం దక్షిణే మాం సదాఽవతు

17. ఓం ఐం హ్రీం శ్రీం త్ర్యక్షరో మంత్రో నైరృత్యాం సర్వదాఽవతు

18. ఓం ఐం హ్రీం జిహ్వాగ్ర వాసిన్యై స్వాహా మాం వారుణేఽవతు

19. ఓం సర్వాంబికాయై స్వాహా వాయవ్యే మాం సదాఽవతు

20. ఓం ఐం శ్రీం క్లీం గద్యవాసిన్యై స్వాహా మాం ఉత్తరేఽవతు

21. ఓం ఐం సర్వ శాస్త్ర వాసిన్యై స్వాహా - ఈశాన్యాం సదాఽవతు

22. ఓం హ్రీం సర్వపూజితాయై స్వాహాచోర్ధ్వం సదాఽవతు

23. ఓం హ్రీం పుస్తక వాసిన్యై స్వాహా -అధోమాం సదాఽవతు

24. ఓం గ్రంథబీజ స్వరూపాయై స్వాహా మాం సర్వతోఽవతు

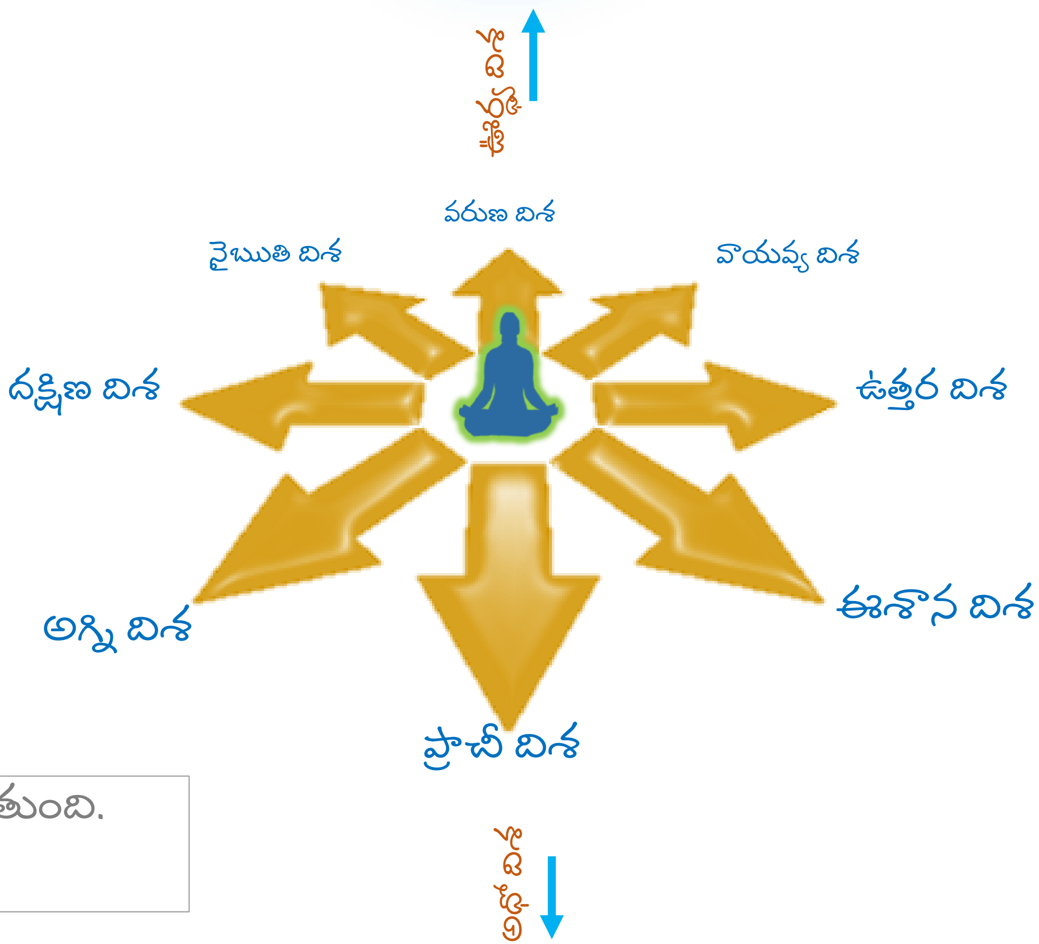

Note: ఽ ఈ గుర్తు ఉన్న చోట, ముందు అక్షరానికి ఎక్కువ దీర్ఘం ఇస్తే "అవతు" అవుతుంది.
ఉ.దా : సదాఽవతు = సదా అవతు (ఎల్లప్పుడూ కాపాడుగాక)

॥ శ్రీలక్ష్మ్యష్టోత్తరశతనామస్తోత్రమ్ ॥

దేవ్యువాచ –

దేవదేవ మహాదేవ త్రికాలజ్ఞ మహేశ్వర ।
కరుణాకర దేవేశ భక్తానుగ్రహకారక ॥ 1

అష్టోత్తరశతం లక్ష్మ్యాః శ్రోతుమిచ్ఛామి తత్త్వతః ।

ఈశ్వర ఉవాచ –

దేవి సాధు మహాభాగే మహాభాగ్యప్రదాయకం ।
సర్వైశ్వర్యకరం పుణ్యం సర్వపాపప్రణాశనం ॥ 2 ॥

సర్వదారిద్ర్యశమనం శ్రవణాద్భుక్తిముక్తిదం ।
రాజవశ్యకరం దివ్యం గుహ్యాద్గుహ్యతమం పరం ॥ 3 ॥

దుర్లభం సర్వదేవానాం చతుఃషష్టికలాస్పదం ।
పద్మాదీనాం వరాంతానాం విధీనాం నిత్యదాయకం ॥ 4

సమస్తదేవసంసేవ్యమణిమాద్యష్టసిద్ధిదం ।
కిమత్ర బహునోక్తేన దేవీ ప్రత్యక్షదాయకం ॥ 5

తవ ప్రీత్యాద్య వక్ష్యామి సమాహితమనాః శృణు । 6

ధ్యానం –

వందే పద్మకరాం ప్రసన్నవదనాం సౌభాగ్యదాం భాగ్యదాం ।
హస్తాభ్యామభయప్రదాం మణిగణైర్నానావిధైర్భూషితాం ॥
భక్తాభీష్టఫలప్రదాం హరిహరబ్రహ్మాదిభిః సేవితాం ।
పార్శ్వే పంకజశంఖపద్మనిధిభిర్యుక్తాం సదా శక్తిభిః ॥ 7

సరసిజనయనే సరోజహస్తే ధవలతరాంశుకగంధమాల్యశోభే ।
భగవతి హరివల్లభే మనోజ్ఞే త్రిభువనభూతికరి ప్రసీద మహ్యం॥ 8

స్తోత్రం –

ప్రకృతిం వికృతిం విద్యాం సర్వభూతహితప్రదాం ।

శ్రద్ధాం విభూతిం సురభిం నమామి పరమాత్మికాం ॥ 9

వాచం పద్మాలయాం పద్మాం శుచిం స్వాహాం స్వధాం సుధాం ।
ధన్యాం హిరణ్మయీం లక్ష్మీం నిత్యపుష్టాం విభావరీం ॥ 10

అదితిం చ దితిం దీప్తాం వసుధాం వసుధారిణీం ।
నమామి కమలాం కాంతాం కామాక్షీం క్రోధసంభవాం ॥ 11

అనుగ్రహపరాం బుద్ధిమనఘాం హరివల్లభాం ।
అశోకామమృతాం దీప్తాం లోకశోకవినాశినీం ॥ 12

నమామి ధర్మనిలయాం కరుణాం లోకమాతరం ।
పద్మప్రియాం పద్మహస్తాం పద్మాక్షీం పద్మసుందరీం ॥ 13

పద్మోద్భవాం పద్మముఖీం పద్మనాభప్రియాం రమాం ।
పద్మమాలాధరాం దేవీం పద్మినీం పద్మగంధినీం ॥ 14

పుణ్యగంధాం సుప్రసన్నాం ప్రసాదాభిముఖీం ప్రభాం ।
నమామి చంద్రవదనాం చంద్రాం చంద్రసహోదరీం ॥ 15

చతుర్భుజాం చంద్రరూపామిందిరామిందుశీతలాం ।
ఆహ్లాదజననీం పుష్టిం శివాం శివకరీం సతీం ॥ 16

విమలాం విశ్వజననీం తుష్టిం దారిద్ర్యనాశినీం ।
ప్రీతిపుష్కరిణీం శాంతాం శుక్లమాల్యాంబరాం శ్రియం ॥ 17

భాస్కరీం బిల్వనిలయాం వరారోహాం యశస్వినీం ।
వసుంధరాముదారాంగీం హరిణీం హేమమాలినీం ॥ 18

ధనధాన్యకరీం సిద్ధిం స్త్రైణ సౌమ్యాం శుభప్రదాం ।
నృపవేశ్మగతానందాం వరలక్ష్మీం వసుప్రదాం ॥ 19

శుభాం హిరణ్యప్రాకారాం సముద్రతనయాం జయాం ।
నమామి మంగలాం దేవీం విష్ణువక్షఃస్థలస్థితాం ॥ 20

విష్ణుపత్నీం ప్రసన్నాక్షీం నారాయణసమాశ్రితాం ।

దారిద్ర్యధ్వంసినీం దేవీం సర్వోపద్రవహారిణీం ॥ 21

నవదుర్గాం మహాకాలీం బ్రహ్మవిష్ణుశివాత్మికాం ।
త్రికాలజ్ఞానసంపన్నాం నమామి భువనేశ్వరీం ॥ 22

లక్ష్మీం క్షీరసముద్రరాజతనయాం శ్రీరంగధామేశ్వరీం
దాసీభూతసమస్తదేవవనితాం లోకైకదీపాంకురాం ।
శ్రీమన్మందకటాక్షలబ్ధవిభవబ్రహ్మేంద్రగంగాధరాం త్వాం
త్రైలోక్యకుటుంబినీం సరసిజాం వందే ముకుందప్రియాం ॥ 23

మాతర్నమామి కమలే కమలాయతాక్షి
శ్రీవిష్ణుహృత్కమలవాసిని విశ్వమాతః ।
క్షీరోదజే కమలకోమలగర్భగౌరి
లక్ష్మి ప్రసీద సతతం నమతాం శరణ్యే ॥ 24

ఫలశ్రుతి –

త్రికాలం యో జపేద్విద్వాన్ షణ్మాసం విజితేంద్రియః ।
దారిద్ర్యధ్వంసనం కృత్వా సర్వమాప్నోత్యయత్నతః ॥ 25

దేవీనామసహస్రేషు పుణ్యమష్టోత్తరం శతం ।
యేన శ్రియమవాప్నోతి కోటిజన్మదరిద్రతః ॥ 26

భృగువారే శతం ధీమాన్ పఠేద్వత్సరమాత్రకం ।
అష్టైశ్వర్యమవాప్నోతి కుబేర ఇవ భూతలే ॥ 27

దారిద్ర్యమోచనం నామ స్తోత్రమంబాపరం శతం ।
యేన శ్రియమవాప్నోతి కోటిజన్మదరిద్రితః ॥ 28

భుక్త్వా తు విపులాన్ భోగానస్యాః సాయుజ్యమాప్నుయాత్ ।
ప్రాతఃకాలే పఠేన్నిత్యం సర్వదుఃఖోపశాంతయే ।
పఠంస్తు చింతయేద్దేవీం సర్వాభరణభూషితాం ॥ 29

॥ ఇతి శ్రీలక్ష్మ్యష్టోత్తరశతనామస్తోత్రమ్ సంపూర్ణమ్ ॥

* * *

Narasimha Kavacham by Prahlada

ప్రహ్లాద కృత నరసింహ కవచం

ధ్యానం

ధ్యాత్వా నృసింహం దేవేశం హేమసింహాసన స్థితం
వివృతాస్యం త్రినయనం శరదిందు సమప్రభమ్

లక్ష్మ్యాలింగిత వామాంగం విభూతిభిర్ ఉపాశ్రితం
చతుర్భుజం కోమలాంగం స్వర్ణ కుండల శోభితమ్

సరోజ శోభితోరస్కం రత్నకేయూరముద్రితమ్
తప్తకాంచన సంకాశం పీతనిర్మల వాససం

ఇంద్రాది సురమౌళిస్థ: స్ఫురన్ మాణిక్య దీప్తిభిః
విరాజిత పదద్వంద్వం శంఖచక్రాది హేతిభిః

గరుత్మతా చ వినయాత్ స్తూయమానం ముదాన్వితమ్
స్వహృత్ కమల సంవాసం కృత్వా తు కవచం పఠేత్

కవచం

నృసింహో మే శిరః పాతు లోక రక్షార్థ సంభవః
సర్వగోఽపి స్తంభవాసః ఫాలం మే రక్షతు ధ్వనిమ్

నృసింహో మే దృశౌ పాతు సోమసూర్యాగ్ని లోచనః
స్మృతిం మే పాతు నృహరిర్ మునివర్య స్తుతి ప్రియః

నాసాం మే సింహనాసస్తు ముఖం లక్ష్మీముఖప్రియః
సర్వవిద్యాధిపః పాతు నృసింహో రసనాం మమ

వక్త్రం పాత్విందువదనః సదా ప్రహ్లాదవందితః
నృసింహః పాతు మే కంఠం స్కంధౌ భూభరణాంత కృత్

దివ్యాస్త్ర శోభిత భుజో నృసింహః పాతు మే భుజౌ
కరౌ మే దేవవరదో నృసింహః పాతు సర్వతః

హృదయం యోగి సాధ్యశ్చ నివాసం పాతు మే హరిః
మధ్యం పాతు హిరణ్యాక్ష వక్షః కుక్షి విదారణః

నాభిం మే పాతు నృహరిః స్వనాభి బ్రహ్మసంస్తుతః
బ్రహ్మాండ కోటయః కట్యాం యస్యాసౌ పాతు మే కటిమ్

గుహ్యం మే పాతు గుహ్యానాం మంత్రాణాం గుహ్యరూపధృక్
ఊరూ మనోభవః పాతు జానునీ నరరూప ధృక్

జంఘే పాతు ధరాభారహర్తా యోఽసౌ నృకేసరీ
సురరాజ్యప్రదః పాతు పాదౌ మే నృహరీశ్వరః

సహస్రశీర్షా పురుషః పాతు మే సర్వశస్తనుమ్

మహోగ్రః పూర్వతః పాతు మహావీరాగ్రజోఽగ్నితః
మహావిష్ణుర్దక్షిణే తు మహాజ్వాలస్తు నైరృతౌ

పశ్చిమే పాతు సర్వేశో దిశి మే సర్వతోముఖః
నృసింహః పాతు వాయవ్యాం సౌమ్యాం భూషణవిగ్రహః

ఈశాన్యాం పాతు భద్రో మే సర్వమంగళదాయకః
సంసారభయదః పాతు మృత్యోర్మృత్యుర్ నృకేసరీ

స్తుతి

గర్జంతం గర్జయంతం నిజభుజపటలం స్ఫోటయంతం హటంతం
రూప్యంతం తాపయంతం దివి భువి దితిజం క్షేపయంతం క్షిపంతమ్
క్రందంతం రోషయంతం దిశి దిశి సతతం సంహరంతం భరంతం
వీక్షంతం ఘూర్ణయంతం శర నికర శతైర్ దివ్య సింహం నమామి

ఓమ్

శ్రీ దక్షిణామూర్తి స్తోత్రమ్

తెలుగు టీక

చతుర్థ సంస్కరణము **2015**

ప్రతులు **3000**

సర్వహక్కులు రచయితవి

మూల్యము రూ. **25**

మా తండ్రిగారు బ్రహ్మశ్రీ రాణి నృసింహ శాస్త్రిగారి దివ్య పాద పద్మములకు సాష్టాంగ ప్రణామములతో

ప్రాప్తి స్థానము : బ్రహ్మవిద్యాకుటీర్, **501**, డెక్కన్ కార్నర్ బిల్డింగు,

డైమండ్ పాయింట్, సికింద్రాబాదు - **500 009**.

ఫోను : **2750 2035**

ముద్రణ :

శివ సాయి గ్రాఫిక్స్, **6-2-981**, ప్లాటు నెం.**505,506**.

5 వ అంతస్తు, మారుతి ప్లాజా, షాదాన్ కాలేజి వద్ద

ఖైరతాబాదు

హైదరాబాదు - **500 004.**

ఫోను: **98490 07378/ 040- 2330 8772**

శ్రీగణేశాయ నమః

శ్రీ దక్షిణామూర్తి స్తోత్రము

శ్రీ శంకరాచార్య విరచితము

(తత్త్వప్రకాశికా టీక)

ధ్యాన శ్లోకములు

మౌనవ్యాఖ్యాప్రకటితపరబ్రహ్మతత్త్వం యువానం
వర్షిష్ఠాంతేవసదృషిగణైరావృతం బ్రహ్మనిష్ఠైః ।
ఆచార్యేంద్రం కరకలితచిన్ముద్రమానందరూపం
స్వాత్మారామం ముదితవదనం దక్షిణామూర్తిమీడే ।। 1

మౌనవ్యాఖ్యాప్రకటితపరబ్రహ్మతత్త్వమ్ : మౌనవ్యాఖ్యా - మౌనముగా చేయబడిన వ్యాఖ్యానముచే, ప్రకటిత - స్పష్టము చేయబడిన, పరబ్రహ్మ తత్త్వమ్ - పరబ్రహ్మయొక్క స్వరూపము కలిగినట్టియు, యువానమ్ - యువకుడైనట్టియు, బ్రహ్మనిష్ఠైః - బ్రహ్మనిష్ఠులగునట్టియు, వర్షిష్ఠ-అంతేవసద్-ఋషిగణైః : వర్షిష్ఠ - వృద్ధులైనట్టియు, అంతేవసద్ - శిష్యులైన, ఋషి - మహర్షులయొక్క, గణైః - సమూహములచే, ఆవృతమ్ - చుట్టు వారబడి యున్నట్టియు, ఆచార్య-ఇంద్రమ్ - ఆచార్యులలో శ్రేష్ఠుడైనట్టియు, కరకలితచిత్-ముద్రమ్ - చేతియందు విలసిల్లుచున్న జ్ఞానముద్ర కలిగినట్టియు, ఆనందరూపమ్ - ఆనందస్వరూపుడైనట్టియు, స్వాత్మారామమ్ - స్వాత్మానందము ననుభవించునట్టియు, ముదితవదనమ్ - ఆనందముతో నిండిన ముఖము గల, దక్షిణామూర్తిమ్ - దక్షిణామూర్తిని, ఈడే - స్తోత్రము చేయుచున్నాను.

పరమేశ్వరుడు ధర్మసంస్థాపనము కొరకు అవతరించును. ధర్మము ప్రవృత్తి మరియు నివృత్తి రూపంబున ద్వివిధము. ప్రవృత్తిరూప ధర్మమును రక్షించుటకు రామాద్యవతారములు కలిగినవి. నివృత్తిరూప ధర్మ

మును జ్ఞానోపదేశము ద్వారా రక్షించుట దక్షిణామూర్త్యవతారమునకు ప్రయోజనము. సదాశివుడు గురు రూపమును దాల్చి కైలాసమునందు దక్షిణముఖముగా నుపవిష్టుడై జ్ఞానోపదేశము చేసెను. ఇదియే దక్షిణామూర్త్యవతారము.

దక్షిణామూర్తి యువకుడు. ఆయన శిష్యులగు మునులందరు ముదుసలులు. జ్ఞానమునకు వయస్సుతో సంబంధము లేదు. తేజసాం హి న వయస్సమీక్ష్యతే. గురువు శిష్యునకు చేయు ఉపదేశము ఉపన్యాస రూపమున లేదు. ఆ జ్ఞానోపదేశములో మాటలకు తావే లేదు. దక్షిణామూర్తి యొక్క ప్రసన్న దృక్కులు ప్రసరించినంత మాత్రముననే, శిష్యులయొక్క అజ్ఞానము నష్టమై, జ్ఞానము ఆవిర్భవించుచున్నది.

మానవలోకమునకు జ్ఞానభిక్షను పెట్టిన ఆచార్యులు మహర్షులు. ఆ మహర్షులకు జ్ఞానమును ప్రసాదించిన ఆచార్యుడు గనుక, దక్షిణామూర్తి ఆచార్యేంద్రుడు.

దక్షిణామూర్తి జ్ఞానావతారము గనుక, ఆయన హస్తము జ్ఞానముద్రాంకితమై యుండును. లౌకికశ్రేయస్సులనిచ్చే దేవతల హస్తములు వరదముద్రాంకితములై యుండుట ప్రసిద్ధము. అలౌకిక శ్రేయస్సు, అనగా మోక్షమునిచ్చు దైవము కనుక, దక్షిణామూర్తి చిన్ముద్రను ధరించును.

బ్రహ్మజ్ఞానము వలన జనించు ఆనందము బ్రహ్మకంటె అతిరిక్తము కాదు. అదియు బ్రహ్మస్వరూపమే. కాన, దక్షిణామూర్తి ఆనందరూపుడు.

నిత్యసమాధిస్థితుడగు పరమేశ్వరుడు ఎవరిని ధ్యానించును? స్వాత్మస్వరూపమును. అందువలన, ఆయన స్వాత్మారాముడనబడును. ఆనందస్వరూపుడగు దక్షిణామూర్తి వదనములో ఆనందము తప్ప మరియొకటి ఎట్లు కాన్పించును? కాన, ఆయన ముదితవదనుడు.

అట్టి దక్షిణామూర్తిని నేను స్తోత్రము చేయుచున్నాను అని శ్లోక తాత్పర్యము.

వటవిటపిసమీపే భూమిభాగే నిషణ్ణం
సకలమునిజనానాం జ్ఞానదాతారమారాత్ ।

త్రిభువనగురుమీశం దక్షిణామూర్తిదేవం
జననమరణదుఃఖచ్ఛేదదక్షం నమామి ॥ 2

వటవిటపిసమీపే - మర్రి చెట్టు వద్ద, భూమిభాగే - చదునైన నేలపై, నిషణ్ణమ్ - కూర్చుండి ఉన్నట్టియు, ఆరాత్ - దగ్గరలో, సకలమునిజనానామ్ - మహర్షిజనులందరికి, జ్ఞానదాతారమ్ - ఆత్మజ్ఞానము నొసగుచున్నట్టియు, త్రిభువనగురుమ్ - ముల్లోకములకు గురువైనట్టియు, ఈశమ్ - సర్వనియామకుడైనట్టియు, జననమరణదుఃఖచ్ఛేదదక్షమ్ - జనన మరణముల వలన కలిగే దుఃఖమును పోగొట్టుటకు సమర్థుడైన, దక్షిణామూర్తిదేవమ్ - దక్షిణామూర్తిదేవుని, నమామి - నమస్కరించుచున్నాను.

దక్షిణామూర్తి మర్రిచెట్టు క్రింద కూర్చుండి, జిజ్ఞాసతో తన చుట్టూ ఎదుట కూర్చుండియున్న మహర్షులకు ప్రసన్న దృక్ప్రసారముచేతనే జ్ఞానోదయము కలిగించుచుండెను. పరమశివుని అవతారమగు దక్షిణామూర్తిదేవుడు భూర్భువస్సువర్లోకములు మూడింటికి గురువు.

మారిపోతూ ఉండే పదార్థముల వికారములు ఆరు. జాయతే (పుట్టుట), అస్తి (మనుగడను సాగించుట), వర్ధతే (పెరుగుట), విపరిణమతే (పరిపక్వమగుట), అపక్షీయతే (క్షీణించుట) మరియు నశ్యతి (నశించుట). ప్రత్యాహార న్యాయమున ఆద్యంతములైన జననమరణములు ఆరింటికి ఉపలక్షకములు. జ్ఞానమును ప్రసాదించుట ద్వారా వీటిని నివారింప జేయ సమర్థుడు దక్షిణామూర్తియే. ఆయనకు నమస్కరించుచున్నాను అని శ్లోకమునకు భావము.

చిత్రం వటతరోర్మూలే వృద్ధాశ్శిష్యా గురుర్యువా ।
గురోస్తు మౌనం వ్యాఖ్యానం శిష్యాస్తు ఛ్ఛిన్నసంశయాః ॥ 3

చిత్రమ్ - ఆశ్చర్యము!, వటతరోః - మర్రి చెట్టుయొక్క, మూలే - మొదట్లో, శిష్యాః - శిష్యులు, వృద్ధాః - వృద్ధులు, గురుః - గురువు, యువా - యువకుడు, గురోః - గురువుయొక్క, వ్యాఖ్యానమ్ - వివరించుట, మౌనమ్ - మౌనము, శిష్యాః - శిష్యులు, ఛిన్నసంశయాః - నశింప జేయబడిన సందేహములు కలవారు.

మూడు లోకములలో ఇంత చిత్రమైన గురు శిష్య సందోహము కానరాదు. ఏలయన -- గురువగు దక్షిణామూర్తి యువకుడు. శిష్యులగు మహర్షులందరు ముదుసలులు. మౌనమే గురువుయొక్క వ్యాఖ్యానము. అనగా, గురువు ఏమియు వివరించి చెప్పుట లేదు. కాని, శిష్యులకు ఇతఃపూర్వము గల సందియములన్నియు పటాపంచలగుచున్నవి.

జ్ఞానవృద్ధత్వము ముఖ్యము. వయోవృద్ధత గౌణము. గుణాః పూజాస్థానం గుణిషు న చ లింగం న చ వయః (గుణవంతులకు ఆదరణ గుణములను బట్టియే గాని, పురుషుడా లేక స్త్రీయా అనే లింగమును బట్టి గాని, వయస్సును బట్టి గాని కాదు) అని భవభూతి వచనము.

నిధయే సర్వవిద్యానాం భిషజే భవరోగిణామ్ ।
గురవే సర్వలోకానాం దక్షిణామూర్తయే నమః ।। 4

సర్వవిద్యానామ్ - విద్యలన్నింటికీ, నిధయే - నిధియైనట్టియు, భవరోగిణామ్ - సంసార రోగగ్రస్తులకు, భిషజే - వైద్యుడగునట్టియు, సర్వలోకానామ్ - సమస్త లోకములకు, గురవే - గురువగు, దక్షిణామూర్తయే - దక్షిణామూర్తి కొరకు, నమః - నమస్కారము.

దక్షిణామూర్తి విద్యలన్నిటికీ నిధి. అందువలననే విద్యార్థులకు దక్షిణామూర్త్యుపాసనము విహితము. సంసారనివృత్తియే కైవల్యము. జ్ఞానము వలననే కైవల్యము లభ్యమగును. జ్ఞానాదేవ హి కైవల్యమ్. జ్ఞానదాత దక్షిణామూర్తి. కాన సంసారరోగ గ్రస్తులకు దక్షిణామూర్తి వైద్యుడు. మూడు లోకములకు గురువగు అట్టి దక్షిణామూర్తికి నమస్కారము అని శ్లోక తాత్పర్యము.

ఓం నమః ప్రణవార్థాయ శుద్ధజ్ఞానైకమూర్తయే ।
నిర్మలాయ ప్రశాంతాయ దక్షిణామూర్తయే నమః ।। 5

ప్రణవార్థాయ - ఓంకారముయొక్క అర్థమైనట్టియు, శుద్ధజ్ఞానైకమూర్తయే - శుద్ధమగు (జాడ్యము లేని) జ్ఞానమే స్వరూపముగా కలిగినట్టియు, నిర్మలాయ - దోషరహితుడగునట్టియు, ప్రశాంతాయ - ప్రసన్న రూపుడగు, దక్షిణామూర్తయే - దక్షిణామూర్తి కొరకు, నమః - నమస్కారము.

అ ఉ మ అనే మూడు అక్షరముల కలయిక ఓంకారము. బ్రహ్మ విష్ణు మహేశ్వరాత్మకమగు ఓంకారముచే ప్రతిపాద్యమగు పరబ్రహ్మమే దక్షిణామూర్తి. ఓమితి బ్రాహ్మణః ప్రవక్ష్యన్నాహ బ్రహ్మోపాప్నవానీతి, బ్రహ్మైవోపాప్నోతి (వైదికుడు వేదమును అధ్యయనము చేయుటకు ముందు, తాను పరబ్రహ్మను పొందగలననే ఆకాంక్షతో ఓంకారమునుచ్చరించును; ఆతడు నిశ్చయముగా పరబ్రహ్మను పొందును) అని ఉపనిషద్వచనము (తైత్తిరీయోపనిషత్తు, 1-8).

శుద్ధమనగా జాడ్యము (తమోగుణము) లేకుండుట. బ్రహ్మ చైతన్యస్వరూపము. చైతన్యమునందు జాడ్యము (అజ్ఞానము) ఉండదు. జ్ఞానమంతయు చైతన్యమునందే ప్రకాశించును. అట్టి శుద్ధచైతన్య స్వరూపమగు పరబ్రహ్మమే దక్షిణామూర్తి.

నిర్మలుడు, ప్రసన్నరూపుడు అగు దక్షిణామూర్తికి నమస్కారము.

స్తోత్రము

విశ్వం దర్పణదృశ్యమాననగరీతుల్యం నిజాంతర్గతం
పశ్యన్నాత్మని మాయయా బహిరివోద్భూతం యథా నిద్రయా।
యస్సాక్షాత్కురుతే ప్రబోధసమయే స్వాత్మానమేవాద్వయం
తస్మై శ్రీగురుమూర్తయే నమ ఇదం శ్రీదక్షిణామూర్తయే ।। 1

యః - ఎవడైతే, దర్పణదృశ్యమాననగరీతుల్యమ్ : దర్పణ - అద్దమునందు, దృశ్యమాన - కన్పట్టే, నగరీ - నగరముతో, తుల్యమ్ - సమానమైనట్టియు, నిజాంతర్గతమ్ : నిజ - తన (ఆత్మ) యందు, అంతర్గతమ్ - అంతర్భూతమైనట్టియు, మాయయా - మాయచే, బహిః ఉద్భూతమ్ ఇవ - ఆత్మకంటె వ్యతిరిక్తముగా ఉద్భవించినది వలె భాసించే, విశ్వమ్ - చరాచర ప్రపంచమును, ఆత్మని - ఆత్మయందు, పశ్యన్ - చూచువాడో, ప్రబోధసమయే - ఆత్మబోధ కలిగిన కాలమునందు, అద్వయమ్ - అద్వితీయమైన (రెండవది లేని), స్వాత్మానమ్ ఏవ - తానే అయి ఉన్న ఆత్మ స్వరూపమునే, సాక్షాత్-కురుతే - సాక్షాత్కరించుకొనునో, తస్మై - అటువంటి, గురుమూర్తయే - గురు స్వరూపుడైన, శ్రీ దక్షిణామూర్తయే - శోభా

RAGHAVA REDDY VIDEOS
విశ్వం దర్పణ
దృశ్యమాననగరీ
తుల్యం
నిజాంతర్గతం

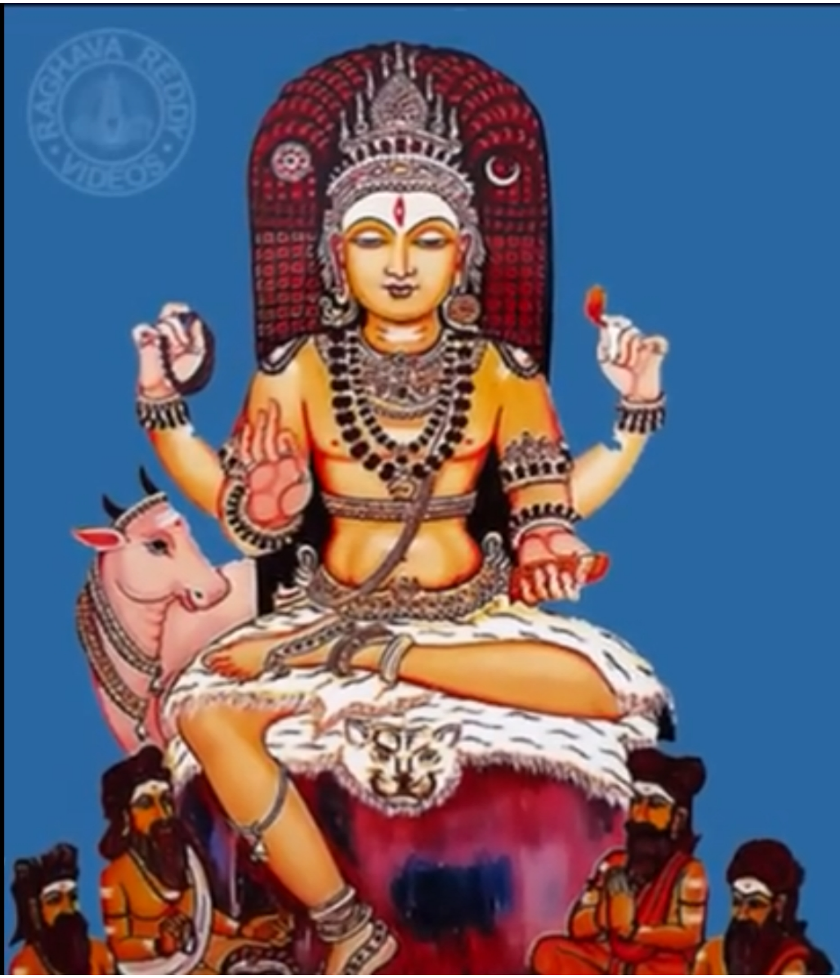

పశ్యన్నాత్మని
మాయయా
బహిరివోద్భూతం
యథా నిద్రయా ।

య:స్సాక్షాత్
కురుతే ప్రబోధ
సమయే స్వాత్మాన
మేవాద్వయం

తస్మై శ్రీగురుమూర్తయే నమ ఇదం శ్రీదక్షిణామూర్తయే॥

నిద్రించువాడు తన ఊహాత్మకమైన దృశ్యమునే కలలో చూచుచూ, మేల్కొన్న పిదప అదంతయూ నిజముకాదని, తనయందే ఉన్నదని తెలుసుకొనునట్లుగా ఏపరబ్రహ్మ తనయందే ఇమిడి ఉన్న ప్రపంచమును అద్దములో కనబడు దృశ్యము వలే తన మాయాశక్తిచే వెలుపల చూచుచూ జ్ఞానోదయమైన పిదప అదంతయూ తానే అని తెలుసుకొనునో అట్టి గురుమూర్తియైన దక్షిణామూర్తికి నమస్కారము.

బీజస్యాంత
రివాంకురో
జగదిదం
ప్రాజనిర్వికల్పం
పున:

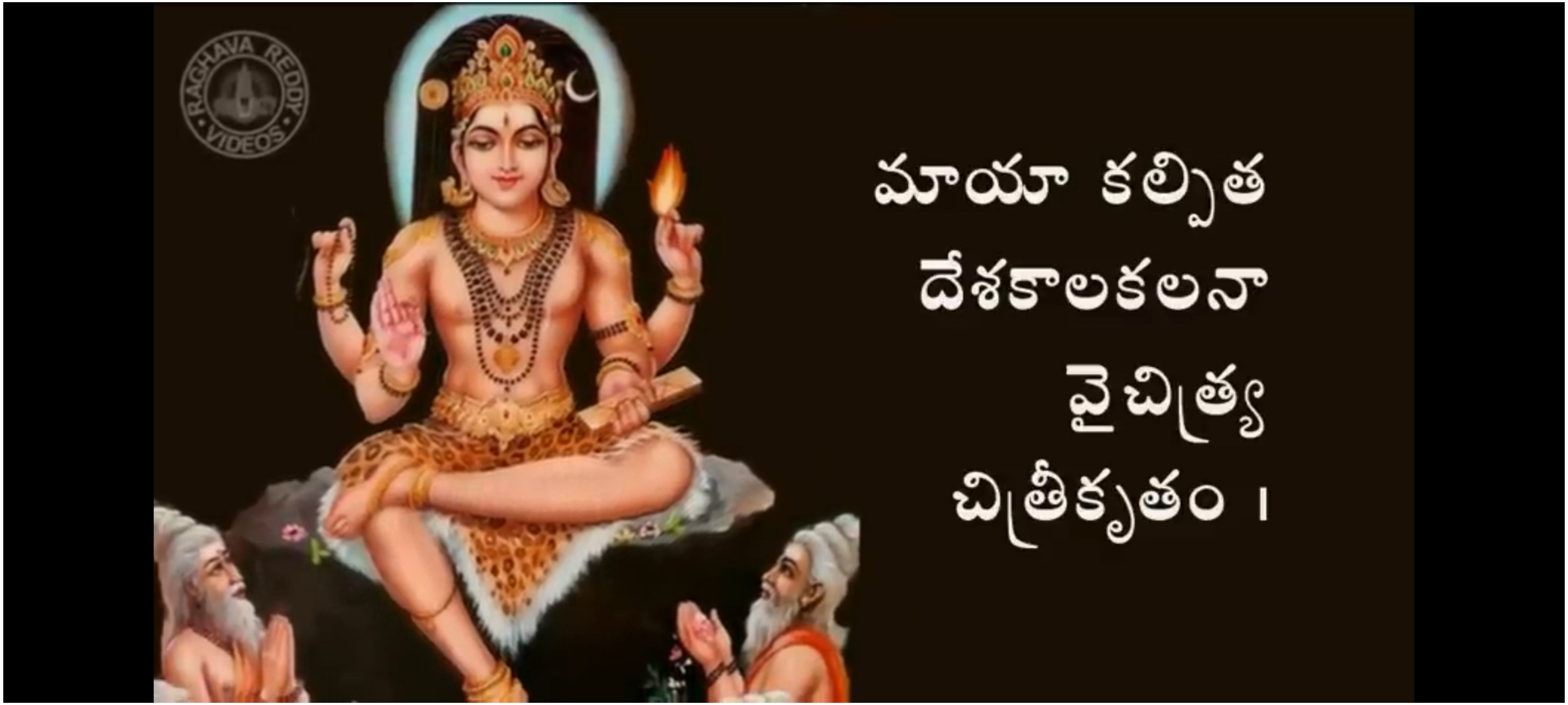
మాయా కల్పిత
దేశకాలకలనా
వైచిత్ర్య
చిత్రీకృతం ।

మాయావీవ
విజృంభయ
త్యపి మహా
యోగీవ య:
స్వేచ్ఛయా

తస్మై శ్రీగురుమూర్తయే నమ ఇదం శ్రీదక్షిణామూర్తయే॥

విత్తనములోని మొలకవలే సృష్టికి ముందు ప్రపంచమంతయూ జాతి - గుణ - క్రియల భేదము లేనిదిగా ఉండెను. పిదప సృష్టి సమయమున పరమాత్ముని మాయాశక్తిచే వివిధదేశములు - వివిధకాలములు ఏర్పడినవి. గారడివాని వలే ఈ ప్రపంచమును నిర్మించుచూ, మహాయోగివలే తనకిష్టమైనట్లు మార్చుచున్న గురుమూర్తియైన దక్షిణామూర్తికి నమస్కారము.

RAGHAVA REDDY VIDEOS
యస్యైవ
స్ఫురణం
సదాత్మక
మసత్
కల్పార్థగం భాసతే

RAGHAVA REDDY VIDEOS
సాక్షాత్
తత్త్వమసీతి
వేదవచసా
యో బోధ
యత్యా శ్రితాన్ ।

యత్సాక్షాత్
కరణాత్
భవేన్న
పునరావృత్తిర్
భవాంభోనిధౌ

తస్మై శ్రీగురుమూర్తయే నమ ఇదం శ్రీదక్షిణామూర్తయే॥

సత్యస్వరూపుడైన ఏ పరమాత్మస్వరూపము ప్రాపంచిక వస్తువులందు కనబడుచున్నదో, ఏ పరమాత్మ "తత్వమసి" మొదలగు వేదవాక్యములచే తన భక్తులకు బోధించుచున్నాడో, ఏపరమాత్మ సాక్షాత్కారమువలన సంసారసాగరమునందు పునర్జన్మ కలుగదో అట్టి గురుమూర్తియైన దక్షిణామూర్తికి నమస్కారము.

నానాచ్ఛిద్ర
ఘటోదరస్థిత
మహాదీపప్రభా
భాస్వరం

జ్ఞానం యస్య తు
చక్షురాది
కరణద్వారా
బహి: స్పందతే ।

జానామీతి
తమేవ భాన్త
మనుభాత్ ఏతత్
సమస్తం జగత్

తస్మై శ్రీగురుమూర్తయే నమ ఇదం శ్రీదక్షిణామూర్తయే॥

అనేకములైన చిల్లులుగల కుండయందలి దీపపుకాంతి బయటకు
ప్రసరించునట్లుగా ఏపరమాత్ముని జ్ఞానము, కన్నులు మొదలగు
ఇంద్రియముల ద్వారా బయటకు వెలువడుచున్నదో, ప్రకాశించుచున్న
ఏ పరమాత్ముని తెలుసుకొని ఈ ప్రపంచమంతయూ అనుసరించి
ప్రకాశించుచున్నదో అట్టి గురుమూర్తియైన
దక్షిణామూర్తికి నమస్కారము.

RAGHAVA REDDY VIDEOS

దేహం ప్రాణ
మపీంద్రియాణ్యాపి
చలాం
బుద్ధిం చ
శూన్యంవిధు:

స్త్రీబాలంధ
జడోపమాస్త్వహమితి
భ్రాంతా
భృశంవాదినః ।

RAGHAVA REDDY VIDEOS
మాయాశక్తి
విలాసకల్పిత
మహావ్యామోహ
సంహారిణే

తస్మై శ్రీగురుమూర్తయే నమ ఇదం శ్రీదక్షిణామూర్తయే॥

స్త్రీలు - బాలురు - గ్రుడ్డివారు -మూర్ఖులతో సమానులైన ఇతర

మతముల వారు, శరీరము - ప్రాణములు - చంచలమైన బుద్ధి -

శూన్యము అను వాటిని ఆత్మగా భావించుచున్నారు.

మాయాశక్తిచే ఏర్పడు అజ్ఞానమును తొలగించు

గురుమూర్తియైన దక్షిణామూర్తికి నమస్కారము.

RAGHAVA REDDY VIDEOS

రాహుగ్రస్త
దివాకరేందు
సదృశో మాయా
సమాచ్ఛాదనాత్

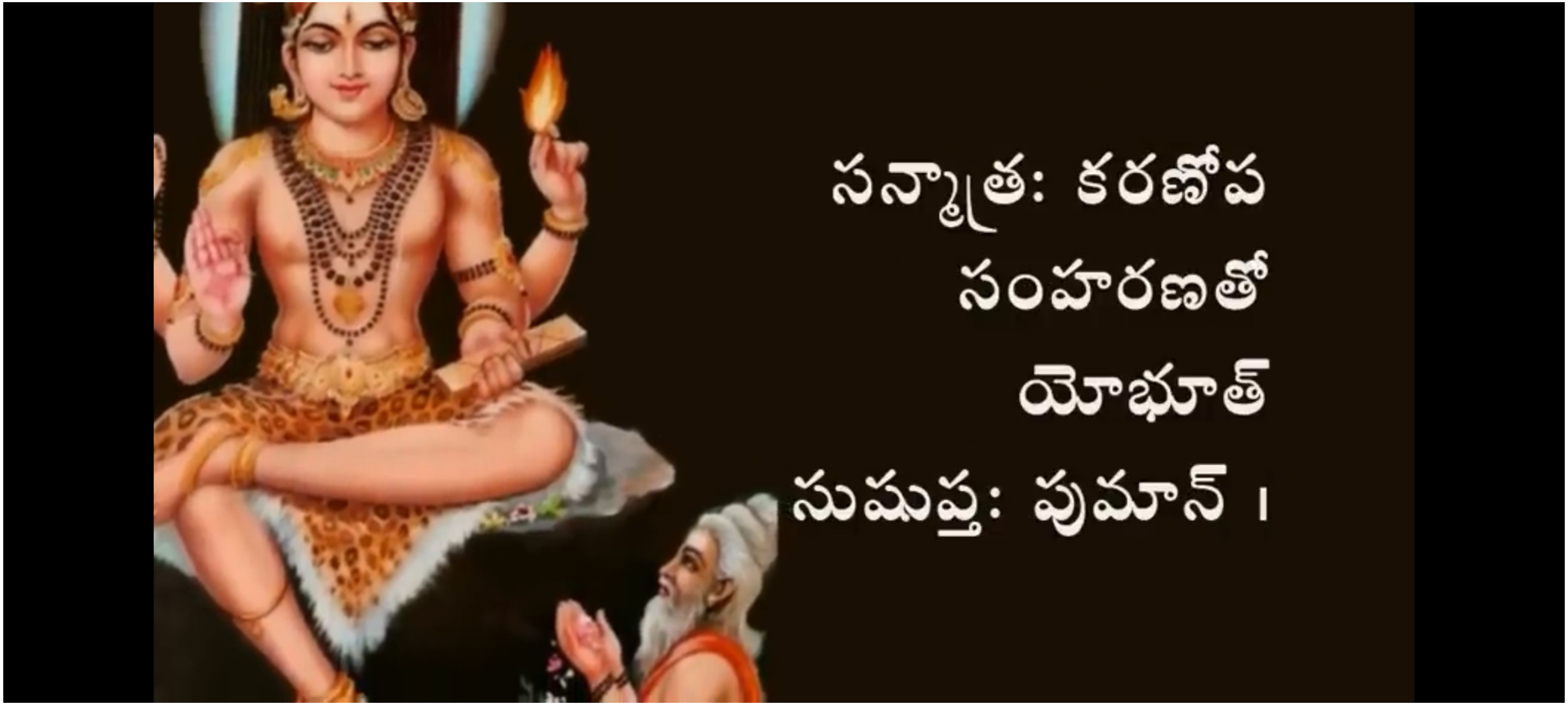
సన్మాత్రః కరణోప
సంహరణతో
యోభూత్
సుషుప్తః పుమాన్ ।

ప్రాగస్వాప్నమితి
ప్రభోధసమయే
యః ప్రత్యభి
జ్ఞాయతే

తస్మై శ్రీగురుమూర్తయే నమ ఇదం శ్రీదక్షిణామూర్తయే॥

రాహువుచే కబళించబడు సూర్యచంద్రులవలె ఏ పురుషుడు
మాయాశక్తి ఆవరించుటవలన సత్తామాత్రుడై ఇంద్రియములను
ఉపసంహరించుకొని అజ్ఞానమను గాఢనిద్రను పొందునో, మెలకువ
కలుగగా పూర్వము నిద్రపోయితినని తెలుసుకొనునో అట్టి
గురుమూర్తియైన దక్షిణామూర్తికి నమస్కారము.

RAGHAVA REDDY VIDEOS

బాల్యాదిష్వపి
జాగ్రదాదిషు
తథా సర్వాస్వ
వస్థాస్వపి

వ్యావృత్తా
స్వనువర్తమాన
మహమిత్యంత
స్ఫురంతం సదా ।

స్వాత్మానం
ప్రకటీకరోతి
భజతాం
యో ముద్రయా
భద్రయా

తస్మై శ్రీగురుమూర్తయే నమ ఇదం శ్రీదక్షిణామూర్తయే॥

బాల్యము మొదలైనవి - మెలకువ మొదలైనవి అగు అన్ని దశలు
వచ్చి పోవుచుండగా వాటి ననుసరించి ‘ నేను ’ అని ఎల్లప్పుడు లోపల
ప్రకాశించుచున్న ఆత్మస్వరూపమును మంగళకరమైన జ్ఞానముద్రచే
తన భక్తులకు బోధించు గురుమూర్తియైన
దక్షిణామూర్తికి నమస్కారము.

RAGHAVA REDDY VIDEOS

విశ్వం పశ్యతి
కార్యకారణతయా
సస్వామి
సంబంధత:

శిష్యాచార్యతయా
తథైవ పితృ
పుత్రాద్యాత్మనా
భేదతః ।

స్వప్నే జాగ్రతి
వా య ఏష
పురుషో మాయా
పరిభ్రామిత:

తస్మై శ్రీగురుమూర్తయే నమ ఇదం శ్రీదక్షిణామూర్తయే॥

కలయందు - మెలకువయందు మాయాశక్తిచే భ్రాంతినిపొంది

విశ్వరూపుడైన తననే కార్యము - కారణముగాను, సేవకుడు -

యజమానిగాను, శిష్యుడు - గురువుగాను, తండ్రి - పుత్రుడుగాను

ఇంకా అనేక బేధములతో చూచుచున్న గురుమూర్తియైన

దక్షిణామూర్తికి నమస్కారము.

భూరంభాంస్యనలో
నిలోంబర
మహర్నాథో
హిమాంశు పుమాన్

ఇత్యాభాతి చరా
చరాత్మకమిదం
యస్యైవ
మూర్త్యష్టకమ్ ।

నాన్యత్కించన

విద్యతే

విమృశతాం

యస్మాత్

పరస్మాద్విభో:

తస్మై శ్రీగురుమూర్తయే నమ ఇదం శ్రీదక్షిణామూర్తయే॥

భూమి - జలము - అగ్ని - వాయువు - ఆకాశము -

సూర్యుడు - చంద్రుడు - పురుషుడు అని ఎనిమిది

రూపాలుగా ఈ చరాచరప్రపంచమంతయూ నిండి

వెలుగొందుచున్నవాడు, సర్వవ్యాపియైన తనకంటే

ఇతరమైనదేదీ లేదని, విమర్శకులకు తెలియబరచువాడు అగు

గురుమూర్తియైన దక్షిణామూర్తికి నమస్కారము.

సర్వాత్మత్వమితి
స్ఫుటీకృతమిదం
యస్మాదముష్మింస్తవే

తేనాస్య శ్రవణాత్
తదర్ధమననాత్
ద్ధ్యానాచ్చ
సంకీర్తనాత్ ।

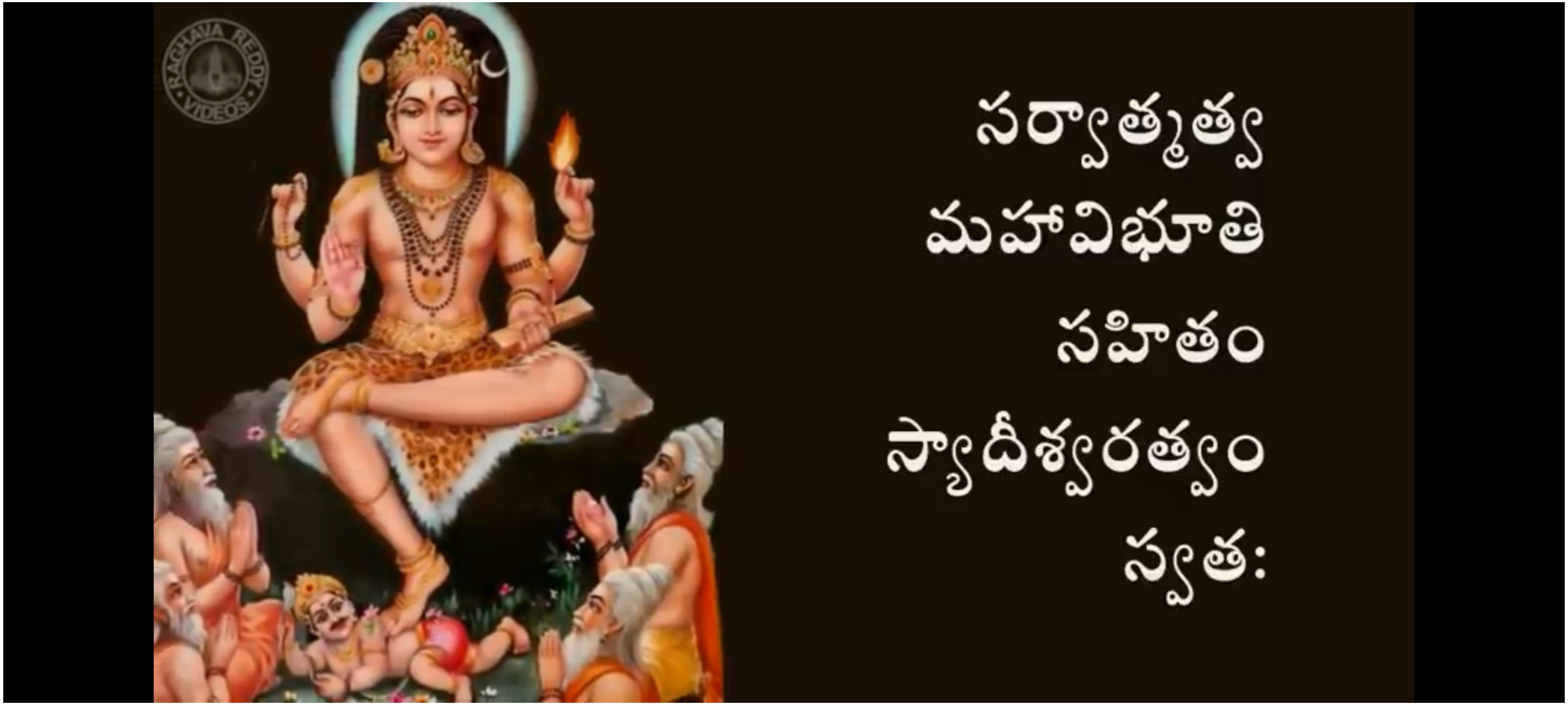
RAGHAVA REDDY VIDEOS
సర్వాత్మత్వ
మహావిభూతి
సహితం
స్యాదీశ్వరత్వం
స్వత:

సిద్ధ్యేత్తత్పునరష్టధా
పరిణతం
చైశ్వర్య
మవ్యాహతమ్

ఈ దక్షిణామూర్తి స్తోత్రమునందు అంతటా వ్యాపించిన
ఆత్మ ఒక్కటే అని నిరూపించబడినది. ఈ స్తోత్రమును
వినుటవలన - అర్థము తెలుసుకొనుట వలన -
ధ్యానించుటవలన - చదువుటవలన - పరమాత్మ
సాక్షాత్కారము కలుగును. అష్టైశ్వర్యములు లభించును.

యుతుడగు దక్షిణామూర్తి కొరకు, ఇదమ్ - ఇదియే, నమః - నమస్కార ము.

శ్రీ ఆచార్యులు దృశ్యమగు జగత్తునకు, జ్ఞేయమగు (తెలియదగిన) ఆత్మకు గల సంబంధమును ఈ శ్లోకమునందు వివరించినారు.

ఘటపటాదులయందు గల ఘటత్వపటత్వాది బుద్ధులు వ్యావృత్తము లు, వ్యభిచారులు (తొలగిపోయేవి) గనుక కల్పితములు. సద్రూప బుద్ధి (ఉన్నది అనే భావన) ఘటపటాది సమస్త ప్రపంచమునందు అనువృ త్తము, అవ్యభిచారి (తొలగి పోనిది); అందువలననే, యథార్థము. సద్రూప మగు ఆత్మయందు అసద్రూపమగు జగత్తు అధ్యస్తము (ఒకదానిని మరి యొకటి యని భ్రమపడుట). ఈ విషయము అద్వైత సిద్ధాంతమునకు పునాది. శ్రీ శంకరులు దీనినే ఈ శ్లోకమునందు ప్రతిపాదించినారు.

స్వచ్ఛమగు దర్పణమునందు సౌధములు, ఉపవనములు మొదలగు వాటితో కూడియున్న నగరము భాసించును. అద్దమునందు భాసించే ఆ వస్తుగర్భమగు నగరికి సత్యత్వము లేదు. స్వప్నప్రపంచము సాక్షియగు ఆత్మయందే లీనమై యున్నది. కాని, అది ఆత్మవ్యతిరిక్తముగా కన్పట్టును. అదే విధంబున, అజ్ఞానముయొక్క ప్రభావము వలన ఈ జగత్తంతయు ఆత్మయందు అధ్యస్తము. అనగా సర్వవ్యాపకము, నిస్సంగము, నిర్వికార ము, నిరంజనము, శుద్ధము, సద్రూపమునగు ఆత్మకంటె వ్యతిరిక్తముగా జగత్తు లేదు అని భావము.

అందువలననే, సాధకునకు ఆత్మజ్ఞానము కలిగిన సమయమునందు సాక్షాత్కరించే వస్తువెయ్యది? అద్వితీయమగు ఆత్మయే (తానే). స ఏకః (తైత్తిరీయోపనిషత్, 3-10) ఇత్యాది శ్రుతులచేతను, నాసతో విద్యతే భావో నాభావో విద్యతే సతః (కనబడి పోయేదానికి ఉనికి లేదు; ఉన్నది లేకుండా పోదు - శ్రీమద్భగవద్గీతా, 2-16) ఇత్యాది స్మృతుల వలనను ప్రతిపాద్య మగు బ్రహ్మ సత్యత్వము, జగన్మిథ్యాత్వములు ఈ శ్లోకమునందు దర్పణ దృశ్యమాన నగరి, స్వప్నప్రపంచము అనే దృష్టాంతముల ద్వారా ప్రతిపా దించ బడినవి. ఇట్టి ఆత్మజ్ఞానము కలవాడే గురువు లేక ఆచార్యుడనబడు ను. ఆచార్యవాన్ పురుషో వేద (ఆచార్యుడు గల వ్యక్తి మాత్రమే తెలుసు కొనును) అని ఛాందోగ్యము (6-14-2). ఆత్మజ్ఞానమును మహర్షులకు,

తద్ద్వారా లోకమునకు ఉపదేశించిన దక్షిణామూర్త్యవతారమునకు గురు మూర్తి అనే విశేషణము ఈ కారణము వలననే శంకరాచార్యులచే వాడబ డినది.

బీజస్యాంతరివాంకురో జగదిదం ప్రాఙ్నిర్వికల్పం పునః
మాయాకల్పితదేశకాలకలనావైచిత్ర్యచిత్రీకృతమ్ ।
మాయావీవ విజృంభయత్యపి మహాయోగీవ యస్స్వేచ్ఛయా
తస్మై శ్రీగురుమూర్తయే నమ ఇదం శ్రీదక్షిణామూర్తయే ॥ 2

ఇదమ్ - ఈ (కన్పట్టుచున్న), జగత్ - జగత్తు, ప్రాక్ - సృష్టికి పూర్వ ము, బీజస్య - విత్తనముయొక్క, అంతః - లోపలనున్న, అంకురః ఇవ - అంకురము వలె, నిర్వికల్పమ్ - ఎట్టి భేదము లేకుండగ నుండెను, పునః - సృష్టిసమయమునందు, మాయాకల్పితదేశకాలకలనావైచిత్ర్యచిత్రీకృతమ్ : మాయా - మాయచే, కల్పిత - కల్పించబడిన, దేశ - దేశము, కాల - కాలముల వలన కలిగిన, వైచిత్ర్య - భేదముల వలన, చిత్రీకృతమ్ - చిత్ర ముగ (భేదము కలదిగ) చేయబడినది, యః - ఏ పరమాత్మ, స్వేచ్ఛయా - తన సంకల్పముచే, మాయావీ ఇవ - ఐంద్రజాలికుడు వలె, మహాయోగీ ఇవ - గొప్ప యోగి వలె, విజృంభయతి - (ఈ ప్రపంచమును) విజృం భింప (విస్తరింప) జేయుచున్నాడో, తస్మై శ్రీ --- మూర్తయే.

జగత్కారణమేది? వైశేషికులు, తార్కికులు పరమాణువులు జగత్కార ణమందురు. సాంఖ్యులు ప్రధానమునకు జగత్కారణత్వమొప్పెదరు. ఇట్లే శైవులు, శూన్యవాదులు మొదలగువారు జగత్కారణమును వేర్వేరు విధం బుల ప్రతిపాదించిరి. శంకర భగవత్పాదులు వీరి వాదములన్నింటినీ శ్రుతి స్మృతి ప్రమాణసహితముగా త్రోసిపుచ్చి, ఆత్మ (బ్రహ్మ) యే జగత్కారణ మని ప్రస్థానత్రయాది భాష్యములలో నిరూపించిరి. ఈ విషయమునే శంక రులీ శ్లోకమున సోదాహరణముగా ప్రతిపాదించుచున్నారు.

బీజములో అంకురమున్నది. వృక్షోత్పత్తికి పూర్వము శాఖలు, పత్రము లు, పుష్పములు, ఫలములు, పల్లవములు మొదలగు భేదములేమియు అంకురమునందు లేవు. అనగా, అంకురము బీజములో నిర్వికల్పముగ నున్నది. వృక్షోత్పత్త్యనంతరము శాఖాది భేదమంతయు విజృంభించినది.

అటులనే, సృష్టికి పూర్వము జగత్తు ఆత్మయందు నిర్వికల్పముగ నిహితమై యున్నది. అపుడు జగత్తునకు నామరూపాది భేదమేమియు లేదు. అనగా, సృష్టికి పూర్వము ఆత్మ మాత్రమే గలదు. ఈ విషయమునే, ఆత్మా వా ఇదమేక ఏవాగ్ర ఆసీత్ (ఐతరేయోపనిషత్, 2-1-1), సదేవ సోమ్యేదమగ్ర ఆసీత్ (ఛాందోగ్యోపనిషత్, 6-2-1) ఇత్యాది శ్రుతులు చెప్పుచున్నవి. పరమాత్మ మాయా ప్రభావముచే ఈ జగత్తును సృష్టించెను. దేశకాలభేదము, జగత్తులో తద్ద్వారా నామరూపాది భేదములు మాయచే కల్పించబడినవి.

కులాలుడు చేయు ఘటసృష్టికి చక్రాది సాధనములు అవసరమని లోక ప్రసిద్ధము. పరమాత్మ ఏ సాధనములతో జగత్తును సృష్టించినాడు? అను ప్రశ్నకు సమాధానమే, స్వేచ్ఛయా అనే పదము. సిద్ధసంకల్పుడగు పరమాత్మ స్వసంకల్పమాత్రము చేతనే జగత్తును సృష్టించును. సిద్ధార్థస్సిద్ధ సంకల్పస్సిద్ధిదస్సిద్ధిసాధనః, అని విష్ణుసహస్రనామము. శంకరులు దీనికి రెండు దృష్టాంతముల నిచ్చుచున్నారు. ఐంద్రజాలికుడు ఎట్టి సాధనములు అక్కర లేకుండగనే చిత్రమైన వస్తువులను సృజించును. విశ్వామిత్రాది మహాయోగులు ఎట్టి వస్తుసంచయము లేకుండగనే యోగప్రభావముచే త్రిశంకు స్వర్గాదులను సృజించలేదా?

యస్యైవ స్ఫురణం సదాత్మకమసత్కల్పార్థకం భాసతే
సాక్షాత్తత్త్వమసీతి వేదవచసా యో బోధయత్యాశ్రితాన్ ।
యత్సాక్షాత్కరణాద్భవేన్న పునరావృత్తిర్భవాంభోనిధౌ
తస్మై శ్రీగురుమూర్తయే నమ ఇదం శ్రీదక్షిణామూర్తయే ।। 3

యస్య - ఏ పరమాత్మయొక్క, సద్-ఆత్మకమ్ - సద్రూపమైన (ఉనికియే రూపముగా గల), స్ఫురణమ్ ఏవ - స్వయంప్రకాశ చైతన్యమే, అసత్-కల్ప-అర్థకమ్ - అసద్రూపములైన (స్వతంత్రమగు ఉనికి లేని) ఘటపటాదులుగా, భాసతే - భాసించుచున్నదో, యః - ఏ పరమేశ్వరుడు, సాక్షాత్ - సాక్షాత్తుగా, తత్ త్వం అసి ఇతి - అది (పరమసత్యము) నీవే అయి ఉన్నావు అనే, వేదవచసా - వేదవాక్కుతో, ఆశ్రితాన్ - భక్తుల నుద్దేశించి, (సాక్షాత్ - అపరోక్షముగా), బోధయతి - బోధించుచున్నాడో, యత్ -సాక్షాత్కరణాత్ - యత్ - ఏ ఆత్మతత్త్వముయొక్క, సాక్షాత్కరణాత్ -

సాక్షాత్కారము వలన, భవ-అంభోనిధౌ - సంసారమనే సముద్రమునందు, పునర్-ఆవృత్తిః - మరల ప్రవేశించుట (తిరిగి జన్మించుట), న భవేత్ - కలుగదో, తస్మై శ్రీ --- నమః.

జగత్తు కనబడేదే గాని, వాస్తవముగా ఉన్నది కాదు. జగత్తు ప్రకాశింపజేయబడేదే గాని, స్వయముగా ప్రకాశించేది కాదు. సద్రూపము, చైతన్యఘనము అగు ఆత్మయందు జగత్తు, రజ్జువునందు సర్పము వలె అధ్యస్తము. అనగా, సద్రూపము చైతన్యఘనము అగు ఆత్మయే జగత్తువలె భాసించుచున్నది. కాన జగత్తు, దానిలోని నానాత్వము కల్పితములు. ఈ విషయమునే నేహ నానాస్తి కించన అనే బృహదారణ్యకశ్రుతి వివరించినది. ఈ విషయమునే ఈ శ్లోకముయొక్క మొదటి పాదము ప్రతిపాదించినది.

జగత్తు సత్యము, దేహాదికమే ఆత్మ అనే అజ్ఞానము వలన జీవునకు సంసారము కలుగుచున్నది. పరమేశ్వరుడు గురురూపమున తన భక్తులకు తత్త్వమసీత్యాది వేదాంతవాక్యములను బోధించి, అజ్ఞానమును తొలగించి, అపరోక్షానుభూతిని కల్గించును. ఇట్టి గురూపదేశము బహుదుర్లభము. కఠోపనిషత్తు ఇట్లు చెప్పుచున్నది -- శ్రవణాయాపి బహుభిర్యో న లభ్యః; ఆశ్చర్యో వక్తా కుశలోకస్య లబ్ధా (ఆత్మను గురించి వినుట కూడ చాలమందికి దుర్లభమే; ఆత్మను గురించి వివరించే వ్యక్తి అద్భుతమే; ఆత్మస్వరూపమునరయువాడు కూడ అద్భుతమే; 1-2-7).

పురాతన సుకృత ప్రభావముచే సాధకుడు అట్టి గురూపదేశమును పొందిననాడు, ఆతని అజ్ఞానము నశించును. అజ్ఞాన జనితమగు సంసారము కూడ అజ్ఞానముతో పాటే నశించును. జనన మరణ రూపమగు సంసారచక్రభ్రమణము తొలగును. అట్టి జ్ఞానమును పొందిన వానిని నిగమవాక్కులు ఇట్లు స్తుతించుచున్నవి :

తరతి శోకమాత్మవిత్ (ఆత్మను తెలుసుకున్నవాడు దుఃఖమును తరించివేయును; ఛాందోగ్యోపనిషత్తు, 7-1-3).

బ్రహ్మ వేద బ్రహ్మైవ భవతి (బ్రహ్మను తెలుసుకున్నవాడు బ్రహ్మయే యగును; ముండకోపనిషత్తు, 3-2-9).

న స పునరావర్తతే (ఆతడు, అనగా ఆత్మజ్ఞాని మరల జన్మించడు; కాలాగ్ని ఉపనిషత్తు).

ఘటపటాదులు కూడ ఇంద్రియ గ్రాహ్యాము లగుచున్నవి. కాన, వాటికి కూడ సత్త్వము (ఉనికి), స్వప్రకాశము ఏల లేవు? అను ప్రశ్నకు ఆచార్యులు ఈ క్రింది శ్లోకములో సమాధానము చెప్పుచున్నారు -----

నానాచ్ఛిద్రఘటోదరస్థితమహాదీపప్రభాభాస్వరం
జ్ఞానం యస్య తు చక్షురాదికరణద్వారా బహిస్స్పందతే ।
జానామీతి తమేవ భాంతమను భాత్యేతత్సమస్తం జగత్
తస్మై శ్రీగురుమూర్తయే నమ ఇదం శ్రీదక్షిణామూర్తయే ॥ 4

యస్య - ఏ పరమాత్మయొక్క, జ్ఞానం తు - చైతన్యమే, నానాచ్ఛిద్రఘట-ఉదరస్థితమహాదీపప్రభాభాస్వరమ్ - అనేకరంధ్రములు గల కుండయందలి దీపముయొక్క కాంతులు అన్ని రంధ్రములనుండి ప్రసరించు విధముగా, చక్షుర్-ఆదికరణద్వారా - కన్నులు మొదలగు జ్ఞానేంద్రియముల ద్వారా, బహిః - బయటకు, స్పందతే - ప్రసరించుచున్నదో, జానామి - నేను తెలుసుకొనుచున్నాను, ఇతి - అని, తమ్ ఏవ - ఆ పరమాత్మనే, అను - అనుసరించి, ఏతత్ - ఈ, సమస్తమ్ - సకలమగు, జగత్ - జగత్తు, భాతి - ప్రకాశించుచున్నదో, తస్మై -- శ్రీదక్షిణామూర్తయే.

అనేకరంధ్రములు గల ఘటములో నుంచబడిన దీపముయొక్క కాంతులు ఆ రంధ్రములోనుండి బయటకు వ్యాపించి సమీపమునందున్న వస్తువులను ప్రకాశింప జేయును. అటులనే, అయిదు జ్ఞానేంద్రియములతో కూడియున్న దేహము అనే ఉపాధియందు అంతర్నిహితమై చైతన్యరూపము, స్వప్రకాశరూపమునగు పరమాత్మ గలడు. ఆ పరమాత్మయొక్క స్వప్రకాశ చైతన్యమే ఇంద్రియములనే బహిర్ద్వారముల ద్వారా ప్రసరించి, ఘటపటాది వస్తుజాలమునకు ప్రకాశమునిచ్చుచున్నవి. కాన, జగత్తుయొక్క ప్రకాశము స్వప్రకాశము కాదు. ఆత్మప్రకాశమునను సరించియే జగత్తు ప్రకాశించుచున్నది. ఆత్మ చైతన్యమునను సరించియే జగత్తు చేతనమగుచున్నది. కన్ను మొదలగు ఇంద్రియములు కూడ అంతఃకరణ విశిష్ట చైతన్యరూపుడగు జీవునితో సంబంధమున్నంత వరకు మాత్రమే విషయ

గ్రహణ సమర్థములగును. ఈ విషయమునకాధారభూతమగు కొన్ని ప్రమాణవాక్యములు ---

తమేవ భాంతమనుభాతి సర్వం తస్య భాసా సర్వమిదం విభాతి (ఆ ఆత్మ చైతన్యము ప్రకాశించుచుండగా, దానిననుసరించి దాని ప్రకాశము చేతనే ఈ సర్వము ప్రకాశించుచున్నది) -- ముండకోపనిషత్తు, 2-2-11.

ఆత్మనస్సచ్చిదంశశ్చ బుద్ధేర్వృత్తిరితి ద్వయమ్ । సంయోజ్య చావివేకేన జానామీతి ప్రవర్తతే ॥ (ఆత్మయొక్క సత్ - చిత్ స్వరూపమునకు బుద్ధివృత్తిని జతగూర్చి, వాటి మధ్యనుండే తేడాను తెలియక మానవుడు బుద్ధితో తాదాత్మ్యమును చెంది నేను తెలియువాడను అని భావించుచున్నాడు) -- ఆత్మబోధ, 24.

దేహం ప్రాణమపీంద్రియాణ్యపి చలాం బుద్ధిం చ శూన్యం
విదుః, స్త్రీబాలాంధజడోపమాస్త్వహమితి భ్రాంతా భృశం
వాదినః । మాయాశక్తివిలాసకల్పితమహావ్యామోహసంహారిణే
తస్మై శ్రీగురుమూర్తయే నమ ఇదం శ్రీదక్షిణామూర్తయే ॥ 5

భ్రాంతాః - (ఆత్మతత్త్వము విషయములో) భ్రాంతి పడినవారు, దేహమ్ - దేహమును, ప్రాణమ్ అపి - ప్రాణమును, ఇంద్రియాణి అపి - ఇంద్రియములను, చలాం బుద్ధిమ్ - క్షణికమగు విజ్ఞానమును, శూన్యం చ - శూన్యమును కూడ, అహమ్ - నేను (ఆత్మ), ఇతి - అని, విదుః - తలపోయుచున్నారు, భృశమ్ - గట్టిగా, వాదినః - వాదించువారు, స్త్రీబాల-అంధజడ-ఉపమాః - స్త్రీలు (దేహాభిమానము గలవారు), బాలురు (ప్రాణాభిమానులు), గ్రుడ్డివారు (ఇంద్రియాభిమానులు), మందబుద్ధుల (క్షణిక విజ్ఞానవాదులు) తో పోలిక గలవారు; మాయాశక్తివిలాసకల్పితమహావ్యామోహసంహారిణే - మాయాశక్తి - మాయాశక్తియొక్క, విలాస - లీలచే, కల్పిత - కల్పించబడిన, మహా - గొప్ప, వ్యామోహ - అజ్ఞానాంధకారమును, సంహారిణే - పోగొట్టే, తస్మై --- శ్రీదక్షిణామూర్తయే.

ఆత్మ యనగా నేమి? దేహమే ఆత్మయని చార్వాకుల వాదము. ప్రాణమే ఆత్మయని బౌద్ధులలో ఒక తెగవారు వాదింతురు. ఇంద్రియములే ఆత్మయని మరికొందరి భావన. క్షణికమగు విజ్ఞానమే ఆత్మ యని బౌద్ధ

లలో మరియొక తెగవారు భావింతురు. శూన్యమే ఆత్మయని శూన్యవాదు లగు బౌద్ధులు అందురు.

మొదటి పాదములోని చకారముచే ఇతరవాదములు కూడ గ్రహించబడును. అవి యేవన -- నైయాయికులు, వైశేషికులు, సాంఖ్యులు మొదలగువారు ఆత్మలు అనేకమనియు, ఆత్మ పరిచ్ఛిన్నమనియు వాదించెదరు.

వీరందరు భ్రాంతులు: అనగా, వస్తుయాథార్థ్యమును సరిగా గ్రహించ లేక పోయినవారు. తత్త్వమన్యథా ప్రతిపద్యమానా భ్రాంతాః. ఈ శ్లోకములో స్త్రీ అనే పదము నిర్దేశించేది స్త్రీజాతిని కాదు; దేహాభిమానులను. అటులనే, పిల్లలు అనగా ప్రాణమే ఆత్మ అనే అభిమానము గలవారు. ఇంద్రియాభిమానులు గ్రుడ్డివారుగను, క్షణికవిజ్ఞానమే ఆత్మ అనేవారు జడులుగను నిర్దేశించ బడినారు.

ఈ వాదులందరు ప్రజ్ఞాశాలురే గదా! వారేల ఆత్మస్వరూపమును తెలియలేక పోయిరి? అను శంకకు సమాధానమే శ్లోకములోని మూడవ పాదము. ఆత్మజ్ఞానము కలుగుటకు కావలసినది కేవలధీశక్తి కాదు. పరమేశ్వరానుగ్రహము కావలెను. ఏలయన, మాయా ప్రభావముచే కల్పితమైన అజ్ఞానము తొలగిన గాని వస్తుయాథార్థ్యము గోచరించదు. పరమేశ్వరానుగ్రహము లేక మాయ తొలగదు.

మాయాకల్పితమైన అజ్ఞానమును పోగొట్టే ఈశ్వరునకు, దక్షిణామూర్తి రూపునకు నమస్కారములు, అని శ్లోక భావము.

నిద్రయందేమియు గోచరించుట లేదు. కనుక శూన్యమే ఆత్మయను శూన్యవాదుల మతమును శంకరులీ క్రింది శ్లోకములో నిరాకరించుచున్నారు --

రాహుగ్రస్తదివాకరేందుసదృశో మాయాసమాచ్ఛాదనాత్
సన్మాత్రః కరణోపసంహరణతో యోఽభూత్సుషుప్తః పుమాన్ ।
ప్రాగస్వాప్సమితి ప్రబోధసమయే యః ప్రత్యభిజ్ఞాయతే
తస్మై శ్రీగురుమూర్తయే నమ ఇదం శ్రీదక్షిణామూర్తయే ॥ 6

మాయాసమాచ్ఛాదనాత్ - మాయ కప్పివేయుట వలన, రాహుగ్రస్తదివాకర-ఇందుసదృశః - గ్రహణ సమయమునందు రాహువుచే కప్పివేయబడిన సూర్యుడు లేక చంద్రుని పోలియున్న, యః - ఏ, పుమాన్ - పూర్ణ-ఆత్మస్వరూపుడు, సుషుప్తః - నిద్రించినవాడై, కరణ-ఉపసంహరణతః - ఇంద్రియవ్యాపారముల ఉపసంహరింపబడుట వలన, సత్-మాత్రః - సత్తా (ఉనికి) మాత్రస్వరూపముచే గోచరించువాడై, అభూత్ - ఆయెనో, యః - ఏ వ్యక్తి, ప్రబోధసమయే - నిద్ర లేచిన సమయమునందు, ప్రాక్ - ఇంతకు ముందు, అస్వాప్సమ్ - నిద్రించితిని, ఇతి - అని, ప్రత్యభిజ్ఞాయతే - ప్రత్యభిజ్ఞను పొందుచున్నాడో, తస్మై --- శ్రీదక్షిణామూర్తయే.

దేహమునందు పరమాత్మ యున్నాడు. కాని, నిద్రాసమయమునందు గోచరించుట లేదు. పూర్ణ గ్రహణ కాలమున గూడ జగత్తంతయు అంధకారమగును. అపుడు సూర్యుడు, లేక చంద్రుడు లేడు అనుట అవివేకము. సూర్యుడు, లేక చంద్రుడు రాహువు (నీడ) చే ఆచ్ఛాదితుడై యున్నాడు. అటులనే, నిద్రాసమయమునందు కూడ అజ్ఞానముచే ఆచ్ఛాదితుడై సత్తామాత్రస్వరూపుడై యున్నాడు. కాని, గోచరించుట లేదు.

నిద్రయందు ఆత్మ ఉన్నది అనుటకు ప్రత్యభిజ్ఞ తార్కాణముగ నీయబడినది. వ్యక్తి నిద్ర లేచిన తరువాత, నేను సుఖముగ నిద్రించితిని, అనును. ఈ తీరున నిద్రాసుఖమును గ్రహించే చైతన్యము నిద్రాసమయమునందు కూడ ఉన్నది. కనుకనే, ఇట్టి ప్రత్యభిజ్ఞ కలుగుచున్నది.

ఇంద్రియవ్యాపారములు ఉపసంహరించబడి నిద్రావస్థను చెందినపుడు వ్యక్తి జగత్తు లేని స్థితిని అనుభవించుచున్నాడు. ఈ అనుభవమే నిద్ర లేచిన తరువాత ప్రత్యభిజ్ఞకు మూలము.

సురేశ్వరాచార్యులు ప్రత్యభిజ్ఞను ఇట్లు నిర్వచించిరి :

భాతస్య కస్యచిత్పూర్వం భాసమానస్య సాంప్రతమ్ ।
సోఽయమిత్యనుసంధానం ప్రత్యభిజ్ఞానముచ్యతే ॥

ఒకడు ఇదివరలో ఒక వస్తువును చూచెను; లేదా, ఒక అనుభవమును పొందెను. తిరిగి అదే వస్తువును వర్తమానమునందు చూచును. లేదా, అదే

అనుభవమును పొందును. అపుడాతనికి, అదియే ఇది, అనే జ్ఞానము వెంటనే కలుగును. ఇదియే ప్రత్యభిజ్ఞ.

బాల్యాదిష్వపి జాగ్రదాదిషు తథా సర్వాస్వవస్థాస్వపి
వ్యావృత్తాస్వనువర్తమానమహమిత్యంతస్స్ఫురంతం సదా ।
స్వాత్మానం ప్రకటీకరోతి భజతాం యో భద్రయా ముద్రయా
తస్మై శ్రీగురుమూర్తయే నమ ఇదం శ్రీదక్షిణామూర్తయే ॥ 7

బాల్య-ఆదిషు - బాల్యము, కౌమారము, యౌవనము, వార్ధక్యములు; జాగ్రద్-ఆదిషు అపి - జాగ్రత్తు, స్వప్నము, సుషుప్తి మొదలగు అవస్థలు కూడ; తథా - అదే విధముగా, సర్వాసు - సకలములైన, అవస్థాసు అపి - చూచుట, స్పృశించుట మొదలగు అనుభవములు కూడ; వ్యావృత్తాసు - మారుచుండగా, అనువర్తమానమ్ - మార్పు లేకుండగా అన్నింటియందు సాక్షిగా ఉన్నట్టియు, సదా - అన్ని అవస్థలయందు, అహమ్ ఇతి - నేను అని, అంతః - లోపల, స్ఫురంతమ్ - ప్రకాశించుచున్న, స్వ-ఆత్మానమ్ - అట్టి తన స్వరూపమగు ఆత్మను, భజతామ్ - భక్తులకు, యః - ఏ దక్షిణా మూర్తి, భద్రయా - మంగళకరమగు (అందమైన), ముద్రయా - జ్ఞానముద్ర తో, ప్రకటీకరోతి - ప్రకటించుచున్నాడో, తస్మై --- మూర్తయే.

నేను బాల్యములో అట్లు చేసితిని; కౌమారములో అట్లు వర్తించితిని; ఇపుడు వార్ధక్యములో ఇట్లు వర్తించుచున్నాను, అనే అనుభవము సర్వజన సాధారణము. దేహమునకు బాల్యము మొదలగు అవస్థలు మారినవి. కాని, నేను మారలేదు. కాన, బాల్యాదులు మాలయందలి పుష్పములవలె వ్యావృత్తములు. కాని, నేను అనునది మాలయందలి దారము వలె అను వృత్తము; అందుచే నిత్యము. ఇటులనే, జాగ్రత్స్వప్నసుషుప్తులయందు ఉన్న నేను ఒక్కటియే. ఇన్ని మాటలేల? దేహావస్థలలో ఎన్ని మార్పులు వచ్చిననూ మారనిది, అన్ని అవస్థలయందు సాక్షి రూపముగ ప్రకాశించు నది అగు ఆత్మస్వరూపము నిత్యము.

అయినచో, ఈ ఆత్మతత్త్వమును చార్వాకాదులు ఏల గ్రహించలేకపో యిరి? ఈ ప్రశ్నకు సమాధానము మూడవ పాదము. ప్రత్యభిజ్ఞ సర్వానుభ వసిద్ధమైనను, ఆత్మజ్ఞానము పరమేశ్వరానుగ్రహము కలవారికే కలుగును. ఆత్మజ్ఞానము అంతఃకరణసంశుద్ధి వలన కలుగును. అంతఃకరణసంశుద్ధి

వేదోక్తకర్మాచరణము వలన కలుగును. కాన, భజతామ్ అనగా భక్తులకు, అనగా వేదోక్తకర్మానుష్ఠాతలకు అంతఃకరణసంశుద్ధిని, తద్ద్వారా మోక్ష మును నేను ప్రసాదించెదను అని శ్రీదక్షిణామూర్తి చిన్ముద్ర ద్వారా ప్రకటిం చుచున్నాడు.

విశ్వం పశ్యతి కార్యకారణతయా స్వస్వామిసంబంధతః
శిష్యాచార్యతయా తథైవ పితృపుత్రాద్యాత్మనా భేదతః ।
స్వప్నే జాగ్రతి వా య ఏష పురుషో మాయాపరిభ్రామితః
తస్మై శ్రీగురుమూర్తయే నమ ఇదం శ్రీదక్షిణామూర్తయే ॥ 8

యః - ఏ, మాయాపరిభ్రామితః - మాయచే పరిభ్రమింప జేయబడిన, ఏషః - ఈ, పురుషః - జీవుడు, భేదతః - భేదబుద్ధి వలన, స్వప్నే - స్వప్న మునందు గాని, జాగ్రతి వా - జాగ్రదవస్థయందు గాని, విశ్వమ్ - జగత్తు ను, కార్యకారణతయా - కార్యకారణసంబంధముచే, స్వస్వామిసంబంధతః - పదార్థములు, హక్కుదారు అనే సంబంధముచే; శిష్య-ఆచార్యతయా - శిష్యుడు, గురువు అనే సంబంధముచే; తథా ఏవ - అదే విధముగా, పితృ పుత్ర-ఆది-ఆత్మనా - తండ్రి, కొడుకు మొదలగు సంబంధముల రూపము గా; పశ్యతి - చూచుచున్నాడో, తస్మై --- శ్రీదక్షిణామూర్తయే.

ఆత్మకంటె వ్యతిరిక్తమైనదేదియు లేదు. కాని, మాయా ప్రభావముచే జీవుడు విశ్వమును భేదబుద్ధితో గ్రహించుచున్నాడు. కుండ కార్యము, మట్టి కారణము ఇత్యాది కార్యకారణభేదము, సేవకులు ప్రభువు అనే భేద ము, శిష్యుడు గురువు అనే భేదము, తండ్రి కొడుకు అనే భేదము -- ఈ భేదములన్నియు కల్పితములు. ఉన్నదొక్క ఆత్మయే. ఆ ఆత్మ దక్షిణా మూర్తి స్వరూపమున నున్నది.

లోకమునందలి భేదమూలకములైన ఈ వ్యవహారములన్నియు బ్రహ్మ సాక్షాత్కారపర్యంతము మాత్రమే ఉండును. ఈ విషయమునే, నేహ నానాస్తి కించన అనే బృహదారణ్యక శ్రుతి బోధించుచున్నది.

భూరంభాంస్యనలోఽనిలోఽంబరమహర్నాథో
హిమాంశుః పుమాన్,
ఇత్యాభాతి చరాచరాత్మకమిదం యస్యైవ మూర్త్యష్టకమ్ ।

నాన్యత్కించన విద్యతే విమృశతాం యస్మాత్పరస్మాద్విభోః
తస్మై శ్రీగురుమూర్తయే నమ ఇదం శ్రీదక్షిణామూర్తయే ।। 9

భూః - భూమి, అంభాంసి - జలములు, అనలః - అగ్ని, అనిలః - వాయువు, అంబరమ్ - ఆకాశము, అహర్-నాథః - సూర్యుడు, హిమ-అంశుః - చంద్రుడు, పుమాన్ - సోమయాజి (లేక జీవుడు), ఇతి - అనే, యస్య - ఏ పరమాత్మయొక్క, మూర్తి-అష్టకమ్ - ఎనిమిది మూర్తుల రూపము అగు, చర-అచర-ఆత్మకమ్ - స్థావర జంగమాత్మకమైన, ఇదమ్ - ఈ విశ్వము, ఆభాతి - ప్రకాశించుచున్నదో, విమృశతామ్ - ఆత్మజ్ఞానుల కు, యస్మాత్ - ఏ, విభోః - సర్వవ్యాపకమగు, పరస్మాత్ - పరబ్రహ్మకం టె, అన్యత్ - మరియొకటి, కించన - ఏదియు, న విద్యతే - లేదో, తస్మై --- శ్రీదక్షిణామూర్తయే.

నిర్గుణోపాసనము ఉత్తమాధికారులగు జ్ఞానులకు సాధ్యము. మందాధికారులకు సగుణోపాసనము క్రమముక్తికి ప్రథమసోపానము. కాని, శ్రీశంకరులు మందాధికారులనుద్దేశించి, అష్టమూర్త్యుపాసనను విధించు చున్నారు. శివుడు మనకు కానరాకుండా ఎక్కడనో ఉన్నాడనుట భ్రాంతి. శివుడు అష్టమూర్తి. భూమి, నీరు, అగ్ని, వాయువు, ఆకాశము అనే పంచ భూతములు, సూర్యచంద్రులు, సోమయాజి (జీవుడు) అనునవి శివుని ఎని మిది రూపములు. స్థావర జంగమాత్మకమైన ఈ జగత్తంతయు ఈ ఎని మిది మూర్తులతో నిండియున్నది. సర్వవ్యాపియగు ఆ పరమశివునికంటె వేరుగా ఏదీ లేదు.

ఈ విషయమును శ్రుతి (మహానారాయణోపనిషత్, 24) ఇట్లు చెప్పు చున్నది --

విశ్వం భూతం భువనం చిత్రం జాతం జాయమానం చ యత్ ।
సర్వో హ్యేష రుద్రస్తస్మై రుద్రాయ నమో అస్తు ॥

అనగా, భౌతిక ప్రపంచము, అనేకరకముల ప్రాణివర్గము, ఇదివరలో పుట్టినది, ఇప్పుడు పుట్టుచున్నది, ఈ సర్వము ఏది గలదో అది ఈ రుద్రు డే. అట్టి రుద్రుని కొరకు నమస్కారమగు గాక!

ఇపుడు శంకరులు ఈ స్తోత్రముయొక్క ఫలమును చెప్పుచున్నారు ---

సర్వాత్మత్వమితి స్ఫుటీకృతమిదం యస్మాదముష్మింస్తవే
తేనాస్య శ్రవణాత్తదర్థమననాద్ధ్యానాచ్చ సంకీర్తనాత్।
సర్వాత్మత్వమహావిభూతిసహితం స్యాదీశ్వరత్వం స్వతః
సిద్ధ్యేత్తత్పునరష్టధా పరిణతం చైశ్వర్యమవ్యాహతమ్ ।। 10

యస్మాత్ - ఎందువలనైతే, అముష్మిన్ - ఈ, స్తవే - స్తోత్రమునందు, ఇతి - ఈ విధముగా, ఇదమ్ - ఈ, సర్వాత్మత్వమ్ - సర్వాత్మభావము (స ర్వము ఆత్మయే), స్ఫుటీకృతమ్ - స్పష్టము చేయబడినదో, ఆ కారణము చే; అస్య - ఈ స్తోత్రముయొక్క, శ్రవణాత్ - వినుట వలన, తదర్థమననాత్ - తత్ - దాని, అర్థ - అర్థముయొక్క, మననాత్ - మననము చేయుట వల న, ధ్యానాత్ - ధ్యానించుట వలన, సంకీర్తనాత్ - చక్కగా కీర్తనము చేయుట వలన, సర్వాత్మత్వమహావిభూతిసహితమ్ - సర్వాత్మత్వ - సర్వాత్మభావము అనే, మహావిభూతి - గొప్ప మహిమతో, సహితమ్ - కూడియున్న, ఈశ్వరత్వమ్ - స్వాతంత్ర్యము, పునః - మరియు, అష్టధా - ఎనిమిది విధములుగా, పరిణతమ్ - పరిణామమును చెందిన, తత్ - అట్టి, అవ్యాహతమ్ - నిరాఘాటమైన, ఐశ్వర్యమ్ చ - ఈశ్వరభావము కూడ, స్వతః - స్వయముగా, సిద్ధ్యేత్ - సిద్ధించును.

సాధకుడు సరియైన గురువు వద్ద ఈ స్తోత్రమును పఠించవలెను. తరు వాత దాని యర్థమును మననము చేయవలెను. తరువాత అదే యర్థ మును ధ్యానించవలెను. ఉపనిషత్సారమగు అద్వైతముపై శ్రద్ధ, అచం చల విశ్వాసము కలుగుట కొరకై ఈ స్తోత్రమును కీర్తన చేయవలెను. ఇట్లు చేసిన సాధకునకు జ్ఞానము కలుగును. జ్ఞానాగ్నిచే ఆతని దుష్కృతముల న్నియు నశించి భేదభావము తొలగుటచే, ఆతడు స్వయముగా ఈశ్వరత్వ మును పొందును. మరియు, అట్టి సాధకునకు అష్టసిద్ధులు లభించును.

అష్టసిద్ధులు ఏవనగా -- 1) అణిమ, అనగా చిన్నగా కాగల్గుట. 2) మహిమ, అనగా పెద్దగా కాగల్గుట. 3) లఘిమ, అనగా తేలికగా యగుట. 4) గరిమ, తేలికయగు వస్తువునకు బరువును కలిగించే శక్తి. 5) ప్రాప్తి, అనగా ఏ స్థలమునకైననూ క్షణములో వెళ్లగలిగే శక్తి. 6) ప్రాకామ్యము, అనగా ఆకాశమునందు ఎగురగల సామర్థ్యము. 7) ఈశిత్వము, అనగా

విశ్వామిత్రుని వలె సృష్టి చేయగల శక్తి. 8) వశిత్వము అనగా సర్వజనులను వశము చేసుకొనే సామర్థ్యము.

శ్వేతాశ్వతరోపనిషత్తు (6-23) ఇట్లు బోధించుచున్నది :

యస్య దేవే పరా భక్తిర్యథా దేవే తథా గురౌ । తస్యైతే కథితాహ్యర్థాః ప్రకాశంతే మహాత్మనః ॥ అనగా భగవంతునియందు, గురువుయందు అచంచల భక్తి విశ్వాసములు గలవానికి ఈ మోక్షోపాయమగు అద్వైతశాస్త్రము సుబోధమగును.

॥ హరిః ఓం తత్సత్, శ్రీకృష్ణార్పణమస్తు ॥

*****

పుస్తకాల్లో దొరకని
వేల ఏళ్లనాటి
అసలైన
ఖడ్గమాలా స్తోత్రం

ఓం ఐం హ్రీం శ్రీం ఐం క్లీం సౌః

ఓం నమః త్రిపురసుందరి

హృదయదేవి, శిరోదేవి, శిఖాదేవి, కవచదేవి, నేత్రదేవి, అస్త్రదేవి
కామేశ్వరి, భగమాలిని, నిత్యక్లిన్నే , భేరుండే, వహ్నివాసిని, మహావజ్రేశ్వరి,
శివదూతి, త్వరితే, కులసుందరి, నిత్యే, నీల పతాకే, విజయే, సర్వమంగళే,
జ్వాలామాలిని, విచిత్రే, శ్రీవిద్యే

దక్షిణామూర్తిమయి , నారాయణమయి, బ్రహ్మమయి, సనకమయి, సనందనమయి,
సనాతనమయి, సనత్కుమారమయి, సనత్సుజాతమయి, వశిష్టమయి, శక్తిమయి,
పరాశరమయి, కృష్ణద్వైపాయనమయి, పైలమయి, వైశంపాయనమయి,
జైమినిమయి, సుమంతుమయి, శ్రీశుకమయి, గౌడపాదమయి, గోవిందమయి,
శ్రీవిద్యా శంకరమయి, పద్మపాదమయి, హస్తామలకమయి , త్రోటకమయి,
సురేశ్వరమయి, విద్యారణ్యమయి , పరమేష్టిగురు శ్రీ ___ మయి, పరమగురు
శ్రీ ___ మయి, స్వగురు శ్రీ ___ మయి

త్రైలోక్యమోహన చక్రస్వామిని, ప్రకటయోగిని –
అణిమా సిద్ధే, లఘిమా సిద్ధే, మహిమా సిద్ధ, ఈశిత్వ సిద్ధే, వశిత్వ సిద్ధే, ప్రాకామ్య సిద్ధే,
భుక్తి సిద్ధ ఇచ్ఛా సిద్ధే, ప్రాప్తి సిద్ధే, సర్వకామ సిద్ధే ;
బ్రాహ్మి, మాహేశ్వరి, కౌమారి, వైష్ణవి, వారాహి , మాహేంద్రి, చాముండే, మహాలక్ష్మి ;
సర్వసంక్షోభిణి, సర్వవిద్రావిణి, సర్వాకర్షిణి, సర్వవశంకరి, సర్వోన్మాదిని,
సర్వమహాంకుశే, సర్వఖేచరి, సర్వబీజే, సర్వయోనే, సర్వత్రిఖండే - త్రిపురే

సర్వాశాపరిపూరక చక్రస్వామిని, గుప్తయోగిని –
కామాకర్షిణి, బుద్ధ్యాకర్షిణి, అహంకారాకర్షిణి, శబ్దాకర్షిణి, స్పర్శాకర్షిణి, రూపాకర్షిణి,
రసాకర్షిణి, గంధాకర్షిణి, చిత్తాకర్షిణి, ధైర్యాకర్షిణి, స్మృత్యాకర్షిణి, నామాకర్షిణి,
బీజాకర్షిణి, ఆత్మాకర్షిణి, అమృతాకర్షిణి, శరీరాకర్షిణి – త్రిపురేశి

సర్వసంక్షోభణచక్ర స్వామిని, గుప్తతర యోగిని –

అనంగకుసుమే, అనంగమేఖలే, అనంగమదనే, అనంగమదనాతురే, అనంగరేఖే, అనంగవేగిని, అనంగాంకుశే, అనంగమాలిని - త్రిపుర సుందరి

సర్వసౌభాగ్యదాయక చక్రస్వామిని, సంప్రదాయ యోగిని –

సర్వ సంక్షోభిణి, సర్వ విద్రావిణి, సర్వా కర్షిణి, సర్వా హ్లాదిని, సర్వ సమ్మోహిని, సర్వ స్తంభిని, సర్వ జృంభిణి, సర్వ వశంకరి, సర్వ రంజని, సర్వో న్మాదిని, సర్వార్థ సాధిని, సర్వసంపత్తిపూరిణి, సర్వ మంత్రమయీ, సర్వ ద్వంద్వ క్షయంకరి - త్రిపుర వాసిని

సర్వార్థసాధక చక్రస్వామిని, కుల యోగిని –

సర్వ సిద్ధిప్రదే, సర్వ సంపత్ప్రదే, సర్వ ప్రియంకరి, సర్వ మంగళ కారిణి, సర్వ కామప్రదే, సర్వ దుఃఖ విమోచని, సర్వ మృత్యు ప్రశమని, సర్వ విఘ్న నివారిణి, సర్వాంగ సుందరి, సర్వ సౌభాగ్య దాయిని - త్రిపురా శ్రీః

సర్వరక్షాకర చక్రస్వామిని, నిగర్భయోగిని -

సర్వజ్ఞే, సర్వశక్తే, సర్వైశ్వర్యప్రదాయిని, సర్వజ్ఞానమయి, సర్వవ్యాధి వినాశిని, సర్వాధార స్వరూపే, సర్వపాపహరే, సర్వానందమయి, సర్వరక్షాస్వరూపిణి, సర్వ ఈప్సితార్థప్రదే - త్రిపుర మాలిని

సర్వ రోగ హర చక్రస్వామిని, రహస్య యోగిని –

వశిని, కామేశ్వరి, మోదిని, విమలే, అరుణే, జయిని, సర్వేశ్వరి, కౌళిని - త్రిపురా సిద్ధే

సర్వ సిద్ధి ప్రద చక్రస్వామిని, అతిరహస్యయోగిని –

బాణిని, చాపిని, పాశిని, అంకుశిని, మహాకామేశ్వరి, మహావజ్రేశ్వరి, మహాభగమాలిని – త్రిపురాంబికే

సర్వానందమయచక్రస్వామిని, పరాపరరహస్యయోగిని - మహా మహా కామేశ్వరి మహా శ్రీ చక్ర నగర సామ్రాజ్ఞి మహా రాజ రాజేశ్వరి ప్రతాప భారతి పరబ్రహ్మ స్వరూపిణి నమస్తే నమస్తే నమస్తే నమః - సౌః క్లీం ఐం శ్రీం హ్రీం ఐం

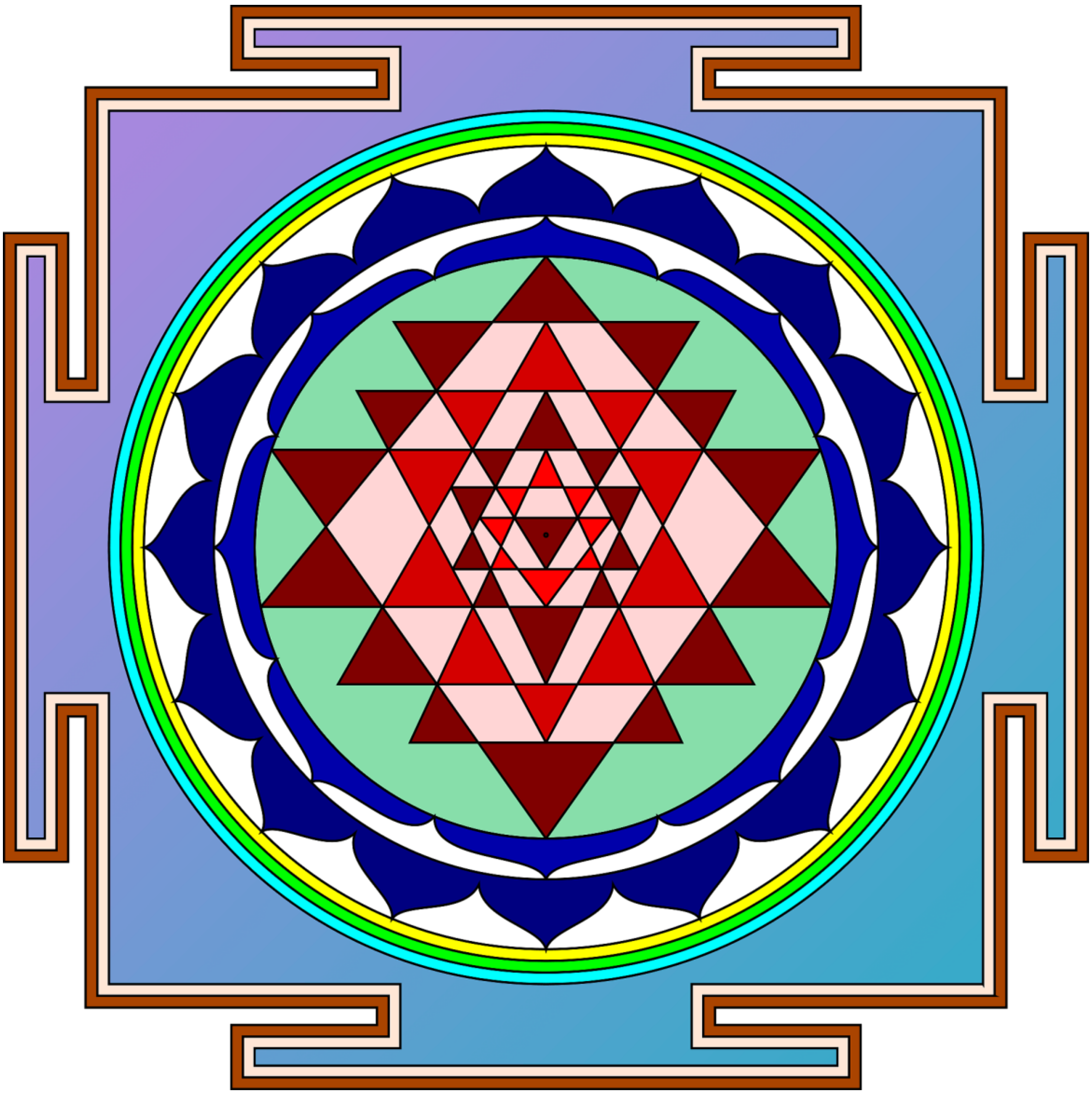

శ్రీచక్రంలో: సర్వానందమయ చక్రం (బిందువు)
మనలో: సహస్రారం వద్ద ధ్యానించాలి
శ్రీచక్రంలో: సర్వ రోగ హర చక్రం (8 త్రిభుజాలు)
సర్వ సిద్ధి ప్రద చక్రం (1 త్రిభుజం)
మనలో: భ్రూమధ్యం , సహస్రారం మధ్యలో ధ్యానించాలి
శ్రీచక్రంలో: సర్వ రక్షాకర చక్రం (10 త్రిభుజాలు)
మనలో: అజ్ఞా చక్రం వద్ద ధ్యానించాలి
శ్రీచక్రంలో: సర్వార్ధ సాధక చక్రం (10 త్రిభుజాలు)
మనలో: విశుద్ధి చక్రం
శ్రీచక్రంలో: సర్వ సౌభాగ్య దాయక చక్రం (14 త్రిభుజాలు)
మనలో: అనాహత చక్రం
శ్రీచక్రంలో: సర్వ సంక్షోభణ చక్రం (అష్ట దళం)
మనలో: మణిపూరక చక్రం
శ్రీచక్రంలో: సర్వాశా పరిపూరక చక్రం (షోడశ దళం)
మనలో: స్వాధిష్టాన చక్రం
శ్రీచక్రంలో: త్రైలోక్య మోహన చక్రం (భూ పురం)
మనలో: మూలాధార చక్రం

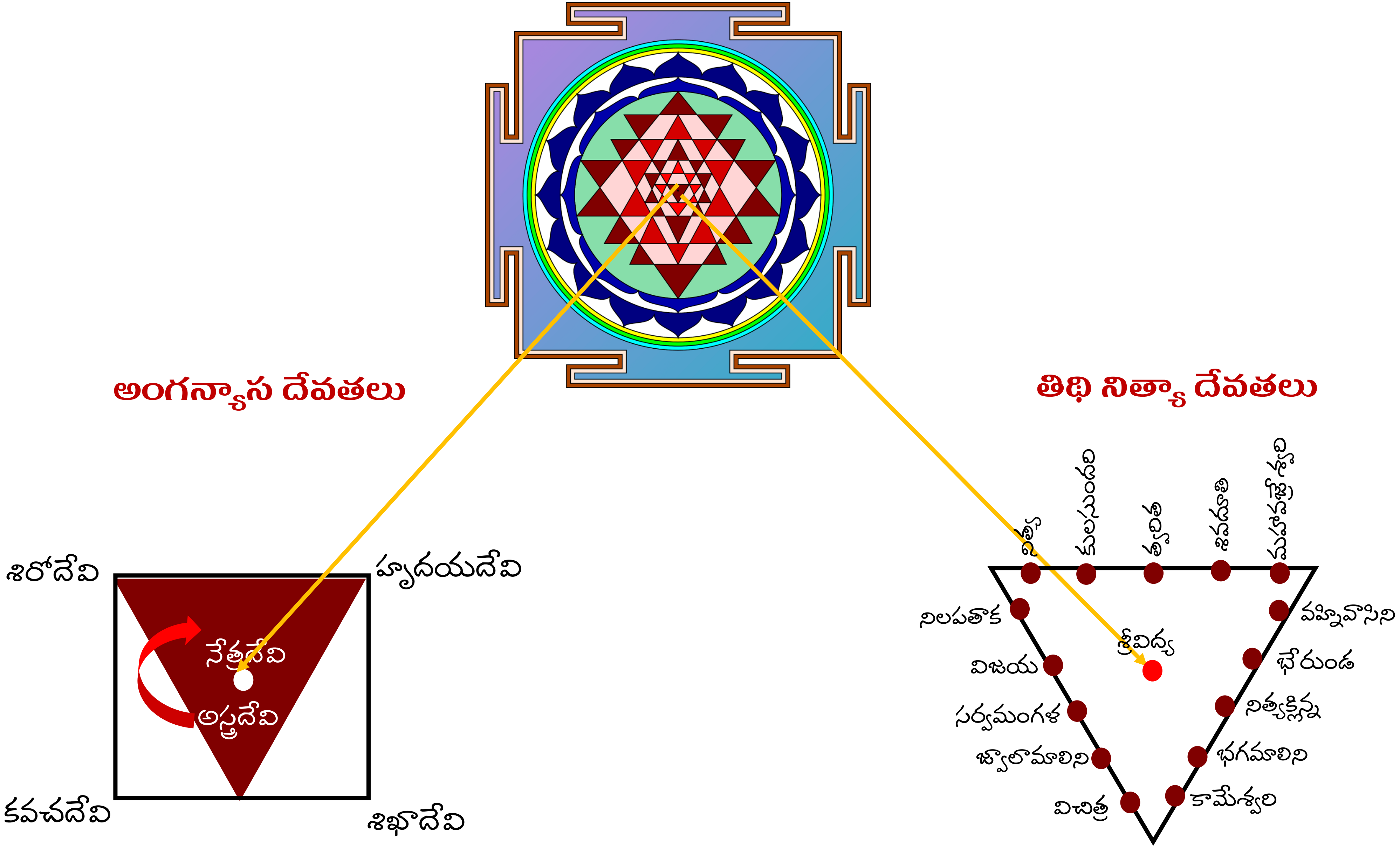

అంగన్యాస దేవతలు
తిథి నిత్యా దేవతలు
శిరోదేవి
హృదయదేవి
నేత్రదేవి
అస్త్రదేవి
కవచదేవి
శిఖాదేవి
నిత్య
కులసుందరి
త్వరిత
శివదూతి
మహావజ్రేశ్వరి
నిలపతాక
వహ్నివాసిని
శ్రీవిద్య
విజయ
భేరుండ
సర్వమంగళ
నిత్యక్లిన్న
జ్వాలామాలిని
భగమాలిని
విచిత్ర
కామేశ్వరి

1 వ ఆవరణ | త్రైలోక్య మోహన చక్రము | యోగిని: ప్రకట యోగిని | చక్రేశ్వరి: త్రిపురే

1 వ భూపురం - సిద్ధులు

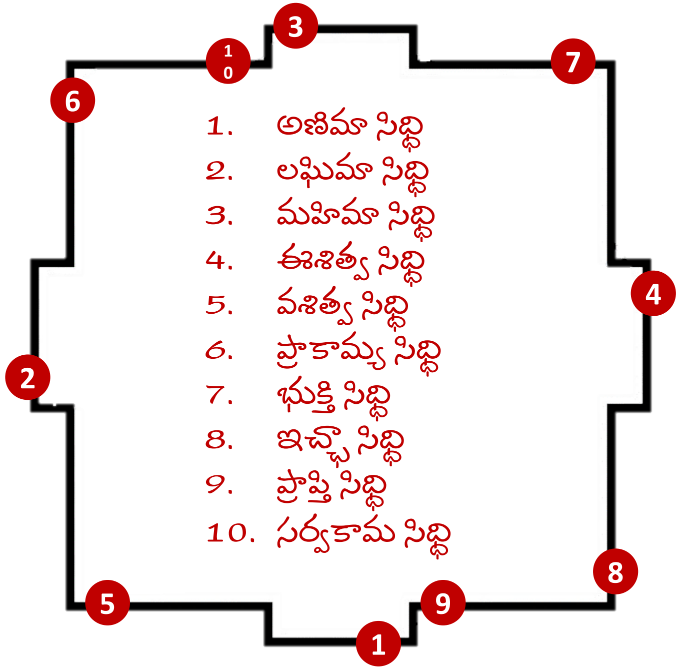

2 వ భూపురం - అష్ట మాతృకలు

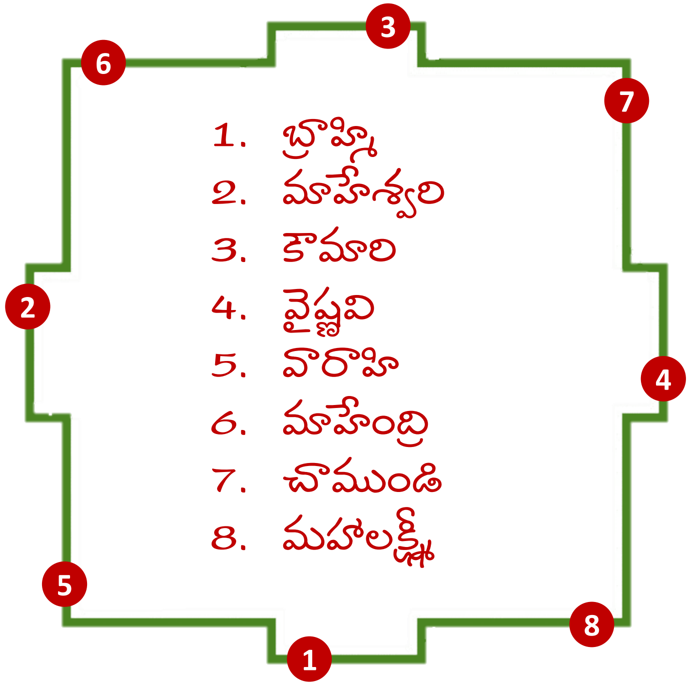

3 వ భూపురం - ముద్రా దేవతలు

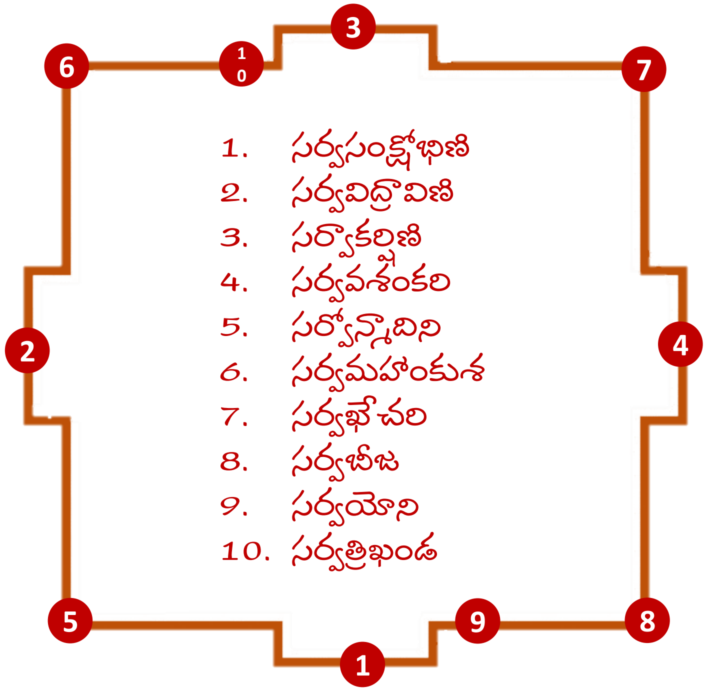

2 వ ఆవరణ | సర్వాశాపరిపూరక చక్రము | యోగిని: గుప్త యోగిని | చక్రేశ్వరి: త్రిపురేశి

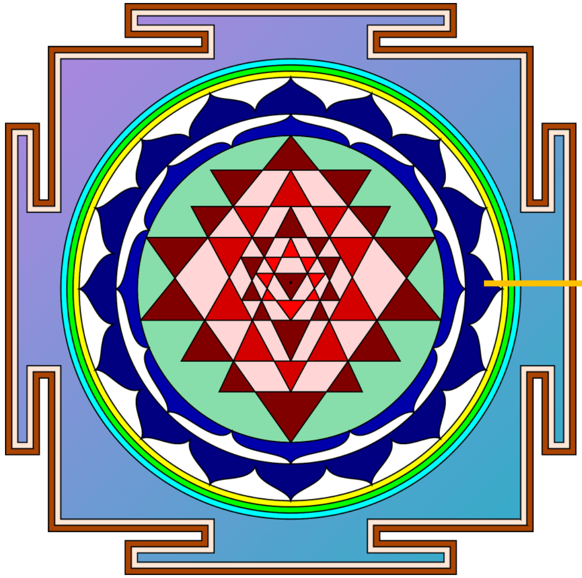

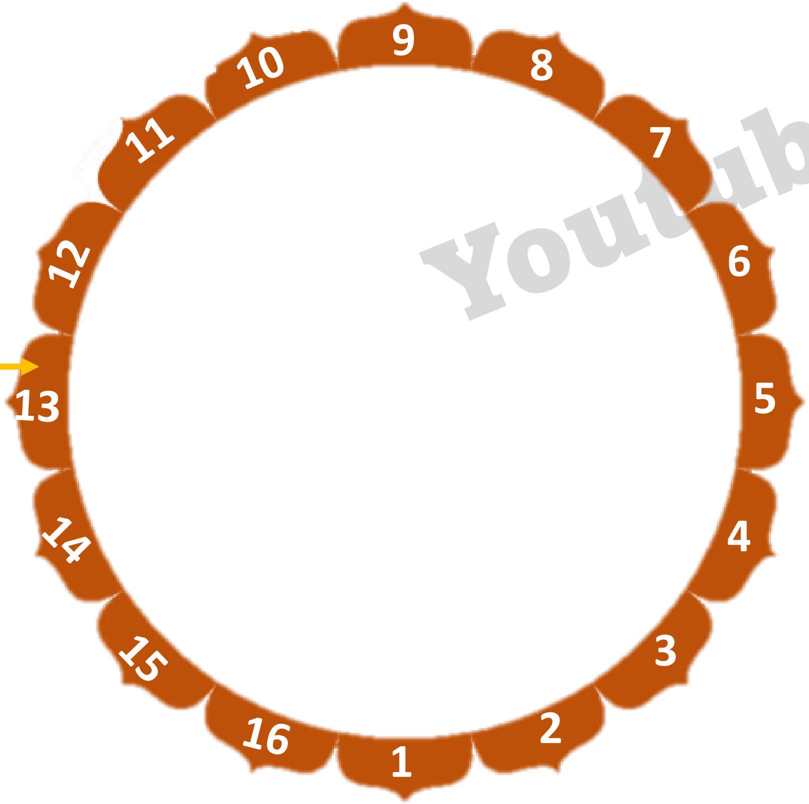

1. కామాకర్షిణి
2. బుద్ధ్యాకర్షిణి
3. అహంకారాకర్షిణి
4. శబ్దాకర్షిణి
5. స్పర్శాకర్షిణి
6. రూపాకర్షిణి
7. రసాకర్షిణి
8. గంధాకర్షిణి
9. చిత్తాకర్షిణి
10. ధైర్యాకర్షిణి
11. స్మృత్యాకర్షిణి
12. నామాకర్షిణి
13. బీజాకర్షిణి
14. ఆత్మాకర్షిణి
15. అమృతాకర్షిణి
16. శరీరాకర్షిణి

3 వ ఆవరణ | **సర్వసంక్షోభణ చక్రము** | యోగిని: గుప్త తర యోగిని | చక్రేశ్వరి: త్రిపుర సుందరి

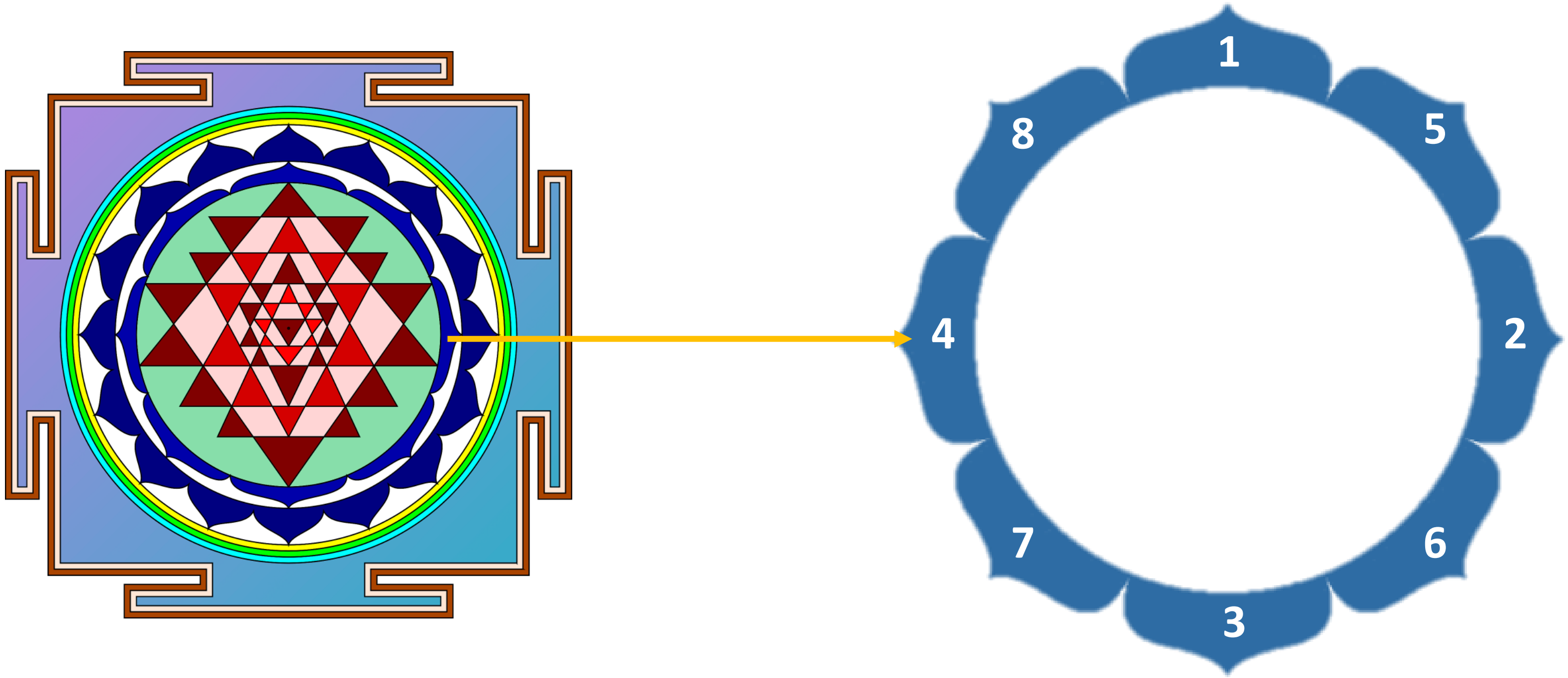

1. అనంగకుసుమ
2. అనంగమేఖల
3. అనంగమదన
4. అనంగమదనాతుర
5. అనంగరేఖ
6. అనంగవేగిని
7. అనంగాంకుశ
8. అనంగమాలిని

4 వ ఆవరణ | **సర్వసౌభాగ్యదాయక చక్రము** | యోగిని: సంప్రదాయ యోగిని | చక్రేశ్వరి: త్రిపుర వాసిని

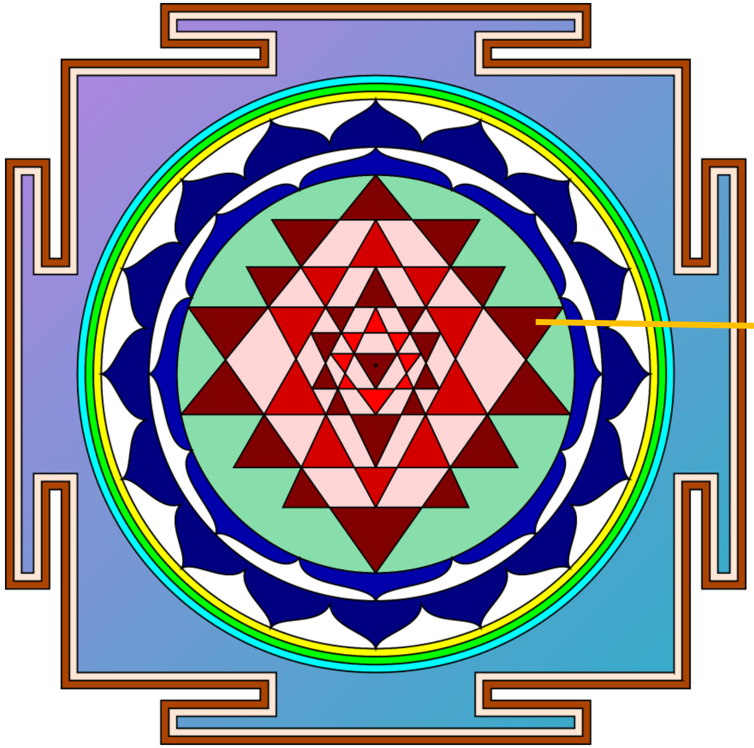

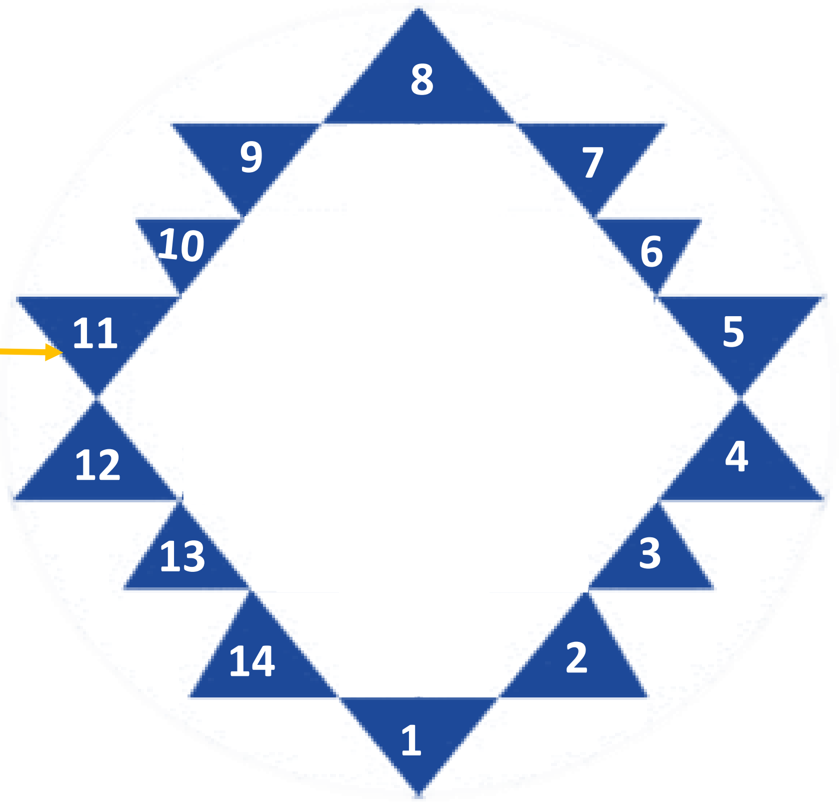

1. సర్వ సంక్షోభిణి
2. సర్వ విద్రావిణి
3. సర్వా కర్షిణి
4. సర్వా హ్లాదిని
5. సర్వ సమ్మోహిని
6. సర్వ స్తంభిని
7. సర్వ జృంభిణి
8. సర్వ వశంకరి
9. సర్వ రంజని
10. సర్వో న్మాదిని
11. సర్వార్థ సాధిని
12. సర్వసంపత్తిపూరిణి
13. సర్వ మంత్రమయీ
14. సర్వ ద్వంద్వ క్షయంకరి

5 వ ఆవరణ | **సర్వార్థసాధక చక్రము** | యోగిని: కుల యోగిని | చక్రేశ్వరి: త్రిపురా శ్రీ

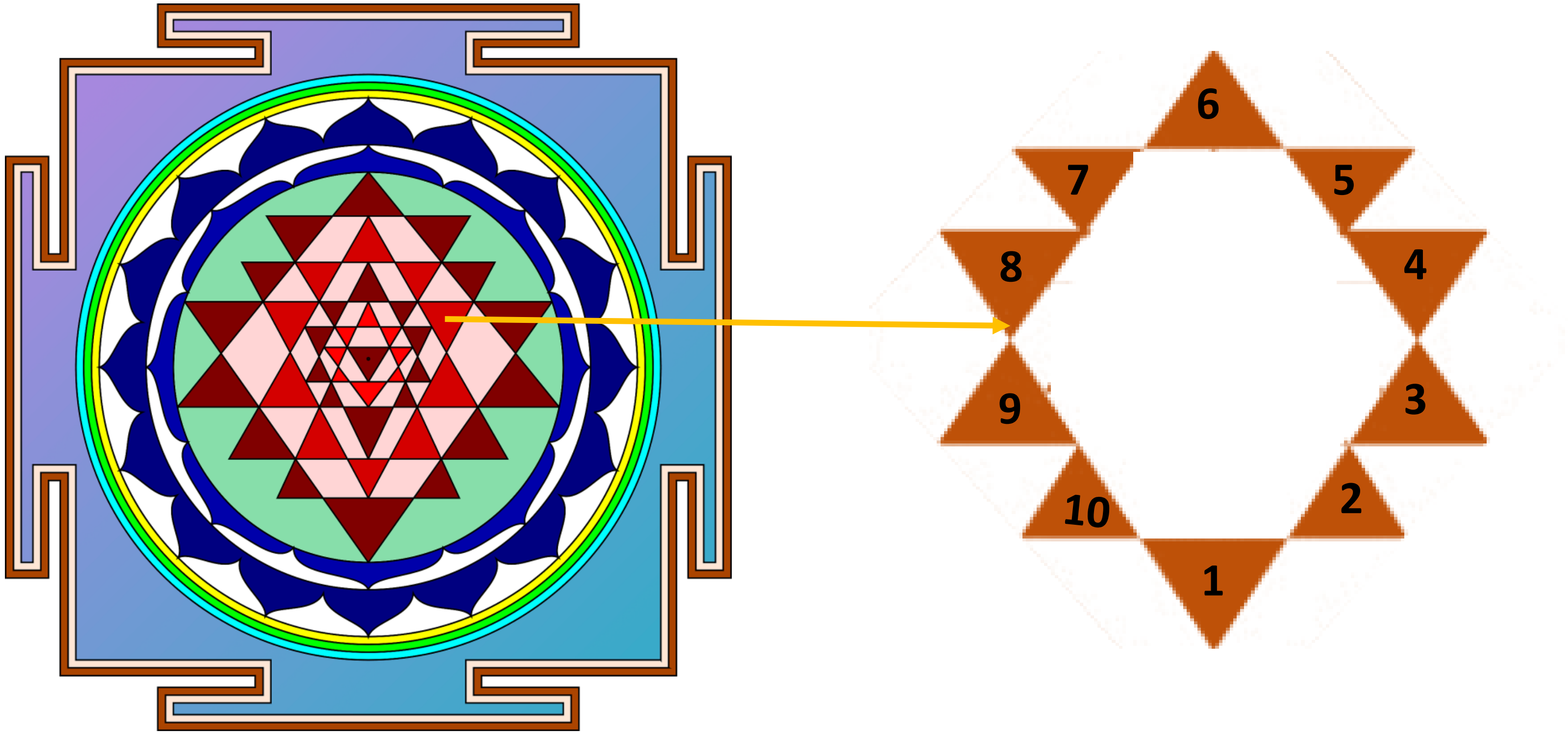

1. సర్వ సిద్ధిప్రద
2. సర్వ సంపత్ప్రద
3. సర్వ ప్రియంకరి
4. సర్వ మంగళ కారిణి
5. సర్వ కామప్రద
6. సర్వ దుఃఖ మోచని
7. సర్వ మృత్యు ప్రశమని
8. సర్వ విఘ్న నివారిణి
9. సర్వాంగ సుందరి
10. సర్వ సౌభాగ్య దాయిని

౬ వ ఆవరణ | **సర్వరక్షాకర చక్రము** | యోగిని: నిగర్భ యోగిని | చక్రేశ్వరి: త్రిపుర మాలిని

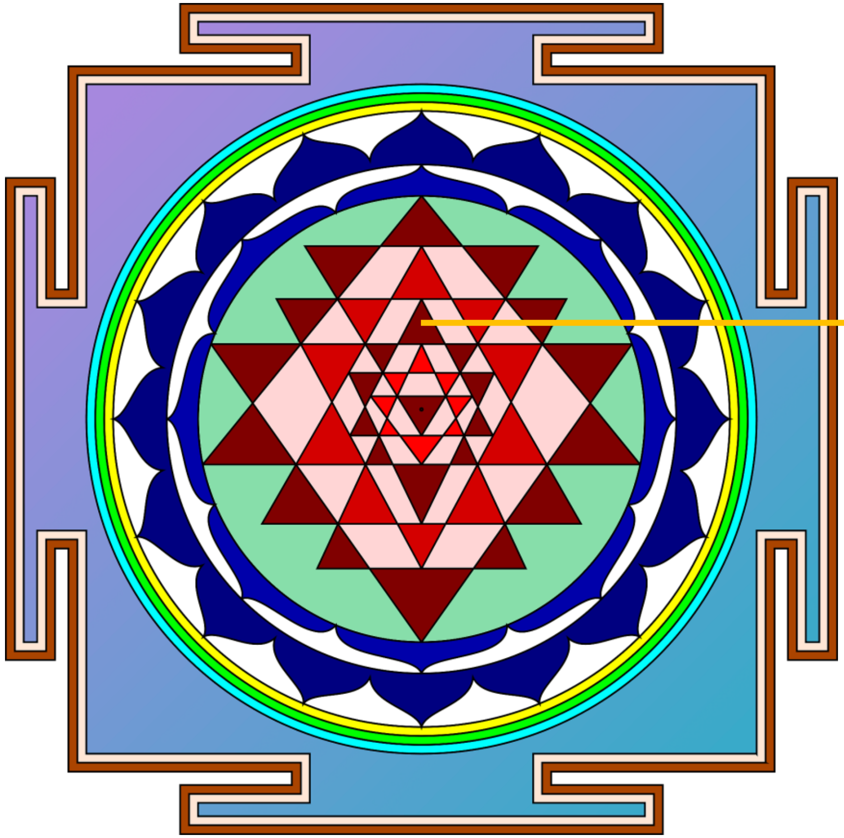

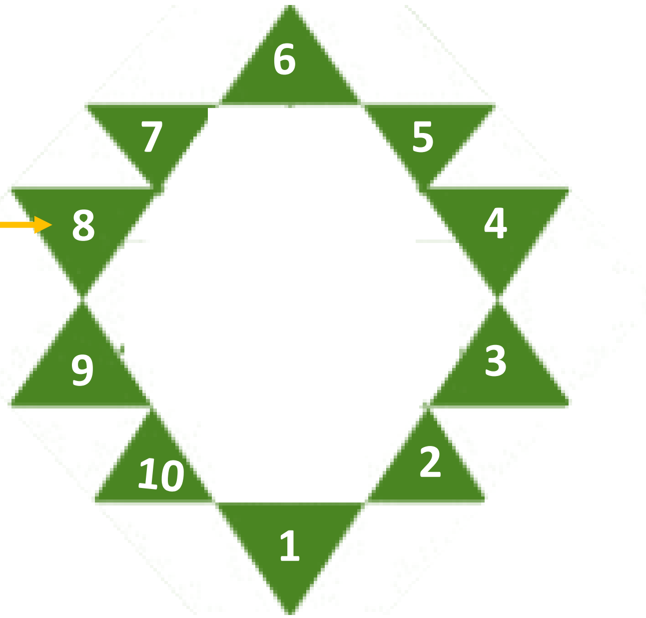

1. సర్వజ్ఞ
2. సర్వశక్త
3. సర్వైశ్వర్యప్రద
4. సర్వజ్ఞానమయి
5. సర్వవ్యాధివినాశిని
6. సర్వాధారస్వరూప
7. సర్వపాపహర
8. సర్వానందమయి
9. సర్వరక్షాస్వరూపిణి
10. సర్వ ఈప్సితార్థప్రద

7 వ ఆవరణ | **సర్వ రోగ హర చక్రము** | యోగిని: రహస్య యోగిని | చక్రేశ్వరి: త్రిపురా సిద్ధే

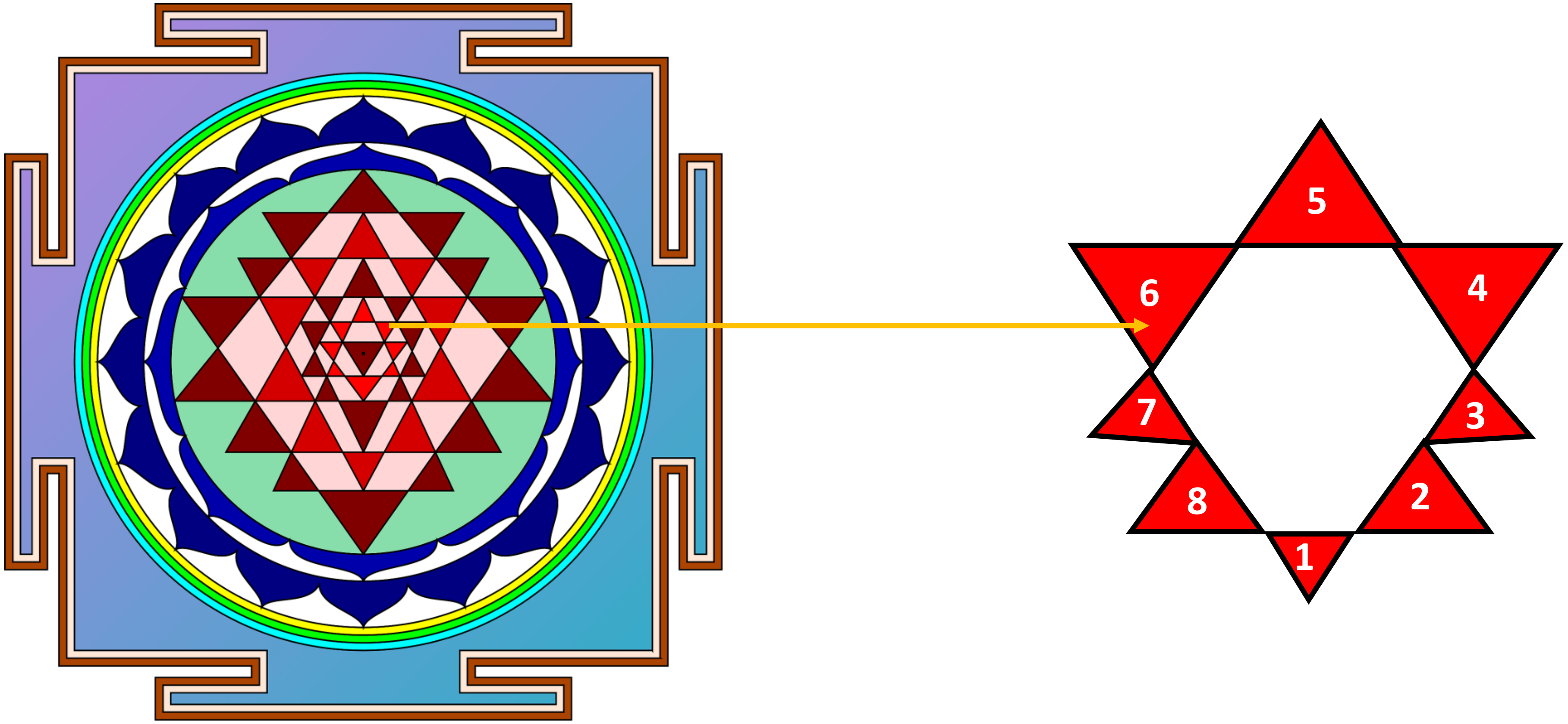

1. వశిని
2. కామేశ్వరి
3. మోదిని
4. విమలే
5. అరుణ
6. జయిని
7. సర్వేశ్వరి
8. కౌళిని

౮ వ ఆవరణ | **సర్వ సిద్ధి ప్రద చక్రము** | యోగిని: అతిరహస్య యోగిని | చక్రేశ్వరి: త్రిపురాంబికే

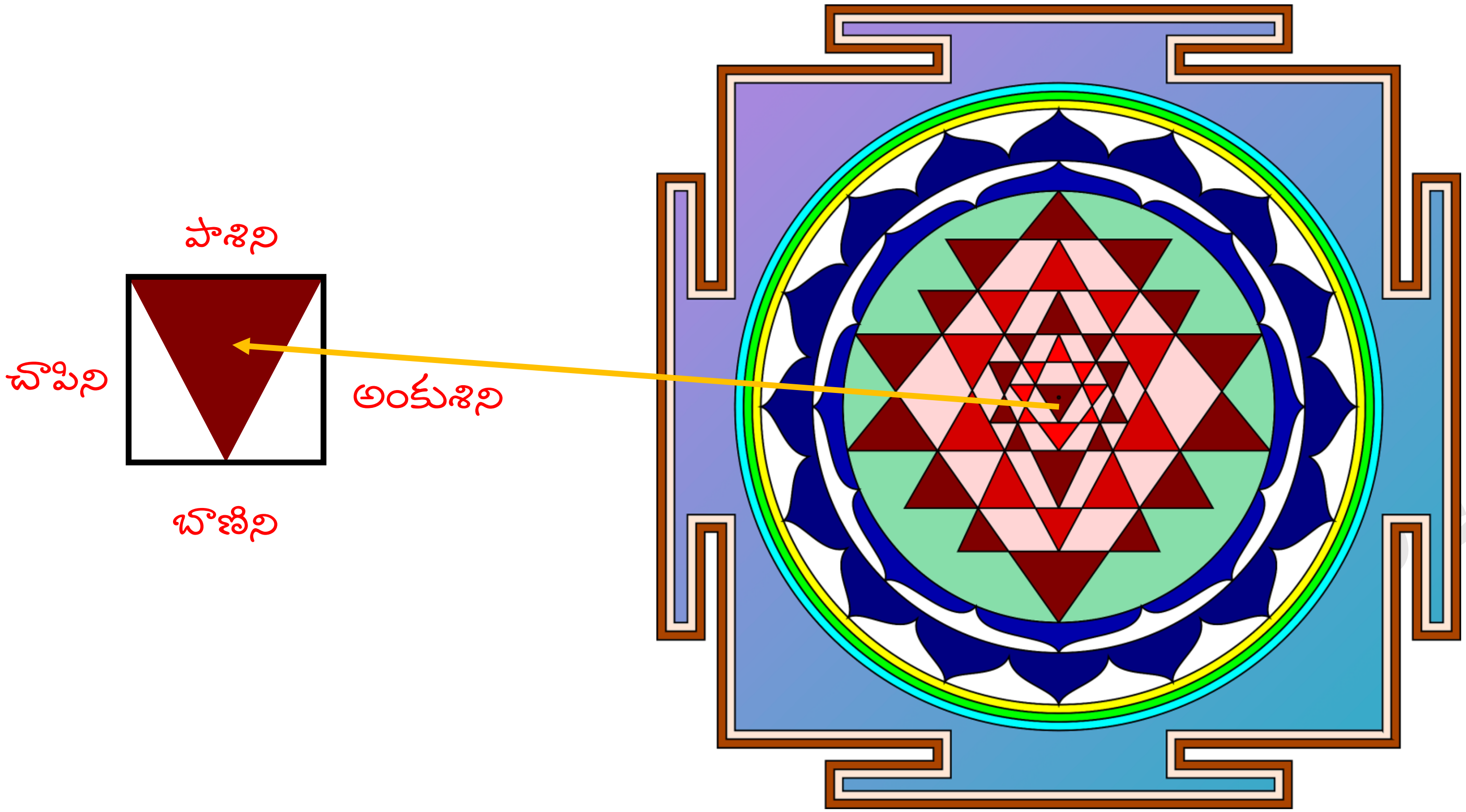

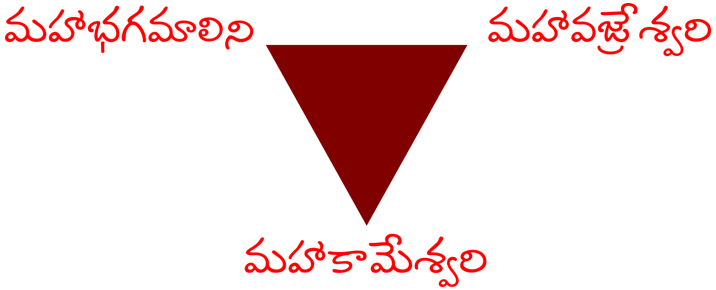

శ్రీ లలితా సహస్రనామ స్తోత్రమ్

శ్రీ లలితా సహస్రనామ స్తోత్రన్యాసః

అస్యశ్రీ లలితా సహస్రనామ స్తోత్ర మాలా మన్త్రస్య, వశిన్యాది వాగ్దేవతా ఋషయః, అనుష్టుప్ఛన్దః, శ్రీ లలితామహాత్రిపురసుందరీ దేవతా ప్రసాదసిద్ధ్యర్థే జపే వినియోగః...

ధ్యానమ్

సిన్దూరారుణవిగ్రహాం త్రినయనాం మాణిక్య మౌలిస్ఫురత్,
తారానాయకశేఖరాం స్మితముఖీమాపీనవక్షోరుహామ్,
పాణిభ్యామలిపూర్ణ రత్నచషకం రక్తోత్పలం బిభ్రతీం,
సౌమ్యాం రత్నఘటస్థ రక్తచరణాం ధ్యాయేత్పరామంబికామ్.

అరుణాం కరుణాతరంగితాక్షీం
ధృతపాశాంకుశ పుష్పబాణచాపామ్
అణిమాదిభిరావృతాం మయూఖైః
అహమిత్యేవ విభావయే భవానీమ్.

ధ్యాయేత్ పద్మాసనస్థాం వికసితవదనాం పద్మపత్రాయతాక్షీం
హేమాభాం పీతవస్త్రాం కరకలిత లసద్ధేమ పద్మాం వరాంగీమ్
సర్వాలంకారయుక్తాం సతతమభయదాం భక్తనమ్రాం భవానీం
శ్రీవిద్యాం శాన్తమూర్తిం సకలసురనుతాం సర్వసంపత్ప్రదాత్రీమ్.

సకుంకుమవిలేపనామళికచుమ్బి కస్తూరికాం
సమన్దహసితేక్షణాం సశరచాపపాశాంకుశామ్,
అశేషజనమోహినీమ్ అరుణమాల్యభూషోజ్జ్వలాం
జపాకుసుమభాసురాం జపవిధౌ స్మరేదమ్బికామ్.

లమిత్యాది పంచపూజా

లం- పృథ్వీ తత్త్వాత్మికాయై శ్రీ లలితాదేవ్యై గంధం పరికల్పయామి.
హం- ఆకాశ తత్త్వాత్మికాయై శ్రీ లలితాదేవ్యై పుష్పం పరికల్పయామి.
యం- వాయు తత్త్వాత్మికాయై శ్రీ లలితాదేవ్యై ధూపం పరికల్పయామి.
రం- వహ్ని తత్త్వాత్మికాయై శ్రీలలితాదేవ్యై దీపం పరికల్పయామి.
వం- అమృత తత్త్వాత్మికాయై శ్రీ లలితాదేవ్యై అమృత నైవేద్యం పరికల్పయామి.
సం- సర్వ తత్త్వాత్మికాయై శ్రీ లలితాదేవ్యై తాంబూలాది సర్వోపచారాన్ పరికల్పయామి.

శ్రీ లలితా సహస్రనామ స్తోత్రమ్

శ్రీమాతా శ్రీమహారాజ్ఞీ శ్రీమత్సింహాసనేశ్వరీ,
చిదగ్నికుండసమ్భూతా దేవకార్యసముద్యతా. –1

ఉద్యద్భానుసహస్రాభా చతుర్బాహుసమన్వితా,
రాగస్వరూపపాశాఢ్యా క్రోధాకారాంకుశోజ్జ్వలా. –2

మనోరూపేక్షుకోదండా పంచతన్మాత్రసాయకా,
నిజారుణప్రభాపూరమజ్జద్బ్రహ్మాండమండలా. –3

చమ్పకాశోకపున్నాగసౌగన్ధికలసత్కచా,
కురువిందమణిశ్రేణీకనత్కోటీరమండితా. –4

అష్టమీచంద్రవిభ్రాజదళికస్థలశోభితా,
ముఖచన్ద్రకళంకాభమృగనాభివిశేషకా. –5

వదనస్మరమాంగల్యగృహతోరణచిల్లికా,
వక్త్రలక్ష్మీపరీవాహచలన్మీనాభలోచనా. –6

నవచంపకపుష్పాభనాసాదండవిరాజితా,
తారాకాంతితిరస్కారినాసాభరణభాసురా. –7

కదంబమంజరీక్లృప్తకర్ణపూరమనోహరా,
తాటంకయుగలీభూతతపనోడుపమండలా. –8

పద్మరాగశిలాదర్శపరిభావికపోలభూః,
నవవిద్రుమబింబశ్రీన్యక్కారిరదనచ్ఛదా. -9

శుద్ధవిద్యాంకురాకారద్విజపంక్తిద్వయోజ్జ్వలా,
కర్పూరవీటికామోదసమాకర్షద్దిగంతరా. -10

నిజసల్లాపమాధుర్యవినిర్భర్త్సితకచ్ఛపీ,
మందస్మితప్రభాపూరమజ్జత్కామేశమానసా. -11

అనాకలితసాదృశ్యచిబుకశ్రీవిరాజితా,
కామేశబద్ధమాంగల్యసూత్రశోభితకంధరా. -12

కనకాంగదకేయూరకమనీయభుజాన్వితా,
రత్నగ్రైవేయచింతాకలోలముక్తాఫలాన్వితా. -13

కామేశ్వరప్రేమరత్నమణిప్రతిపణస్తనీ,
నాభ్యాలవాలరోమాలిలతాఫలకుచద్వయీ. -14

లక్ష్యరోమలతాధారతాసమున్నేయమధ్యమా,
స్తనభారదళన్మధ్యపట్టబంధవళిత్రయా. -15

అరుణారుణకౌసుంభవస్త్రభాస్వత్కటీతటీ,
రత్నకింకిణికారమ్యరశనాదామభూషితా. -16

కామేశజ్ఞాతసౌభాగ్యమార్దవోరుద్వయాన్వితా,
మాణిక్యమకుటాకారజానుద్వయవిరాజితా. -17

ఇంద్రగోపపరిక్షిప్తస్మరతూణాభజంఘికా,
గూఢగుల్ఫా కూర్మపృష్ఠజయిష్ణుప్రపదాన్వితా. -18

నఖదీధితిసంఛన్ననమజ్జనతమోగుణా,
పదద్వయప్రభాజాలపరాకృతసరోరుహా. -19

శింజానమణిమంజీరమండితశ్రీపదాంబుజా,
మరాలీమందగమనా మహాలావణ్యశేవధిః. -20

సర్వారుణాఽనవద్యాంగీ సర్వాభరణభూషితా,
శివా కామేశ్వరాంకస్థా శివస్వాధీనవల్లభా. -21

సుమేరుమధ్యశృంగస్థా శ్రీమన్నగరనాయికా,
చింతామణిగృహాంతస్థా పంచబ్రహ్మాసనస్థితా. -22

మహాపద్మాటవీసంస్థా కదంబవనవాసినీ,
సుధాసాగరమధ్యస్థా కామాక్షీ కామదాయినీ. -23

దేవర్షిగణసంఘాతస్తూయమానాత్మవైభవా,
భండాసురవధోద్యుక్తశక్తిసేనాసమన్వితా. -24

సంపత్కరీసమారూఢసింధురవ్రజసేవితా,
అశ్వారూఢాధిష్ఠితాశ్వకోటికోటిభిరావృతా. -25

చక్రరాజరథారూఢసర్వాయుధపరిష్కృతా,
గేయచక్రరథారూఢమంత్రిణీపరిసేవితా. -26

కిరిచక్రరథారూఢదండనాథాపురస్కృతా,
జ్వాలామాలినికాక్షిప్తవహ్నిప్రాకారమధ్యగా. –27

భండసైన్యవధోద్యుక్తశక్తివిక్రమహర్షితా,
నిత్యాపరాక్రమాటోపనిరీక్షణసముత్సుకా. –28

భండపుత్రవధోద్యుక్తబాలావిక్రమనందితా,
మంత్రిణ్యంబావిరచితవిశుక్రవధతోషితా. –29

విషంగప్రాణహరణవారాహీవీర్యనందితా,
కామేశ్వరముఖాలోకకల్పితశ్రీగణేశ్వరా. –30

మహాగణేశనిర్భిన్నవిఘ్నయంత్రప్రహర్షితా,
భండాసురేంద్రనిర్ముక్తశస్త్రప్రత్యస్త్రవర్షిణీ. –31

కరాంగులినఖోత్పన్ననారాయణదశాకృతిః,
మహాపాశుపతాస్త్రాగ్నినిర్దగ్ధాసురసైనికా. –32

కామేశ్వరాస్త్రనిర్దగ్ధసభండాసురశూన్యకా,
బ్రహ్మోపేంద్రమహేంద్రాదిదేవసంస్తుతవైభవా. –33

హరనేత్రాగ్నిసందగ్ధకామసంజీవనౌషధిః,
శ్రీమద్వాగ్భవకూటైకస్వరూపముఖపంకజా. –34

కంఠాధఃకటిపర్యంతమధ్యకూటస్వరూపిణీ,
శక్తికూటైకతాపన్నకట్యధోభాగధారిణీ. –35

మూలమంత్రాత్మికా మూలకూటత్రయకలేబరా,
కులామృతైకరసికా కులసంకేతపాలినీ. –36

కులాంగనా కులాంతస్థా కౌలినీ కులయోగినీ,
అకులా సమయాంతస్థా సమయాచారతత్పరా. –37

మూలాధారైకనిలయా బ్రహ్మగ్రంథివిభేదినీ,
మణిపూరాంతరుదితా విష్ణుగ్రంథివిభేదినీ. –38

ఆజ్ఞాచక్రాంతరాలస్థా రుద్రగ్రంథివిభేదినీ,
సహస్రారాంబుజారూఢా సుధాసారాభివర్షిణీ. –39

తటిల్లతాసమరుచిష్షట్చక్రోపరిసంస్థితా,
మహాసక్తిః కుండలినీ బిసతంతుతనీయసీ. –40

భవానీ భావనాగమ్యా భవారణ్యకుఠారికా,
భద్రప్రియా భద్రమూర్తిర్భక్తసౌభాగ్యదాయినీ. –41

భక్తిప్రియా భక్తిగమ్యా భక్తివశ్యా భయాపహా,
శాంభవీ శారదారాధ్యా శర్వాణీ శర్మదాయినీ. –42

శాంకరీ శ్రీకరీ సాధ్వీ శరచ్చంద్రనిభాననా,
శాతోదరీ శాంతిమతీ నిరాధారా నిరంజనా. –43

నిర్లేపా నిర్మలా నిత్యా నిరాకారా నిరాకులా,
నిర్గుణా నిష్కలా శాంతా నిష్కామా నిరుపప్లవా. –44

నిత్యముక్తా నిర్వికారా నిష్ప్రపంచా నిరాశ్రయా,
నిత్యశుద్ధా నిత్యబుద్ధా నిరవద్యా నిరంతరా. -45

నిష్కారణా నిష్కలంకా నిరుపాధిర్నిరీశ్వరా,
నీరాగా రాగమథనీ నిర్మదా మదనాశినీ. -46

నిశ్చింతా నిరహంకారా నిర్మోహా మోహనాశినీ,
నిర్మమా మమతాహంత్రీ నిష్పాపా పాపనాశినీ. -47

నిష్క్రోధా క్రోధశమనీ నిర్లోభా లోభనాశినీ,
నిస్సంశయా సంశయఘ్నీ నిర్భవా భవనాశినీ. -48

నిర్వికల్పా నిరాబాధా నిర్భేదా భేదనాశినీ,
నిర్నాశా మృత్యుమథనీ నిష్క్రియా నిష్పరిగ్రహా. -49

నిస్తులా నీలచికురా నిరపాయా నిరత్యయా,
దుర్లభా దుర్గమా దుర్గా దుఃఖహన్త్రీ సుఖప్రదా. -50

దుష్టదూరా దురాచారశమనీ దోషవర్జితా,
సర్వజ్ఞా సాన్ద్రకరుణా సమానాధికవర్జితా. -51

సర్వశక్తిమయీ సర్వమంగళా సద్గతిప్రదా,
సర్వేశ్వరీ సర్వమయీ సర్వమన్త్రస్వరూపిణీ. -52

సర్వయంత్రాత్మికా సర్వతంత్రరూపా మనోన్మనీ,
మాహేశ్వరీ మహాదేవీ మహాలక్ష్మీర్మృడప్రియా, -53

మహారూపా మహాపూజ్యా మహాపాతకనాశినీ,
మహామాయా మహాసత్త్వా మహాశక్తిర్మహారతిః. -54
మహాభోగా మహైశ్వర్యా మహావీర్యా మహాబలా,
మహాబుద్ధిర్మహాసిద్ధిర్మహాయోగేశ్వరేశ్వరీ. -55
మహాతంత్రా మహామంత్రా మహాయంత్రా మహాసనా,
మహాయాగక్రమారాధ్యా మహాభైరవపూజితా. - 56
మహేశ్వరమహాకల్పమహాతాణ్డవసాక్షిణీ,
మహాకామేశమహిషీ మహాత్రిపురసుందరీ. -57
చతుష్షష్ట్యుపచారాఢ్యా చతుష్షష్టికలామయీ,
మహాచతుష్షష్టికోటియోగినీగణసేవితా. -58
మనువిద్యా చన్ద్రవిద్యా చన్ద్రమండలమధ్యగా,
చారురూపా చారుహాసా చారుచన్ద్రకలాధరా. -59
చరాచరజగన్నాథా చక్రరాజనికేతనా,
పార్వతీ పద్మనయనా పద్మరాగసమప్రభా. -60
పంచప్రేతాసనాసీనా పంచబ్రహ్మస్వరూపిణీ,
చిన్మయీ పరమానన్దా విజ్ఞానఘనరూపిణీ. -61
ధ్యానధ్యాతృధ్యేయరూపా ధర్మాధర్మవివర్జితా,
విశ్వరూపా జాగరిణీ స్వపన్తీ తైజసాత్మికా. -62

సుప్తా ప్రాజ్ఞాత్మికా తుర్యా సర్వావస్థావివర్జితా,
సృష్టికర్త్రీ బ్రహ్మరూపా గోప్త్రీ గోవిందరూపిణీ. -63
సంహారిణీ రుద్రరూపా తిరోధానకరీశ్వరీ,
సదాశివానుగ్రహదా పంచకృత్యపరాయణా. -64
భానుమండలమధ్యస్థా భైరవీ భగమాలినీ,
పద్మాసనా భగవతీ పద్మనాభసహోదరీ. -65
ఉన్మేషనిమిషోత్పన్నవిపన్నభువనావళిః,
సహస్రశీర్షవదనా సహస్రాక్షీ సహస్రపాత్. -66
ఆబ్రహ్మకీటజననీ వర్ణాశ్రమవిధాయినీ,
నిజాజ్ఞారూపనిగమా పుణ్యాపుణ్యఫలప్రదా. -67
శ్రుతిసీమన్తసిందూరీకృతపాదాబ్జధూళికా,
సకలాగమసన్దోహశుక్తిసంపుటమౌక్తికా. -68
పురుషార్థప్రదా పూర్ణా భోగినీ భువనేశ్వరీ,
అంబికాఽనాదినిధనా హరిబ్రహ్మేంద్రసేవితా. -69
నారాయణీ నాదరూపా నామరూపవివర్జితా,
హ్రీంకారీ హ్రీమతీ హృద్యా హేయోపాదేయవర్జితా. -70
రాజరాజార్చితా రాజ్ఞీ రమ్యా రాజీవలోచనా,
రంజనీ రమణీ రస్యా రణత్కింకిణిమేఖలా. -71

రమా రాకేందువదనా రతిరూపా రతిప్రియా,
రక్షాకరీ రాక్షసఘ్నీ రామా రమణలంపటా. -72
కామ్యా కామకలారూపా కదంబకుసుమప్రియా,
కల్యాణీ జగతీకందా కరుణారససాగరా. -73
కలావతీ కలాలాపా కాన్తా కాదంబరీప్రియా,
వరదా వామనయనా వారుణీమదవిహ్వలా. -74
విశ్వాధికా వేదవేద్యా విన్ధ్యాచలనివాసినీ,
విధాత్రీ వేదజననీ విష్ణుమాయావిలాసినీ. -75
క్షేత్రస్వరూపా క్షేత్రేశీ క్షేత్రక్షేత్రజ్ఞపాలినీ,
క్షయవృద్ధివినిర్ముక్తా క్షేత్రపాలసమర్చితా. - 76
విజయా విమలా వన్ద్యా వన్దారుజనవత్సలా,
వాగ్వాదినీ వామకేశీ వహ్నిమణ్డలవాసినీ. -77
భక్తిమత్కల్పలతికా పశుపాశవిమోచనీ,
సంహృతాశేషపాషండా సదాచారప్రవర్తికా. -78
తాపత్రయాగ్నిసంతప్తసమాహ్లాదనచన్ద్రికా,
తరుణీ తాపసారాధ్యా తనుమధ్యా తమోపహా. -79
చితిస్తత్పదలక్ష్యార్థా చిదేకరసరూపిణీ,
స్వాత్మానన్దలవీభూతబ్రహ్మాద్యానన్దసంతతిః -80

పరా ప్రత్యక్చితీరూపా పశ్యన్తీ పరదేవతా,
మధ్యమా వైఖరీరూపా భక్తమానసహంసికా. -81

కామేశ్వరప్రాణనాడీ కృతజ్ఞా కామపూజితా,
శృంగారరససంపూర్ణా జయా జాలంధరస్థితా. -82

ఓడ్యాణపీఠనిలయా బిన్దుమండలవాసినీ,
రహోయాగక్రమారాధ్యా రహస్తర్పణతర్పితా. -83

సద్యఃప్రసాదినీ విశ్వసాక్షిణీ సాక్షివర్జితా,
షడంగదేవతాయుక్తా షాడ్గుణ్యపరిపూరితా. -84

నిత్యక్లిన్నా నిరుపమా నిర్వాణసుఖదాయినీ,
నిత్యా షోడశికారూపా శ్రీకంఠార్ధశరీరిణీ. -85

ప్రభావతీ ప్రభారూపా ప్రసిద్ధా పరమేశ్వరీ,
మూలప్రకృతిరవ్యక్తా వ్యక్తావ్యక్తస్వరూపిణీ. -86

వ్యాపినీ వివిధాకారా విద్యాఽవిద్యా స్వరూపిణీ,
మహాకామేశనయనకుముదాహ్లాదకౌముదీ. -87

భక్తహార్దతమోభేదభానుమద్భానుసన్తతిః,
శివదూతీ శివారాధ్యా శివమూర్తిశ్శివంకరీ. -88

శివప్రియా శివపరా శిష్టేష్టా శిష్టపూజితా,
అప్రమేయా స్వప్రకాశా మనోవాచామగోచరా. -89

చిచ్ఛక్తిశ్చేతనారూపా జడశక్తిర్జడాత్మికా,
గాయత్రీ వ్యాహృతిస్సంధ్యా ద్విజబృన్దనిషేవితా. -90
తత్త్వాసనా తత్త్వమయీ పంచకోశాంతరస్థితా,
నిస్సీమమహిమా నిత్యయౌవనా మదశాలినీ. -91
మదఘూర్ణితరక్తాక్షీ మదపాటలగణ్డభూః,
చందనద్రవదిగ్ధాంగీ చాంపేయకుసుమప్రియా. -92
కుశలా కోమలాకారా కురుకుల్లా కులేశ్వరీ,
కులకుణ్డాలయా కౌలమార్గతత్పరసేవితా. -93
కుమారగణనాథాంబా తుష్టిః పుష్టిర్మతిర్ధృతిః,
శాన్తిస్స్వస్తిమతీ కాంతిర్నన్దినీ విఘ్ననాశినీ. -94
తేజోవతీ త్రినయనా లోలాక్షీ కామరూపిణీ,
మాలినీ హంసినీ మాతా మలయాచలవాసినీ. -95
సుముఖీ నళినీ సుభ్రూః శోభనా సురనాయికా.
క(కా)లకంఠీ కాంతిమతీ క్షోభిణీ సూక్ష్మరూపిణీ. -96
వజ్రేశ్వరీ వామదేవీ వయోవస్థావివర్జితా,
సిద్ధేశ్వరీ సిద్ధవిద్యా సిద్ధమాతా యశస్వినీ. -97
విశుద్ధిచక్రనిలయాఽఽరక్తవర్ణా త్రిలోచనా,
ఖట్వాంగాదిప్రహరణా వదనైకసమన్వితా. -98

పాయసాన్నప్రియా త్వక్స్థా పశులోకభయంకరీ,
అమృతాదిమహాశక్తిసంవృతా డాకినీశ్వరీ. -99

అనాహతాబ్జనిలయా శ్యామాభా వదనద్వయా,
దంష్ట్రోజ్జ్వలాఽక్షమాలాదిధరా రుధిరసంస్థితా. -100

కాళరాత్ర్యాదిశక్త్యౌఘవృతా స్నిగ్ధౌదనప్రియా,
మహావీరేంద్రవరదా రాకిణ్యంబాస్వరూపిణీ. -101

మణిపూరాబ్జనిలయా వదనత్రయసంయుతా,
వజ్రాదికాయుధోపేతా డామర్యాదిభిరావృతా. -102

రక్తవర్ణా మాంసనిష్ఠా గుడాన్నప్రీతమానసా,
సమస్తభక్తసుఖదా లాకిన్యంబాస్వరూపిణీ. -103

స్వాధిష్ఠానాంబుజగతా చతుర్వక్త్రమనోహరా,
శూలాద్యాయుధసంపన్నా పీతవర్ణాఽతిగర్వితా. -104

మేదోనిష్ఠా మధుప్రీతా బన్దిన్యాదిసమన్వితా,
దధ్యన్నాసక్తహృదయా కాకినీరూపధారిణీ. -105

మూలాధారాంబుజారూఢా పంచవక్త్రాఽస్థిసంస్థితా,
అంకుశాదిప్రహరణా వరదాదినిషేవితా. -106

ముద్గౌదనాసక్తచిత్తా సాకిన్యంబాస్వరూపిణీ,
ఆజ్ఞాచక్రాబ్జనిలయా శుక్లవర్ణా షడాననా. -107

మజ్జాసంస్థా హంసవతీముఖ్యశక్తిసమన్వితా,
హరిద్రాన్నైకరసికా హాకినీరూపధారిణీ. –108
సహస్రదళపద్మస్థా సర్వవర్ణోపశోభితా,
సర్వాయుధధరా శుక్లసంస్థితా సర్వతోముఖీ. –109
సర్వౌదనప్రీతచిత్తా యాకిన్యంబాస్వరూపిణీ,
స్వాహా స్వధా మతిర్మేధా శ్రుతిః స్మృతిరనుత్తమా. –110
పుణ్యకీర్తిః పుణ్యలభ్యా పుణ్యశ్రవణకీర్తనా,
పులోమజార్చితా బంధమోచనీ బర్బరాలకా. –111
విమర్శరూపిణీ విద్యా వియదాదిజగత్ప్రసూః,
సర్వవ్యాధిప్రశమనీ సర్వమృత్యునివారిణీ. –112
అగ్రగణ్యాఽచింత్యరూపా కలికల్మషనాశినీ,
కాత్యాయనీ కాలహంత్రీ కమలాక్షనిషేవితా. –113
తాంబూలపూరితముఖీ దాడిమీకుసుమప్రభా,
మృగాక్షీ మోహినీ ముఖ్యా మృడానీ మిత్రరూపిణీ. –114
నిత్యతృప్తా భక్తనిధిర్నియంత్రీ నిఖిలేశ్వరీ,
మైత్ర్యాదివాసనాలభ్యా మహాప్రళయసాక్షిణీ. –115
పరాశక్తిః పరానిష్ఠా ప్రజ్ఞానఘనరూపిణీ,
మాధ్వీపానాలసా మత్తా మాతృకావర్ణరూపిణీ. –116

మహాకైలాసనిలయా మృణాలమృదుదోర్లతా,
మహనీయా దయామూర్తిర్మహాసామ్రాజ్యశాలినీ. -117

ఆత్మవిద్యా మహావిద్యా శ్రీవిద్యా కామసేవితా,
శ్రీషోడశాక్షరీవిద్యా త్రికూటా కామకోటికా. -118

కటాక్షకింకరీభూతకమలాకోటిసేవితా,
శిరఃస్థితా చంద్రనిభా భాలస్థేంద్రధనుఃప్రభా. -119

హృదయస్థా రవిప్రఖ్యా త్రికోణాంతరదీపికా,
దాక్షాయణీ దైత్యహన్త్రీ దక్షయజ్ఞవినాశినీ. -120

దరాన్దోళితదీర్ఘాక్షీ దరహాసోజ్జ్వలన్ముఖీ,
గురుమూర్తిర్గుణనిధిర్గోమాతా గుహజన్మభూః. -121

దేవేశీ దండనీతిస్థా దహరాకాశరూపిణీ,
ప్రతిపన్ముఖ్యరాకాంతతిథిమండలపూజితా. -122

కలాత్మికా కలానాథా కావ్యాలాపవినోదినీ,
సచామరరమావాణీసవ్యదక్షిణసేవితా. -123

ఆదిశక్తిరమేయాఽఽత్మా పరమా పావనాకృతిః,
అనేకకోటిబ్రహ్మాండజననీ దివ్యవిగ్రహా. -124

క్లీంకారీ కేవలా గుహ్యా కైవల్యపదదాయినీ,
త్రిపురా త్రిజగద్వంద్యా త్రిమూర్తిస్త్రిదశేశ్వరీ. -125

త్ర్యక్షరీ దివ్యగంధాఢ్యా సిన్దూరతిలకాంచితా,
ఉమా శైలేన్ద్రతనయా గౌరీ గంధర్వసేవితా. -126

విశ్వగర్భా స్వర్ణగర్భా వరదా వాగధీశ్వరీ,
ధ్యానగమ్యాఽపరిచ్ఛేద్యా జ్ఞానదా జ్ఞానవిగ్రహా. -127

సర్వవేదాంతసంవేద్యా సత్యానందస్వరూపిణీ,
లోపాముద్రార్చితా లీలాక్లృప్తబ్రహ్మాండమండలా. -128

అదృశ్యా దృశ్యరహితా విజ్ఞాత్రీ వేద్యవర్జితా,
యోగినీ యోగదా యోగ్యా యోగానందా యుగంధరా. -129

ఇచ్ఛాశక్తిజ్ఞానశక్తిక్రియాశక్తిస్వరూపిణీ,
సర్వాధారా సుప్రతిష్ఠా సదసద్రూపధారిణీ. -130

అష్టమూర్తిరజా జైత్రీ లోకయాత్రావిధాయినీ,
ఏకాకినీ భూమరూపా నిర్ద్వైతా ద్వైతవర్జితా. -131

అన్నదా వసుదా వృద్ధా బ్రహ్మాత్మైక్యస్వరూపిణీ,
బృహతీ బ్రాహ్మణీ బ్రాహ్మీ బ్రహ్మానందా బలిప్రియా. -132

భాషారూపా బృహత్సేనా భావాభావవివర్జితా,
సుఖారాధ్యా శుభకరీ శోభనా సులభా గతిః. -133

రాజరాజేశ్వరీ రాజ్యదాయినీ రాజ్యవల్లభా,
రాజత్కృపా రాజపీఠనివేశితనిజాశ్రితా. -134

రాజ్యలక్ష్మీః కోశనాథా చతురంగబలేశ్వరీ,
సామ్రాజ్యదాయినీ సత్యసంధా సాగరమేఖలా. -135

దీక్షితా దైత్యశమనీ సర్వలోకవశంకరీ,
సర్వార్థదాత్రీ సావిత్రీ సచ్చిదానందరూపిణీ. -136

దేశకాలాపరిచ్ఛిన్నా సర్వగా సర్వమోహినీ,
సరస్వతీ శాస్త్రమయీ గుహాంబా గుహ్యరూపిణీ -137

సర్వోపాధివినిర్ముక్తా సదాశివపతివ్రతా,
సంప్రదాయేశ్వరీ సాధ్వీ గురుమండలరూపిణీ. -138

కులోత్తీర్ణా భగారాధ్యా మాయా మధుమతీ మహీ,
గణాంబా గుహ్యకారాధ్యా కోమలాంగీ గురుప్రియా. -139

స్వతంత్రా సర్వతంత్రేశీ దక్షిణామూర్తిరూపిణీ,
సనకాదిసమారాధ్యా శివజ్ఞానప్రదాయినీ. -140

చిత్కలాఽఽనందకలికా ప్రేమరూపా ప్రియంకరీ,
నామపారాయణప్రీతా నందివిద్యా నటేశ్వరీ. -141

మిథ్యాజగదధిష్ఠానా ముక్తిదా ముక్తిరూపిణీ,
లాస్యప్రియా లయకరీ లజ్జా రంభాదివందితా. -142

భవదావసుధావృష్టిః పాపారణ్యదవానలా,
దౌర్భాగ్యతూలవాతూలా జరాధ్వాంతరవిప్రభా. -143

భాగ్యాబ్ధిచంద్రికా భక్తచిత్తకేకిఘనాఘనా,
రోగపర్వతదంభోలిర్మృత్యుదారుకుఠారికా. –144

మహేశ్వరీ మహాకాలీ మహాగ్రాసా మహాశనా,
అపర్ణా చండికా చండముండాసురనిషూదినీ. –145

క్షరాక్షరాత్మికా సర్వలోకేశీ విశ్వధారిణీ,
త్రివర్గదాత్రీ సుభగా త్ర్యంబకా త్రిగుణాత్మికా. –146

స్వర్గాపవర్గదా శుద్ధా జపాపుష్పనిభాకృతిః,
ఓజోవతీ ద్యుతిధరా యజ్ఞరూపా ప్రియవ్రతా. –147

దురారాధ్యా దురాధర్షా పాటలీకుసుమప్రియా,
మహతీ మేరునిలయా మందారకుసుమప్రియా. –148

వీరారాధ్యా విరాడ్రూపా విరజా విశ్వతోముఖీ,
ప్రత్యగ్రూపా పరాకాశా ప్రాణదా ప్రాణరూపిణీ. –149

మార్తాండభైరవారాధ్యా మంత్రిణీన్యస్తరాజ్యధూః,
త్రిపురేశీ జయత్సేనా నిస్త్రైగుణ్యా పరాపరా. –150

సత్యజ్ఞానానందరూపా సామరస్యపరాయణా,
కపర్దినీ కలామాలా కామధుక్కామరూపిణీ. –151

కలానిధిః కావ్యకలా రసజ్ఞా రసశేవధిః,
పుష్టా పురాతనా పూజ్యా పుష్కరా పుష్కరేక్షణా. –152

పరంజ్యోతిః పరంధామ పరమాణుః పరాత్పరా,
పాశహస్తా పాశహంత్రీ పరమంత్రవిభేదినీ. –153
మూర్తాఽమూర్తా నిత్యతృప్తా మునిమానసహంసికా,
సత్యవ్రతా సత్యరూపా సర్వాంతర్యామినీ సతీ. –154
బ్రహ్మాణీ బ్రహ్మజననీ బహురూపా బుధార్చితా,
ప్రసవిత్రీ ప్రచండాఽఽజ్ఞా ప్రతిష్ఠా ప్రకటాకృతిః –155
ప్రాణేశ్వరీ ప్రాణదాత్రీ పంచాశత్పీఠరూపిణీ,
విశృంఖలా వివిక్తస్థా వీరమాతా వియత్ప్రసూః. –156
ముకుందా ముక్తినిలయా మూలవిగ్రహరూపిణీ,
భావజ్ఞా భవరోగఘ్నీ భవచక్రప్రవర్తినీ. –157
ఛందస్సారా శాస్త్రసారా మంత్రసారా తలోదరీ,
ఉదారకీర్తిరుద్దామవైభవా వర్ణరూపిణీ. –158
జన్మమృత్యుజరాతప్తజనవిశ్రాంతిదాయినీ,
సర్వోపనిషదుద్ఘుష్టా శాంత్యతీతకలాత్మికా. –159
గంభీరా గగనాంతస్థా గర్వితా గానలోలుపా,
కల్పనారహితా కాష్ఠా కాన్తా కాన్తార్ధవిగ్రహా. –160
కార్యకారణనిర్ముక్తా కామకేళితరంగితా,
కనత్కనకతాటంకా లీలావిగ్రహధారిణీ. –161

అజా క్షయవినిర్ముక్తా ముగ్ధా క్షిప్రప్రసాదినీ,
అంతర్ముఖసమారాధ్యా బహిర్ముఖసుదుర్లభా. -162

త్రయీ త్రివర్గనిలయా త్రిస్థా త్రిపురమాలినీ,
నిరామయా నిరాలంబా స్వాత్మారామా సుధా సృతిః -163

సంసారపంకనిర్మగ్నసముద్ధరణపండితా,
యజ్ఞప్రియా యజ్ఞకర్త్రీ యజమానస్వరూపిణీ. -164

ధర్మాధారా ధనాధ్యక్షా ధనధాన్యవివర్ధినీ,
విప్రప్రియా విప్రరూపా విశ్వభ్రమణకారిణీ. -165

విశ్వగ్రాసా విద్రుమాభా వైష్ణవీ విష్ణురూపిణీ,
అయోనిర్యోనినిలయా కూటస్థా కులరూపిణీ. -166

వీరగోష్ఠీప్రియా వీరా నైష్కర్మ్యా నాదరూపిణీ,
విజ్ఞానకలనా కల్యా విదగ్ధా బైందవాసనా. -167

తత్త్వాధికా తత్త్వమయీ తత్త్వమర్థస్వరూపిణీ,
సామగానప్రియా సౌమ్యా సదాశివకుటుంబినీ. -168

సవ్యాపసవ్యమార్గస్థా సర్వాపద్వినివారిణీ,
స్వస్థా స్వభావమధురా ధీరా ధీరసమర్చితా. -169

చైతన్యార్ఘ్యసమారాధ్యా చైతన్యకుసుమప్రియా,
సదోదితా సదాతుష్టా తరుణాదిత్యపాటలా. -170

దక్షిణా దక్షిణారాధ్యా దరస్మేరముఖాంబుజా,
కౌలినీ కేవలాఽనర్ఘ్యా కైవల్యపదదాయినీ. -171

స్తోత్రప్రియా స్తుతిమతీ శ్రుతిసంస్తుతవైభవా,
మనస్వినీ మానవతీ మహేశీ మంగళాకృతిః. -172

విశ్వమాతా జగద్ధాత్రీ విశాలాక్షీ విరాగిణీ,
ప్రగల్భా పరమోదారా పరామోదా మనోమయీ. -173

వ్యోమకేశీ విమానస్థా వజ్రిణీ వామకేశ్వరీ,
పంచయజ్ఞప్రియా పంచప్రేతమంచాధిశాయినీ. -174

పంచమీ పంచభూతేశీ పంచసంఖ్యోపచారిణీ,
శాశ్వతీ శాశ్వతైశ్వర్యా శర్మదా శంభుమోహినీ. -175

ధరాధరసుతా ధన్యా ధర్మిణీ ధర్మవర్ధినీ,
లోకాతీతా గుణాతీతా సర్వాతీతా శమాత్మికా. -176

బంధూకకుసుమప్రఖ్యా బాలా లీలావినోదినీ,
సుమంగలీ సుఖకరీ సువేషాఢ్యా సువాసినీ. -177

సువాసిన్యర్చనప్రీతా శోభనా శుద్ధమానసా,
బిందుతర్పణసంతుష్టా పూర్వజా త్రిపురాంబికా. -178

దశముద్రాసమారాధ్యా త్రిపురాశ్రీః వశంకరీ,
జ్ఞానముద్రా జ్ఞానగమ్యా జ్ఞానజ్ఞేయస్వరూపిణీ. -179

యోనిముద్రా త్రిఖండేశీ త్రిగుణాంబా త్రికోణగా,
అనఘాఽద్భుతచారిత్రా వాంఛితార్థప్రదాయినీ. -180
అభ్యాసాతిశయజ్ఞాతా షడధ్వాతీతరూపిణీ,
అవ్యాజకరుణామూర్తిరజ్ఞానధ్వాంతదీపికా. -181
ఆబాలగోపవిదితా సర్వానుల్లంఘ్యశాసనా,
శ్రీచక్రరాజనిలయా శ్రీమత్త్రిపురసుందరీ. -182
శివా శివశక్త్యైక్యరూపిణీ శ్రీలలితాంబికా,
ఏవం శ్రీ లలితాదేవ్యా నామ్నాం సాహస్రకం జగుః. -183

ఇతి శ్రీ బ్రహ్మాండపురాణే, ఉత్తరఖండే, శ్రీ హయగ్రీవవాగస్త్య సంవాదే శ్రీలలితా సహస్రనామ స్తోత్రకథనం నామ ద్వితీయోఽధ్యాయః

సర్వం శ్రీ లలితా పరదేవతార్పణమస్తు.

లలితా అష్టోత్తరం

Lalitha Ashtottaram

1. రజతాచల శృంగాగ్ర మధ్యస్థాయై నమోనమః
2. హిమాచల మహావంశ పావనాయై నమోనమః
3. శంకరార్ధాంగ సౌందర్య శరీరాయై నమోనమః
4. లసన్మరకత స్వచ్ఛవిగ్రహాయై నమోనమః
5. మహాతిశయ సౌందర్య లావణ్యాయై నమోనమః
6. శశాంకశేఖర ప్రాణవల్లభాయై నమోనమః
7. సదా పంచదశాత్మైక్య స్వరూపాయై నమోనమః
8. వజ్రమాణిక్య కటక కిరీటాయై నమోనమః
9. కస్తూరీ తిలకోల్లాసి నిటలాయై నమోనమః
10. భస్మరేఖాంకిత లస న్మస్తకాయై నమోనమః
11. వికచాంభోరుహ దళ లోచనాయై నమోనమః
12. శరచ్చాంపేయ పుష్పాభ నాసికాయై నమోనమః
13. లసత్కాంచన తాటంక యుగళాయై నమోనమః
14. మణి దర్పణ సంకాశ కపోలాయై నమోనమః
15. తాంబూల పూరిత స్మేర వదనాయై నమోనమః
16. సుపక్వ దాడిమీ బీజ రదనాయై నమోనమః
17. కంబుపూగ సమచ్ఛాయ కంధరాయై నమోనమః
18. స్థూలముక్తాఫలోదార సుహారాయై నమోనమః
19. గిరీశబద్ధమాంగళ్య మంగళాయై నమోనమః
20. పద్మపాశాంకుశ లసత్కరాబ్జాయై నమోనమః
21. పద్మకైరవ మందార సుమాలిన్యై నమోనమః
22. సువర్ణ కుంభయుగ్మాభ సుకుచాయై నమోనమః
23. రమణీయచతుర్బాహు సంయుక్తాయై నమోనమః
24. కనకాంగద కేయూర భూషితాయై నమోనమః
25. బృహత్సౌవర్ణ సౌందర్య వసనాయై నమోనమః
26. బృహన్నితంబ విలస జ్జఘనాయై నమోనమః
27. సౌభాగ్యజాత శృంగార మధ్యమాయై నమోనమః
28. దివ్యభూషణ సందోహ రంజితాయై నమోనమః
29. పారిజాత గుణాధిక్య పదాబ్జాయై నమోనమః
30. సుపద్మరాగ సంకాశ చరణాయై నమోనమః

31. కామకోటి మహాపద్మ పీఠస్థాయై నమోనమః
32. శ్రీకంఠనేత్ర కుముద చంద్రికాయై నమోనమః
33. సచామర రమావాణీ రంజితాయై నమోనమః
34. భక్త రక్షణ దాక్షిణ్య కటాక్షాయై నమోనమః
35. భూతేశాలింగనోధ్భూత పులకాంగ్యై నమోనమః
36. అనంగ జనకాపాంగ వీక్షణాయై నమోనమః
37. బ్రహ్మోపేంద్ర శిరోరత్న రంజితాయై నమోనమః
38. శచీముఖ్యా మరవధూ సేవితాయై నమోనమః
39. లీలాకల్పిత బ్రహ్మాండ మండలాయై నమోనమః
40. అమృతాది మహాశక్తి సంవృతాయై నమోనమః
41. ఏకాతపత్ర సామ్రాజ్యదాయికాయై నమోనమః
42. సనకాది సమారాధ్య పాదుకాయై నమోనమః
43. దేవర్షిభిః స్తూయమాన వైభవాయై నమోనమః
44. కలశోద్భవ దుర్వాస పూజితాయై నమోనమః
45. మత్తేభవక్త్ర షడ్వక్త్ర వత్సలాయై నమోనమః
46. చక్రరాజ మహాయంత్ర మధ్యవర్త్యై నమోనమః
47. చిదగ్నికుండ సంభూత సుదేహాయై నమోనమః
48. శశాంక ఖండ సంయుక్త మకుటాయై నమోనమః
49. మత్త హంస వధూ మంద గమనాయై నమోనమః
50. వందారు జనసందోహ వందితాయై నమోనమః
51. అంతర్ముఖ జనానంద ఫలదాయై నమోనమః
52. పతివ్రతాంగనాభీష్ట ఫలదాయై నమోనమః
53. అవ్యాజకరుణాపూరపూరితాయై నమోనమః
54. నితాంత సచ్చిదానంద సంయుక్తాయై నమోనమః
55. సహస్రసూర్య సంయుక్త ప్రకాశాయై నమోనమః
56. రత్నచింతామణి గృహమధ్యస్థాయై నమోనమః
57. హానివృద్ధి గుణాధిక్య రహితాయై నమోనమః
58. మహాపద్మాటవీమధ్య నివాసాయై నమోనమః
59. జాగ్రత్ స్వప్న సుషుప్తీనాం సాక్షిభూత్యై నమోనమః
60. మహాపాపౌఘ పాపానాం వినాశిన్యై నమోనమః

61. దుష్టభీతి మహాభీతి భంజనాయై నమోనమః
62. సమస్త దేవదనుజ ప్రేరకాయై నమోనమః
63. సమస్త హృదయాంభోజ నిలయాయై నమోనమః
64. అనాహత మహాపద్మ మందిరాయై నమోనమః
65. సహస్రార సరోజాత వాసితాయై నమోనమః
66. పునరావృత్తిరహిత పురస్థాయై నమోనమః
67. వాణీ గాయత్రీ సావిత్రీ సన్నుతాయై నమోనమః
68. రమాభూమిసుతారాధ్య పదాబ్జాయై నమోనమః
69. లోపాముద్రార్చిత శ్రీమచ్చరణాయై నమోనమః
70. సహస్ర రతి సౌందర్య శరీరాయై నమోనమః
71. భావనామాత్ర సంతుష్ట హృదయాయై నమోనమః
72. సత్యసంపూర్ణ విజ్ఞాన సిద్ధిదాయై నమోనమః
73. శ్రీలోచన కృతోల్లాస ఫలదాయై నమోనమః
74. శ్రీసుధాబ్ధి మణిద్వీప మధ్యగాయై నమోనమః
75. దక్షాధ్వర వినిర్భేద సాధనాయై నమోనమః
76. శ్రీనాథ సోదరీభూత శోభితాయై నమోనమః
77. చంద్రశేఖర భక్తార్తి భంజనాయై నమోనమః
78. సర్వోపాధి వినిర్ముక్త చైతన్యాయై నమోనమః
79. నామపారాయణాభీష్ట ఫలదాయై నమోనమః
80. సృష్టి స్థితి తిరోధాన సంకల్పాయై నమోనమః
81. శ్రీషోడశాక్షరీ మంత్ర మధ్యగాయై నమోనమః
82. అనాద్యంత స్వయంభూత దివ్యమూర్త్యై నమోనమః
83. భక్తహంస పారిముఖ్య వియోగాయై నమోనమః
84. మాతృ మండల సంయుక్త లలితాయై నమోనమః
85. భండదైత్య మహా సత్వ నాశనాయై నమోనమః
86. క్రూరభండ శిరచ్ఛేద నిపుణాయై నమోనమః
87. ధాత్రచ్యుత సురాధీశ సుఖదాయై నమోనమః
88. చండముండ నిశుంభాది ఖండనాయై నమోనమః
89. రక్తాక్ష రక్తజిహ్వాది శిక్షణాయై నమోనమః
90. మహిషాసురదోర్వీర్య నిగ్రహాయై నమోనమః

91. అభ్రకేశ మహోత్సాహ కారణాయై నమోనమః
92. మహేశయుక్త నటన తత్పరాయై నమోనమః
93. నిజభర్తృ ముఖాంభోజ చింతనాయై నమోనమః
94. వృషభధ్వజ విజ్ఞాన భావనాయై నమోనమః
95. జన్మమృత్యు జరారోగ భంజనాయై నమోనమః
96. విధేయముక్త విజ్ఞాన సిద్ధిదాయై నమోనమః
97. కామక్రోధాది షడ్వర్గ నాశనాయై నమోనమః
98. రాజరాజార్చిత పదసరోజాయై నమోనమః
99. సర్వవేదాంత సంసిద్ధ సుతత్త్వాయై నమోనమః
100. శ్రీవీరభక్త విజ్ఞాన నిధానాయై నమోనమః
101. ఆశేష దుష్టదనుజ సూదనాయై నమోనమః
102. సాక్షాచ్ఛ్రీదక్షిణామూర్తి మనోజ్ఞాయై నమోనమః
103. హయమేధాగ్ర సంపూజ్య మహిమాయై నమోనమః
104. దక్షప్రజాపతిసుత వేషాఢ్యాయై నమోనమః
105. సుమబాణేక్షు కోదండ మండితాయై నమోనమః
106. నిత్యయౌవన మాంగల్య మంగళాయై నమోనమః
107. మహాదేవ సమాయుక్త శరీరాయై నమోనమః
108. మహాదేవ రతౌత్సుక్య మహదేవ్యై నమోనమః

శ్రీ శివాష్టోత్తర
శతనామ
స్తోత్రమ్
రాగమాలిక
0:03
- 6:47

ధవళ వపుష
మిందో: మండలే
సన్ని విష్టం

భుజగ
వలయహారం,
భస్మదిగ్ధాంగ
మీశం

మృగయు
పరశుపాణిం
చారు చంద్రార్ధ
మౌళిం

హృదయ
కమల మధ్యే
సంతతం
చింతయామి

శివో మహేశ్వర
శంభు:
పినాకీ
శశిశేఖర:
రాగమాలిక

వామదేవో
విరూపాక్షః
కపర్ద్దీ
నీలలోహితః
రాగమాలిక

శంకర
శ్లాలపాణిశ్చ
ఖట్వాంగి
విష్ణువల్లభ:
రాగమాలిక

శశివిష్ణోం
బికానాథః
శ్రీ కంఠో
భక్తవత్సలః
రాగమాలిక

భవశ్శర్వ
స్త్రిలోకేశ:
శ్శితికంఠ
శివాప్రియ:
రాగమాలిక

ఉగ్రః కపాలీ
కామారి
అంధకాసుర
సూధనః
రాగమాలిక

గంగాధరో
లలాటాక్షః
కాలకాలః
కృపానిధిః

భీమ:

పరశుహస్తశ్చ

మృగపాణి

ర్జటాధర:

కైలాసవాసీ
కవచీ
కఠోర
స్త్రిపురాంతక:
రాగమాలిక

వృషాంకో
వృషభారూఢో
భస్మోద్ధూళిత
విగ్రహః
రాగమాలిక

సామప్రియ
స్సర్వమయ:
స్త్రయీమూర్తి
రనీశ్వర:
రాగమాలిక

సర్వజ్ఞ:
పరమాత్మా చ
సోమసూర్యాగ్ని
లోచన:
రాగమాలిక

హావి: ర్యజ్ఞ
మయ స్సోమ:
పంచవక్త్ర
సదాశివ:

విశ్వేశ్వరో
వీరభద్రో
గణనాథః
ప్రజాపతిః

హిరణ్యరేతా
దుర్ధర్షో
గిరీశో
గిరిశో నఘః

భుజంగ
భూషణో భర్గో
గిరిధన్వీ
గిరిప్రియః

కృత్తివాసా:
పురారాతి:
భగవాన్
ప్రమథాధిప:

మృత్యుంజయ

సూక్ష్మతను:

జగద్వ్యాపీ

జగద్గురు:

వ్యోమకేశో
మహాసేన
జనక శ్చారు
విక్రమః
Shiva

Shiva
రుద్రో
భూతపతి: స్థాణు:
అహిర్బుధ్న్యో
దిగంబర:

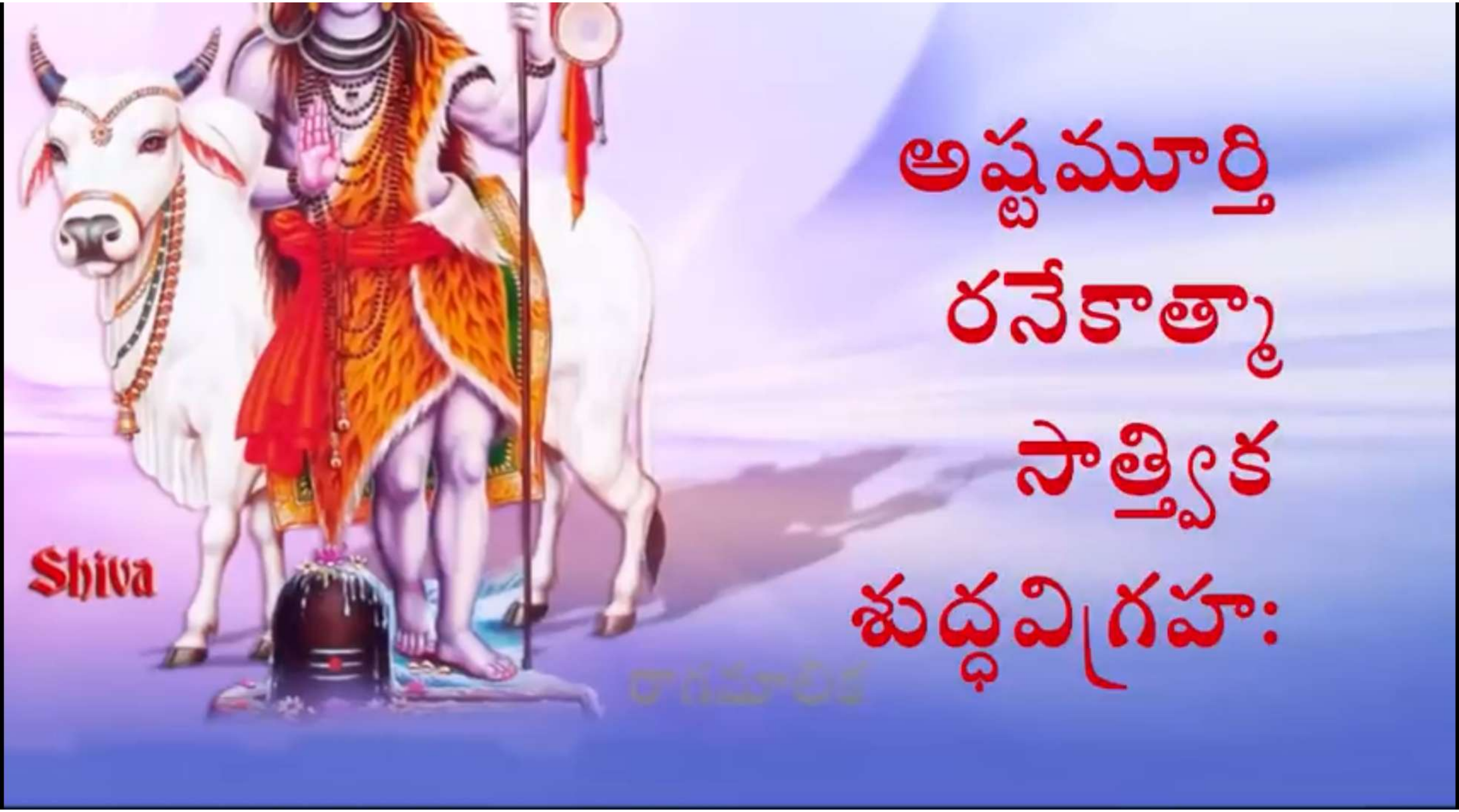
అష్టమూర్తి
రనేకాత్మా
సాత్త్విక
శుద్ధవిగ్రహ:
Shiva

శాశ్వత
ఖండపరశు:
అజ: పాశ
విమోచక:
Shiva

మృడః
పశుపతి ర్దేవో
మహాదేవో
వ్యయో హరిః
Shiva

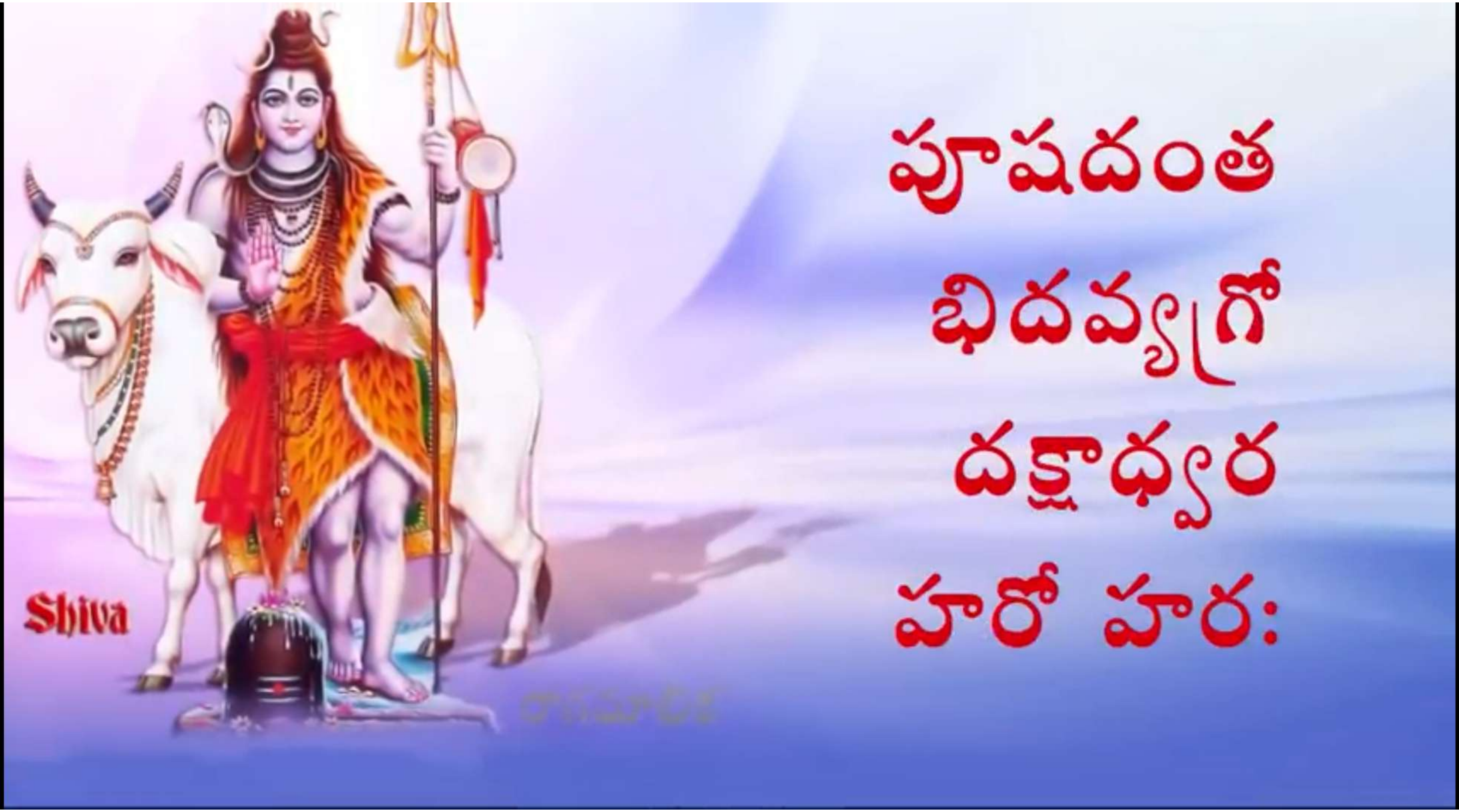
పూషదంత
భిదవ్యగ్రో
దక్షాధ్వర
హరో హరః
Shiva

భగనేత్ర
భిదవ్యక్త:
స్సహస్రాక్ష
స్సహస్రపాత్
రాగమాలిక

అపవర్గ
ప్రదోనంత:
తారక:
పరమేశ్వర:
రాగమాలిక

ఏవం
శ్రీశంభుదేవస్య
నామ్నామష్టోత్తర
శతమ్
రాగమాలిక

శ్రీ శివాష్టోత్తర
శతనామ
స్తోత్రమ్
సమాప్తమ్
రాగమాలిక

శివాష్టోత్తర శతనామాలతో పూజ

(ప్రతి నామమునకు మొదట "శ్రీ' అని–చివర 'నమః' అని చదవాలి.)

శివాయనమః
మహేశ్వరాయనమః
శంభవేనమః
పినాకినేనమః
శశిశేఖరాయనమః
వామదేవాయనమః
విరూపాక్షాయనమః
కపర్దినేనమః
నీలలోహితాయనమః
శంకరాయనమః
శూలపాణయేనమః
ఖట్వాంగినేనమః
విష్ణువల్లభాయనమః
శిపివిష్టాయనమః
అంబికానాథాయనమః
శ్రీకంఠాయనమః
భక్తవత్సలాయనమః

భవాయనమః
శర్వాయనమః
త్రిలోకేశాయనమః
శితికంఠాయనమః
శివాప్రియాయనమః
ఉగ్రాయనమః
కపాలినేనమః
కామారయేనమః
అంధకాసుర–
సూదనాయనమః
గంగాధరాయనమః
లలాటాక్షాయనమః
కాలకాలాయనమః
కృపానిధయేనమః
భీమాయనమః
పరశుహస్తాయనమః
మృగపాణయేనమః

జటాధరాయనమః
కైలాసవాసినేనమః
కవచినేనమః
కఠోరాయనమః
త్రిపురాంతకాయనమః
వృషాంకాయనమః
వృషభారూఢాయనమః
భస్మోద్ధూళితవిగ్రహాయ
నమః
సామప్రియాయనమః
స్వరమయాయనమః
త్రయీమూర్తయేనమః
అనీశ్వరాయనమః
స్వరజ్ఞాయనమః
పరమాత్మనేనమః
సోమసూర్యాగ్ని–
లోచనాయనమః

హవిషేనమః	భగవతేనమః	అజాయనమః
యజ్ఞమయాయనమః	ప్రమథాధిపాయనమః	పాశవిమోచనాయనమః
సోమాయనమః	మృత్యుంజయాయనమః	మృడాయనమః
పంచవక్త్రాయనమః	సూక్ష్మతనవేనమః	పశుపతయేనమః
సదాశివాయనమః	జగద్వ్యాపినేనమః	దేవాయనమః
విశ్వేశ్వరాయనమః	జగద్గురవేనమః	మహాదేవాయనమః
వీరభద్రాయనమః	వ్యోమకేశాయనమః	అవ్యయాయనమః
గణనాథాయనమః	మహాసేనజనకాయనమః	హరయేనమః
ప్రజాపతయేనమః	చారువిక్రమాయనమః	పూషదంతభిదేనమః
హిరణ్యరేతసేనమః	రుద్రాయనమః	అవ్యగ్రాయనమః
దుర్ధర్షాయనమః	భూతపతయేనమః	దక్షాధ్వరహరాయనమః
గిరీశాయనమః	స్థాణవేనమః	హరాయనమః
గిరిశాయనమః	అహిర్బుధ్న్యాయనమః	భగనేత్రభిదేనమః
అనఘాయనమః	దిగంబరాయనమః	అవ్యక్తాయనమః
భుజంగభూషణాయనమః	అష్టమూర్తయేనమః	సహస్రాక్షాయనమః
భర్గాయనమః	అనేకాత్మనేనమః	సహస్రపదేనమః
గిరిధన్వినేనమః	సాత్త్వికాయనమః	అపవర్గప్రదాయనమః
గిరిప్రియాయనమః	శుద్ధవిగ్రహాయనమః	అనంతాయనమః
కృత్తివాససేనమః	శాశ్వతాయనమః	తారకాయనమః
పురారాతయేనమః	ఖండపరశవేనమః	పరమేశ్వరాయనమః

(ఇక్కడ బిల్వాష్టకంతో ఒక్కొక్క శ్లోకానికి ***'శివాయ నమః'*** అంటూ బిల్వాన్ని సమర్పించాలి.)

శర్వాయ క్షితిమూర్తయే నమః	భవాయ జలమూర్తయే నమః
రుద్రాయ అగ్నిమూర్తయే నమః	ఉగ్రాయ వాయుమూర్తయే నమః
భీమాయ ఆకాశమూర్తయే నమః	పశుపతయే యజమానమూర్తయే నమః
మహాదేవాయ సోమమూర్తయే నమః	ఈశానాయ సూర్యమూర్తయే నమః ॥

మహామహిమాన్విత

ఆదిత్య స్తోత్ర రత్నమ్

(శ్రీమదప్పయ్య దీక్షిత విరచితమ్)

మరియు

ద్వాదశార్యాసూర్యస్తుతిః

సామవేదం షణ్ముఖ శర్మ

శ్రీమదప్పయ్య దీక్షిత విరచిత–
మహామహిమాన్విత ఆదిత్యస్తోత్ర రత్నమ్,

మరియు
ద్వాదశార్యాసూర్యస్తుతిః

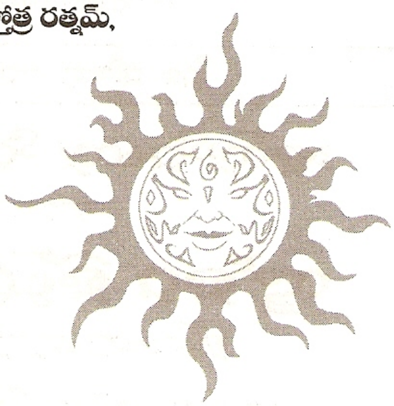

సామవేదం షణ్ముఖ శర్మ

వికృతి–ఆశ్వీయుజం

అలంకరణ: రాము.పి

ప్రచురణ: ఋషిపీఠం

భారతీయ సంస్కృతిలో, సంస్కృత సాహితీ గగనంలో, ఆధ్యాత్మిక సీమలో ఆదిత్యుని వంటివారు శ్రీమదప్పయ్య దీక్షితులు. 16వ శతాబ్దపు చివరి భాగానికీ, 17వ శతాబ్దపు మొదటి భాగానికీ చెందిన ఈ మహాత్ముని చరిత్ర దివ్యాతిదివ్యం. నూటనాలుగు యజ్ఞాలను చేసిన కర్మిష్ఠి. నూటనాలుగు కావ్యాలను రచించిన వాఙ్మయ మహర్షి. పరిపూర్ణమైన భక్తుడు. సిద్ధుడైన జ్ఞాని. "శివాంశ సంభూతుని"గా ఆనాడే గుర్తింపు పొందిన తపస్వి.

వీరు అనేక శాస్త్ర గ్రంథాలను, స్తోత్రగ్రంథాలను రచించారు. వారి స్తోత్ర సాహిత్యంలో 'ఆదిత్య స్తోత్రరత్నమ్' ఒకటి. మహా మహిమాన్వితమైన ఈ శ్లోకాలలో శాస్త్ర సిద్ధమైన ఆదిత్య విజ్ఞానం, మంత్ర భరితమైన శక్తి నిక్షిప్తమై ఉన్నాయి. పారాయణ చేత దివ్యఫలాలనిచ్చే ఈ శ్లోకాలకు వారే స్వయంగా సంస్కృతంలో విస్తృత వ్యాఖ్యను రచించారు.

కానీ నిత్య పారాయణకు యోగ్యమైన ఈ శ్లోకాలకు, క్లుప్తంగా మాత్రమే భావార్థాన్ని అందిస్తూ పాఠకుల సౌలభ్యంకోసం ఇక్కడ పొందుపరచడమైనది. శ్రీ అప్పయ్య దీక్షితుల ఈ దివ్యరచనను పఠించి సత్ఫలితాలు పొందిన వారెందరో ఉన్నారు. పాఠకజన సౌభాగ్యసిద్ధికై దీనిని సమర్పించిన (పేరు ప్రకటించడానికి ఇష్టపడని) భక్తుల కుటుంబ సభ్యులందరికీ సూర్యానుగ్రహం చేత ఆయురారోగ్యాము సిద్ధించుగాక!

– సామవేదం షణ్ముఖ శర్మ

శివాయ గురవే నమః శ్రీ మాత్రే నమః

శ్రీ విష్ణురూపాయ నమశ్శివాయ

నమశ్శివాయ సాంబాయ సగణాయాది హేతవే।

రుద్రాయ విష్ణవే తుభ్యం బ్రహ్మణే సూర్య మూర్తయే॥

శ్రీ మిత్రరవిసూర్యభానుఖగపూషహిరణ్యగర్భ

మరీచ్యాదిత్యసవిత్రర్కభాస్కరేభ్యో నమః

శ్రీ భగవతే హిరణ్యగర్భాయ నమః

శివాభ్యాం నమః

శ్లోకం 1:

విస్తారాయామమానం దశభిరుపగతో యోజనానాం సహస్రై
శ్చక్రే పఞ్చారనాభిత్రితయవతి లసన్నేమిషట్కే నివిష్టః,
సప్తచ్ఛన్దస్తురఙ్గాహితవహనధురో హాయనాంశత్రివర్గ
వ్యక్త్యాక్ల ప్తాఖిలాఙ్గః స్ఫురతు మమ పురః స్యన్దనశ్చణ్డభానోః॥

ఇది రథ వర్ణన.

సూర్యుని రథం పదివేల యోజనాల పొడవు, అంతే వెడల్పు కలిగినది. ఐదు అరలు (ఆకులు), మూడు నాభులు, ఆరు నేములు కల ఒకేచక్రంపై అమర్చబడినది. ఏడు ఛందస్సులే గుఱ్ఱములుగా లాగుతున్న రథమది. సంవత్సర విభాగాలు, ధర్మార్థకామాలనే త్రివర్గముచే ఏర్పరచ బడిన భాగాలు కలది. ఇటువంటి సూర్యుని రథం నా ఎదుట స్ఫురించుగాక!

✦ ***ఐదు అరలు:*** *ప్రభవాది సంవత్సరాలలో మొదటిది సంవత్సరం. రెండవది*

పరివత్సరం. మూడవది ఇద్వత్సరం. నాల్గవది అను వత్సరం. ఐదవది వత్సరం. ఈ అయిదే కాలరూప సూర్య చక్రానికి ఐదు ఆకులు.

- **మూడు నాభులు:** ఉదయం, మధ్యాహ్నం, రాత్రి. ఇరుసు కఱ్ఱలను అమర్చడానికి మధ్యనున్న దండానికి చుట్టూ అమర్చిన మూడు మేఖలలే త్రినాభులు.
- **ఆరు నేములు:** 'నేమి' అనగా చక్రపు చివరి భాగం. ఆరు ఋతువులే ఆరు నేములు.
- **ఏడు గుఱ్ఱాలు:** ఏడు ఛందస్సులు. గాయత్రి, బృహతి, ఉష్ణిక్, జగతి, త్రిష్టుప్, అనుష్టుప్, పంక్తి.

శ్లోకం 2:

ఆదిత్యైరప్సరోభిర్మునిభిరహివరైర్గ్రామణీయాతుధానైః
గన్ధర్వైర్వాలఖిల్యైః పరివృతదశమాంశస్య కృత్స్నం రథస్య,

మధ్యం వ్యాప్యాధితిష్ఠన్ మణిరివ నభసో మణ్డలశ్చణ్డరశ్మేః
బ్రహ్మజ్యోతిర్వివర్తః శ్రుతినికరఘనీభావరూపః సమిన్ధే.

ఇది మండల వర్ణన.

ఆదిత్యులు, అప్సరసలు, మునులు, సర్పములు, గ్రామణులు, రాక్షసులు, గంధర్వులు-అనే ఏడుగణముల చేత, వాలఖిల్యుల చేత ఆక్రమించబడిన పదవ భాగం కలది.

రథమధ్యంలో వ్యాపించి అధిష్ఠించి ఉన్నది- ఆకాశానికి మణివలె ప్రకాశిస్తున్నది- పరబ్రహ్మ ప్రకాశానికి మారు రూపమైనది - వేదసమూహాల ఘనీభావ (ముద్దగా అయిన) స్వరూపము కలది- అయిన సూర్యుని మండలము అత్యంత శోభతో ప్రకాశిస్తున్నది.

సూర్యరథంలో చుట్టూ పదివేల యోజనాల మేర ఆదిత్యాదిగణాలు ఉన్నాయి. మధ్యలో తొమ్మిది యోజనాల భాగం మండలం. ఏడు గణాలలో ఒక్కొక్క గణానికి

పన్నెండుమంది. మొత్తం 84 మంది.

- **ఆదిత్యగణాలు:** ధాత, అర్యముడు, మిత్రుడు, అంబుపుడు (వరుణ), వాసవుడు (ఇంద్రుడు), వివస్వంతుడు, పర్జన్యుడు, పూష, అంశువు, గభస్తిమాన్, త్వష్ట, విష్ణువు.
- **అప్సరసలు:** కృతస్థల, పుంజికస్థల, మేనక, సహజన్య, ప్రమ్లోచంతి, శుచిస్మిత, ఘృతాచి, విశ్వాచి, ఊర్వశి, పూర్వచిత్తి, తిలోత్తమ, రంభ.
- **మునులు:** పులస్త్యుడు, పులహుడు, అత్రి, వసిష్ఠుడు, అంగిరసుడు, భృగువు, భరద్వాజుడు, గౌతముడు, కాశ్యపుడు, క్రతువు, జమదగ్ని, కౌశికుడు.
- **సర్పములు:** వాసుకి, కంకరీకుడు, తక్షకుడు, నాగుడు, ఏలాపుత్రుడు, శంఖపాలుడు, ఐరావతుడు, ధనంజయుడు, అగ్రమహాపద్ముడు, కర్కోటకుడు, కంబలుడు, అశ్వతరుడు.
- **గ్రామణులు:** రథకృత్, రథౌజస్సు, రథచిత్రుడు, రథస్వనుడు, స్రోతుడు,

అరుణుడు, సుషేనుడు, సేనజిత్, తార్క్ష్యుడు, అరిష్టనేమి, రథజిత్, సత్యజిత్ (యక్షజాతీయులు).

- **రాక్షసులు:** రక్షోహేతి, ప్రహేతి, పౌరుషేయుడు, వధుడు, సర్పుడు, వ్యాఘ్రుడు, చాపుడు, వాతుడు, విద్యుత్, దివాకరుడు, బ్రహ్మోపేతుడు, యజ్ఞోపేతుడు.
- **గంధర్వులు:** తుంబురుడు, నారదుడు, హాహా, హూహూ, విశ్వా వసువు, ఉగ్రసేనుడు, వరరుచి, సర్వావసువు, చిత్రసేనుడు, ఊర్ణా యువు, ధృతరాష్ట్రుడు, సూర్యవచస్సు.

ఈ ఏడుగణాలల్లో గణానికి ఒకరు చొప్పున ఏడుమంది ఒక్కొక్క మాసంలో-క్రమంగా ద్వాదశ మాసాలు- సూర్యుని సేవిస్తున్నారు. వాలఖిల్యులు వేలసంఖ్యలో కొలుచుకొనే మహర్షులు.

శ్లోకం 3 :

నిర్గచ్ఛన్తో౽ ర్కబిమ్బాన్నిఖిలజనిభృతాం హార్దనాడీప్రవిష్టాః
నాడ్యో వస్వాదిబృన్దారకగణమధునస్తస్య నానాదిగుత్థాః,
వర్షన్తస్తోయముష్ణం తుహినమపి జలాన్యాపిబన్తః సమన్తాత్
పిత్రాదీనాం స్వధౌషధ్యమృతరసకృతో భాన్తి కాన్తిప్రరోహాః.

ఇది సహస్ర కిరణాల మహిమా వర్ణన.

సూర్యబింబం నుండి వెలికివస్తున్న కిరణాలు సమస్త ప్రాణులు హృదయనాడులలో ప్రవేశించునవీ - వసువులు మొదలైన దివ్యగణాలకు మధువులైనవీ - అన్ని దిక్కుల వ్యాపించు నాడులై వేడినీ, నీటినీ, మంచును వర్షించునవీ - అన్ని వైపులా జలాన్ని పానం చేస్తున్నవీ- పితృదేవతలకు స్వధను, మనుష్యులకు ఓషధులను, దేవతలకు అమృతాన్నీ ఏర్పరచునవి. ఆ కిరణాంకురాలు (అనుగ్రహ స్వరూపాలై) ప్రకాశిస్తున్నవి.

శ్లోకం 4 :

శ్రేష్ఠాస్తేషాం సహస్రే త్రిదివవసుధయోః పఞ్చ దిగ్వ్యాప్తిభాజాం
శుభ్రాంశుం తారకౌఘం శశితనయముఖాన్పఞ్చ చోద్భాసయన్తః,
ఆరోగో భ్రాజముఖ్యాస్త్రిభువనదహనే సప్త సూర్యా భవన్తః
సర్వాన్ వ్యాధీన్ సుషుమ్నాప్రభృతయ ఇహ మే సూర్యపాదాః క్షిపన్తు.

ఇది సప్తరశ్మి మహిమా నిరూపణం.

స్వర్గలోక భూలోకాలలో, ఐదు దిక్కుల యందు (నాలుగు దిక్కులు, ఊర్ధ్వ దిశ) వ్యాపిస్తున్న ఆ వేయి కిరణాలలో శ్రేష్ఠములైన ఏడు కిరణాలు అన్ని వ్యాధులను నశింపజేయు గాక!

ఆ సప్తరశ్ములు చంద్రునీ, నక్షత్రసమూహాన్నీ, బుధుడు మొదలైన పంచగ్రహాలను ప్రకాశింప జేస్తున్నవి.

ముల్లోకాలను (ప్రళయవేళలో) దహించే ఆరోగ, భ్రాజ మొదలైన సూర్యులుగా

ఏర్పడుతున్నవి. సుషుమ్న మొదలైనవి ఆ సూర్యపాదాలు (సూర్యకిరణాలు).

- *చంద్రుని వృద్ధి పొందించే కిరణం 'సుషుమ్న', అదే విధంగా నక్షత్రాలను భాసింపజేసే సూర్యకిరణ తేజం 'హరికేశ'. బుధుని 'విశ్వకర్మ', బృహస్పతిని 'అర్వాగ్వసు', శుక్రుని 'విశ్వవ్యచస్సు', కుజుని 'సంపద్వసు', శనిని 'స్వరాట్' అనబడే కిరణాలు వృద్ధి పొంది స్తున్నాయి.*
- *కల్పాంతంలో మూడులోకాలను దహించే సప్తసూర్యులు; ఆరోగ, భ్రాజ, పటర, పతంగ, స్వర్ణర, జ్యోతిషీమాన్, విభాసః.*

శ్లోకం 5:

ఆదిత్యానాశ్రితాః షణ్ణవతిగుణసహస్రాన్వితా రశ్మయోఽన్యే
మాసే మాసే విభక్తాస్త్రి భువన భవనం పావయన్తః స్ఫురన్తి,
యేషాం భువ్యప్రచారే జగదవనకృతాం సప్తరశ్మ్యుత్థితానాం
సంసర్పే చాధిమాసే వ్రతయజనముఖాః సత్క్రియాః న క్రియన్తే.

ఇది ద్వాదశాదిత్యులను ఆశ్రయించిన రశ్ముల స్తవం.

ప్రతి మాసంలో విభజింపబడుతూ ఆదిత్యులను ఆశ్రయించిన తొంభైయారువేల కిరణాలు ముల్లోకాలను పవిత్రితం చేస్తూ ప్రకాశి స్తున్నాయి. ఏడు రశ్ముల నుండి బయలువెడలి, జగతిని రక్షించే ఆ కిరణాలు భూలోకంలో ప్రసరించని వేళ సంసర్పం, అధికమాసం. అందు వలననే ఆ కాలంలో వ్రతయాగాది సత్క్రియలు చేయబడవు.

సూర్యుని కిరణాలలో కొన్ని చొప్పున ద్వాదశాదిత్యులలో భాసిస్తాయి. వరుణుడు *–ఆరువేల రశ్ములు, పూష –ఆరువేల రశ్ములు, దేవేశుడు (వివస్వతుడు) –ఏడువేల రశ్ములు, ధాత – ఎనిమిది వేల రశ్ములు, ఇంద్రుడు –తొమ్మిదివేల రశ్ములు, సవిత (అంశువు) –పదివేల రశ్ములు, భగుడు –11 వేల రశ్ములు, మిత్రుడు –ఏడువేల రశ్ములు, త్వష్ట – 8 వేల రశ్ములు, అర్యమ –10 వేల రశ్ములు, పర్జన్యుడు – 6 వేల రశ్ములు, విష్ణువు – ఆరువేల రశ్ములు.*

సూర్యసంక్రాంతి ఉండని చంద్రమానం అధికమాసం, సంసర్పం అనబడుతుంది. మధ్యగణన బట్టి వచ్చిన సంక్రాంతి రహిత మాసం అధికమాసం, స్ఫుట గణన బట్టి వచ్చినది సంసర్పం (బ్రహ్మ సిద్ధాంతం). ఈ మాసాన ద్వాదశాదిత్యులకు అధికారం లేదు. వారి కిరణాల ద్వారానే పావనత్వం జగతికి లభిస్తుంది కనుక, ప్రశస్తిలేని అధికమాసం సత్కర్మలకు పనికి రాదంటారు.

ఈ విధంగా ప్రకాశించే ద్వాదశాదిత్యుల తొంభైయారువేల రశ్ములు ఉపాసకులకు పావనత్వాన్ని, రక్షణను ప్రసాదిస్తాయి.

శ్లోకం 6:

ఆదిత్యం మణ్డలాన్తఃస్ఫురదరుణవపుస్తేజసా వ్యాప్తవిశ్వం
ప్రాతర్మధ్యాహ్నసాయంసమయవిభజనాదృగ్యజుఃసామసేవ్యమ్,
ప్రాప్యం చ ప్రాపకం చ ప్రథితమతిపథిజ్ఞానినాముత్తరస్మిన్
సాక్షాద్బ్రహ్మేత్యుపాస్యం సకలభయహరాభ్యుద్గమం సంశ్రయామి.

ఇది ముఖ్యాదిత్యుని స్తుతి.(వేదసేవ్యుడు)

మండలమధ్యంలో దీపించే అరుణ శరీర తేజస్సుతో విశ్వాన్ని వ్యాపించినవాడు; ప్రాతఃకాలం ఋగ్వేదం చేత, మధ్యాహ్నం యజుర్వేదం చేత, సాయంకాలం సామవేదం చేత సేవింపబడేవాడు, ఉత్కృష్టులైన జ్ఞానులకు సద్గతిగా పొందదగిన వానిగా, (సద్గతిని) పొందించే వానిగా ప్రసిద్ధుడు; 'సాక్షాత్తు బ్రహ్మయే' అని ఉపాసింప దగినవాడు; సకల భయములను తొలగించే ఉదయం గలవాడు అయిన ఆదిత్యుని ఆశ్రయిస్తున్నాను.

శ్లోకం 7:

యచ్ఛక్త్యా౽ ధిష్ఠితానాం తపనహిమజలోత్సర్జనాదిర్జగత్యా
మాదిత్యానామశేషః ప్రభవతి నియతః స్వస్వమాసాధికారః,
యత్ప్రాధాన్యం వ్యనక్తి స్వయమపి భగవాన్ ద్వాదశస్తేషు భూత్వా
తం త్రైలోక్యస్య మూలం ప్రణమత పరమం దైవతం సప్తసప్తిమ్.

ఇది ఆదిత్యుని ప్రశస్తి.

ఏ ఆదిత్యుని శక్తిచేత అధిష్ఠించబడిన ద్వాదశాదిత్యుల అధికారము నియమ బద్ధమై లోకంలో కొనసాగుతున్నదో ఆ ఆదిత్యునికి నమస్కారం. ద్వాదశా దిత్యుల అధికారం (కర్తవ్య నిర్వహణ) తపింపజేయుట, మంచునూ, నీటినీ వర్షింపజేయుట మొదలైనది.

భగవంతుడైన శ్రీవిష్ణువు కూడా తాను ఆ ద్వాదశాదిత్యులలో ఒకడు గానుంటూ ఏ ఆదిత్యుని ప్రాధాన్యాన్ని స్పష్టం చేస్తున్నాడో- మూల్లోకాలకు మూలమైన పరమదైవమైన సప్తాశ్వునకు ప్రణామం.

శ్లోకం 8:

స్వఃస్త్రీగన్ధర్వయక్షా మునివరభుజగా యాతుధానాశ్చ నిత్యం
నృత్తైర్గీతైరభీశుగ్రహనుతివహనైరగ్రతః సేవయా చ,
యస్య ప్రీతిం వితన్వన్త్యమితపరికరా ద్వాదశ ద్వాదశైతే
హృద్యాభిర్వాలఖిల్యాః సరణిభణితిభిస్తం భజే లోకబన్ధుమ్.

ఇది గణాలచే ఆరాధ్యుడు ఆదిత్యుడు అని ప్రస్తావించినది.

అప్సరఃస్త్రీలు నృత్యంతోను, గంధర్వులు గానంతోను, యక్షులు రథం పగ్గాలను పట్టుకొనుటతోను మునులు స్తుతులతోను, సర్పాలు లాగుట తోను-పన్నెండుగురు పన్నెండుగురు చొప్పున అమిత పరికరాలతో రథానికి ముందు సేవచేస్తూ ఎవరికి ప్రీతిని కలిగిస్తున్నారో; వాలఖిల్యులు మనో హరంగా మార్గనిర్దేశం చేస్తూ సేవిస్తున్నారో అటువంటి లోకబంధువైన ఆదిత్యుని సేవిస్తున్నాను.

శ్లోకం 9 :

బ్రహ్మాణ్డే యస్య జన్మోదితముషసి పరబ్రహ్మముఖ్యాత్మజస్య
ధ్యేయం రూపం శిరోదోశ్చరణపదజుషా వ్యాహృతీనాం త్రయేణ,
తత్సత్యం బ్రహ్మ పశ్యామ్యహరహమభిధం నిత్యమాదిత్యరూపం
భూతానాం భూనభస్స్వః ప్రభృతిషు వసతాం ప్రాణసూక్ష్మాంశమేకమ్.

ఇతడు 'సత్యం బ్రహ్మ' అని ఉపాస్యుడు... ఇదీ ఈ శ్లోక సారాంశం. సృష్టి ప్రారంభంలో పరబ్రహ్మ నుండి సంభవించిన బ్రహ్మాండం నుండి మొట్టమొదటిగా పుట్టిన పరబ్రహ్మాత్మజుడు ఆదిత్యుడు -అని (శాస్త్రములందు) చెప్పబడినది.

ఈ ఆదిత్య బ్రహ్మము యొక్క శిరస్సు, బాహువులు, పాదములు క్రమంగా మూడు వ్యాహృతులు- భూః, భువః, సువః. వీటితో కూడిన రూపముగా ఆతనిని ధ్యానం చేయాలి. భూమ్యాకాశ స్వర్గాది లోకాలలో నివసిస్తున్న ప్రాణుల యొక్క ప్రాణముల సూక్ష్మాంశమితుడు. (ప్రాణస్వరుపుడు -ప్రాణాధారుడు). అహః (పగలు), అహమ్ (నేను అనే స్ఫురణ) అనే పేర్లుగల ఆదిత్య రూపంగా ఉన్న 'సత్యం' అనే బ్రహ్మమును నిత్యం చూస్తున్నాను (ధ్యానిస్తున్నాను).

శ్లోకం 10:

ఆదిత్యే లోకచక్షుష్యవహితమనసాం యోగినాం దృశ్యమన్తః
స్వచ్ఛస్వర్ణాభమూర్తిం విదలితనలినోదారదృశ్యాక్షియుగ్మమ్,
ఋక్సామోద్గానగేష్ణం నిరతిశయలసల్లోకకామేశభావం
సర్వావద్యోదితత్వాదుదితసముదితం బ్రహ్మ శమ్భుం ప్రపద్యే.

ఆదిత్య అంతర్యామి వర్ణన ఇది.

ఆదిత్య మండలంలోను, లోకుల నేత్రంలోను, ఏకాగ్రమైన మనస్సుగల యోగుల హృదయంలోను సాక్షాత్కరింపబడే భగవానుడిప్పుడు స్వచ్ఛమైన సువర్ణం వలె ప్రకాశించువాడు; వికసించిన పద్మముల వంటి రెండు నేత్రాలు కలిగినవాడు (మూడవనేత్రమైన అగ్నిని మూసి ఉంచాడు), ఋక్కుల యొక్క సామముల గానములే 'గేష్ణము' (పర్వము)లుగా కలవాడు; మిక్కిలిగా భాసించే లోకేశ్వరత్వం, సకల కామ (భోగ)ములకు ఈశ్వరత్త్వము కలవాడు; అన్ని పాపములకు అతీతుడు కనుక 'ఉదితం' అని చెప్పబడిన పరబ్రహ్మ అయిన శివుని శరణుపొందుతున్నాను.

శ్లోకం 11:

ఓమిత్యుద్గీథభక్తేరవయవపదవీం ప్రాప్తవత్యక్షరేఽస్మిన్
యస్యోపాస్తిః సమస్తం దురితమపనయత్వర్కబిమ్బే స్థితస్య,
యత్పూజైకప్రధానాన్యఘమఖిలమపి ఘ్నన్తి కృచ్ఛ్రవ్రతాని
ధ్యాతః సర్వోపతాపాన్ హరతు పరశివః సోఽయమాద్యో భిషజ్నః.

ఇది ఆదిత్యోపాసనా మహిమ.

(ఈ సదాశివ బ్రహ్మము) ఉద్గీథభక్తికి అవయవంగా ఉన్న 'ఓం' అనే అక్షరంలోను, సూర్యబింబంలోను ఉపాసించితే దురితాలను పోగొట్టగలం. ఈతని పూజనే ప్రధానంగా కల కృచ్ఛ్రవ్రతాలు అన్ని పాపాలను తొలగిస్తున్నాయి. అటువంటి మొదటి వైద్యుడైన ఈ పరమశివుడు మనచే ధ్యానింపబడి సమస్త రోగాలను హరించుగాక!

- ✦ *సామగానంలో భాగం 'ఉద్గీథం' (భక్తి= 'భాగం' అని ఇక్కడి అర్థం). దాని ప్రారంభంలో అవయవంగా ఉన్నది ఓంకారం.*
- ✦ *పాపాలకు ప్రాయశ్చిత్తంగా విధింపబడిన కష్టమైన వ్రతాలను 'కృచ్ఛ్రవ్రతాలు' అంటారు.*

శ్లోకం 12:

ఆదిత్యే మణ్డలార్చిః పురుషవిభిదయాద్యన్తమధ్యాగమాత్మ
న్యాగోపాలాఙ్గనాభ్యో నయనపథజుషా జ్యోతిషా దీప్యమానమ్,
గాయత్రీమన్త్రసేవ్యం నిఖిలజనధియాం ప్రేరకం విశ్వరూపం

నీలగ్రీవం త్రిణేత్రం శివమనిశముమావల్లభం సంశ్రయామి.

గాయత్రీ ఉపాస్యుడైన శివుడే ఆదిత్యమండలాంతర్వర్తి అని చెప్పే శ్లోకమిది.

ఈ ఆదిత్యుని మండలం- ఋగ్వేదం, కాంతి- సామవేదం, పురుషుడు- యజుర్వేదం. గోపాలుల వరకు, స్త్రీలవరకు ఉన్న సకల జనుల కంటికి కనబడే (అందరికి ప్రత్యక్షమైన) తేజస్సుతో ప్రకాశిస్తున్నవాడితడు.

గాయత్రీ మంత్రం చేత సేవింపదగిన (భర్గుడు) వాడు, అందరి బుద్ధులను ప్రేరేపించువాడు, విశ్వరూపుడు, నీలకంఠుడు, త్రినేత్రుడు, ఉమావల్లభుడు- అయిన శివుని ఎల్లవేళలా ఆశ్రయిస్తున్నాను.

శ్లోకం 13:

అభ్రాకల్పాః శతాఙ్గః స్థిరఫణితిమయం మణ్డలం రశ్మిభేదాః
సాహస్రాస్తేషు సప్త శ్రుతిభిరభిహితాః కించిదూనాశ్చ లక్షాః,
ఏకైకేషాం చతస్రస్తదను దినమణేరాదిదేవస్య తిస్రః
క్లప్తాః తత్తత్ప్రభావప్రకటనమహితాః స్రగ్ధరా ద్వాదశైతాః.

(పై 12 శ్లోకాలలో చెప్పిన వాటి వివరణ ఇది)

ఆకాశానికి అలంకారమైన రథము (1వ శ్లోకం), వేదస్వరూపమైన మండలము (2వ శ్లోకం), సహస్రకిరణ భేదాలు (3వ శ్లోకం), శ్రుతులచే చెప్పబడిన సప్తరశ్మిలు (4వ శ్లోకం), ఒక్కొక్క ఆదిత్యునిలో కొంచెం తక్కువగా చెప్పిన లక్ష (96వేల) కిరణాలు (5వ శ్లోకం), తరువాత ఆదిత్యుని స్తుతిస్తూ నాలుగు (6,7,8,9 శ్లోకాలు), ఆది దేవుడైన శివునికి సంబంధించినవి మూడు (10,11,12 శ్లోకాలు)

.... ఈ విధంగా ఆయా ప్రభావాలను ప్రకటించడం చేత పూజ్యములైన పన్నెండు 'స్రగ్ధర'లు (స్రగ్ధరా ఛందోవృత్తంలో చెప్పిన శ్లోకాలు) నిర్మింప బడినాయి.

శ్లోకం 14:

> **దుఃస్వప్నం దుర్నిమిత్తం దురితమఖిలమప్యామయానప్యసాధ్యాన్**
> **దోషాన్ దుఃస్థానసంస్థగ్రహగణజనితాన్ దుష్టభూతాన్ గ్రహాదీన్,**
> **నిర్ధూనోతి, స్థిరాం చ శ్రియమిహ లభతే, ముక్తిమభ్యేతి చాన్తే**
> **సంకీర్త్య స్తోత్రరత్నం సకృదపి మనుజః ప్రత్యహం పత్యురహ్నామ్.**

ఫలశ్రుతి:

ప్రతిదినం ఈ 'ఆదిత్య స్తోత్రరత్నాన్ని' ఒక్కమారైనా సంకీర్తించిన వ్యక్తికి దుఃస్వప్నాలను, దుర్నిమిత్తాలను, అన్ని పాపాలను, చికిత్స చేయరాని రోగాలను, చెడుస్థానంలో ఉన్న గ్రహముల వలన కలిగే దోషాలను, దుష్టభూతాలను, గ్రహాలను (పిశాచాదులను) ఆదిత్యుడు దూరంగా తొలగించి వేస్తాడు. దీనిని చదివినవాడు ఈ లోకంలో స్థిరమైన సంపదను పొంది, అంతంలో ముక్తిని కూడా పొందుతాడు.

శ్రీమదప్పయ్యదీక్షిత విరచిత 'శ్రీమదాదిత్యస్తోత్రరత్నమ్' సంపూర్ణమ్.

ద్వాదశార్యాసూర్యస్తుతిః

1. **ఉద్యన్నద్య వివస్వాన్-**
ఆరోహన్నుత్తరాం దివం దేవః
హృద్రోగం మమ సూర్యో-
హరిమాణం చాఽఽశు నాశయతు.

నేడు ఉదయిస్తూ, ఉన్నత స్థానమైన దివాన్ని ఎక్కుతున్న ప్రకాశ స్వరూపుడైన వివస్వాన్ (తన కాంతితో వ్యాపించువాడు) సూర్యుడు, నా హృదయవ్యాధినీ, కామెల వ్యాధినీ శీఘ్రంగా నశింపజేయుగాక.

('హృద్రోగం' అనే మాట గుండె జబ్బులను తెలియజేయడమే కాక, బైటకు కనబడని మానసిక రుగ్మతలను సూచిస్తోంది. 'హరిమాణం' అనేమాట పచ్చదనపు వ్యాధి (కామెల)నే కాక, బాహ్యమైన శారీరక వ్యాధులను తెలియజేస్తోంది.

సూర్యభగవానుడు-ఆంతరిక వ్యాధులను బాహ్య రోగాలను నశింప జేయాలని దీని భావం.)

2. **నిమిషార్ధేనైకేన**
ద్వే చ శతే ద్వే సహస్రే ద్వే।
క్రమమాణ! యోజనానాం
నమోఽస్తు తే నళిననాథాయ.

ఒక రెప్పపాటులోని సగం కాలంలోనే రెండువేల రెండువందల యోజనాల దూరాన్ని దాటే సూర్యదేవా! పద్మములకు నాథుడవైన నీకు నమస్కారం.

3. **కర్మ-జ్ఞాన-ఖ-దశకం**
మనశ్చ జీవ ఇతి విశ్వసర్గాయ।
ద్వాదశధా యో విచరతి
స ద్వాదశమూర్తిరస్తు మోదాయ।

కర్మేంద్రియాలు ఐదు, జ్ఞానేంద్రియాలు ఐదు, (మొత్తం 10) మనస్సు, జీవుడు–అనబడే చైతన్యములు ఆదిత్యుడే. విశ్వసృష్టి నిర్వహణకై ఈ పన్నెండు రూపాలతో సంచరించే ద్వాదశాదిత్యరూపుడు మాకు సంతోషకరుడు అగుగాక!

4. **త్వం హి యజుః ఋక్ సామః**
త్వమాగమస్త్వం వషట్కారః।
త్వం విశ్వం త్వం హంసః
త్వం భానో! పరమహంసశ్చ.

ఓ భానూ! ఋగ్వేద, సామవేద, యజుర్వేదములు, మంత్రశాస్త్రములు, వషట్కారం (యజ్ఞస్వరూపం), సర్వవిశ్వము హంస (ప్రాణస్వరూపం), పరమహంస (పర బ్రహ్మ) నీవే.

5. **శివరూపాత్ జ్ఞానమహం।**
త్వత్తో ముక్తిం జనార్దనాకారాత్।

శిఖిరూపాద్దైశ్వర్యం।
త్వత్తశ్చారోగ్యమిచ్ఛామి.

శివరూపంతో నున్న నీ నుండి జ్ఞానాన్నీ, విష్ణురూపమైన నీవలన ముక్తినీ, అగ్ని స్వరూపుడవైన నీచే ఐశ్వర్యాన్నీ, సూర్యరూపమైన నీ నుండి ఆరోగ్యాన్ని అర్థిస్తున్నాను. (సర్వదేవతాత్మకుడైన ఆదిత్యుడు సర్వాభీష్టములను ప్రసాదిస్తాడని భావం).

6. **త్వచి దోషా దృశి దోషాః।**
హృది దోషా యేఽఖిలేంద్రియజదోషాః।
తాన్ పూషా హతదోషః।
కించిద్ రోషాగ్నినా దహతు.

పూషా (పోషకుడు) అయిన సూర్యుడు తన ప్రతాపాన్ని కాసింత చూపించి మా చర్మదోషాలను, కంటి రుగ్మతలను, హృదయవ్యాధులను, సకల ఇంద్రియా

లలోని దోషాలను రహించు గాక!

7. **ధర్మార్థకామమోక్ష-**
ప్రతిరోధా నుగ్రతాపవేగ కరాన్
బందీకృతేంద్రియగణాన్।
గదాన్ విఖండయతు చండాంశుః॥

ధర్మార్థకామమోక్ష సాధనలకు ఆటంకంగా ఉన్నవీ, తీవ్రతాపాన్ని కలిగించేవీ, ఇంద్రియ శక్తులను బంధించేవీ అయిన వ్యాధులను ఖండించి, తీవ్రకాంతి కిరణాలు కలిగిన సూర్యుడు (చండాంశువు) మాకు ఆరోగ్యాన్ని ప్రసాదించుగాక!

8. **యేన వినేదం తిమిరం।**
జగదేత్య గ్రసతి చరమచరమఖిలం।
ధృతబోధం తం నళినీభ-
ర్తారం హర్తారమాపదామీడే.

పద్మాలకు పతియైన ఏ సూర్యుడు లేనట్లయితే గాఢమైన అంధకారం వ్యాపించి ఈ స్థావర జంగమాత్మక జగతిని మింగివేస్తుందో, ఆ రవి, పద్మాలను వికసింపజేసినట్లే మాకు నూతన వెలుగుతో జ్ఞానప్రకాశాన్నీ స్ఫూర్తిని కలిగించుగాక!- అనుచు ఆపదలను తొలగించే ఆదిత్య భగవానుని ప్రార్థిస్తున్నాను (స్తుతిస్తున్నాను.)

9. **యస్య సహస్రాభీశో-**
రభీశులేశో హిమాంశుబింబగతః॥
భాసయతి నక్తమఖిలం।
భేదయతు విపద్గణానరుణః.

సహస్ర కిరణాలున్న ఏ సూర్యకాంతిలేశం చంద్రునిలో చేరి రాత్రిని ప్రకాశింపజేస్తున్నదో, ఆ అరుణుడు మా ఆపదలనన్నిటినీ నశింపజేయుగాక!

10. తిమిరమివ నేత్రతిమిరం।
పటలమివాఽ_శేషరోగపటలం నః।
కాశమివాధినికాయం।
కాలపితా రోగయుక్తతాం హరతాత్.

కాలమునకు కర్త అయిన భాస్కరుడు- చీకటిని నశింపజేసినట్లే నా కంటిపొరను, తన వేడిమితో ఱెల్లును తగలబెట్టినట్లు మా మనోవేదనల సమూహాన్ని మొత్తంగా మా రోగ స్థితులను పోగొట్టుగాక!

11. వాతాశ్మరీగదార్శస్-
త్వగ్దోషమహోదరప్రమేహాంశ్చ।
గ్రహణీభగందరాఖ్యా।
మహతీస్త్వం మే రుజో హంసి.

ఆదిత్య దేవా! వాతవ్యాధినీ, అశ్మరీవ్యాధినీ (మూత్రపిండాలలో రాళ్లుచేరే వ్యాధి), మూల వ్యాధినీ, చర్మవ్యాధుల్నీ, మహోదరాన్నీ, ప్రమేహాన్నీ, గృహణినీ, భగంద రాన్నీ ఇలా అన్ని పెద్దవ్యాధులనీ నశింపజేయుమా!

12. త్వం మాతా త్వం శరణం
త్వం ధాతా త్వం ధనం త్వమాచార్యః।
త్వం త్రాతా, త్వం హర్తా-
విపదామర్క! ప్రసీద మమ భానో!

ఆర్కా! (పూజ్యా!) మాకు నీవే తల్లివి, నీవే ఆశ్రయమైనవాడవు, నీవే పోషకుడవు, ధనము, ఆచార్యుడవు, రక్షకుడవు, ఆపదలను హరించువాడవు.

భానూ! నన్ను అనుగ్రహించు.

13. ఇత్యార్యాద్వాదశకం- సాంబస్య పురో నభః స్థలాత్పతితం।
పఠతాం భాగ్యసమృద్ధిః- సమస్తరోగక్షయశ్చ స్యాత్.

ఈ పన్నెండు శ్లోకాలు 'ఆర్యా' ఛందస్సులో రచింపబడినవి. శ్రీకృష్ణుని పుత్రుడైన సాంబుని ముందు సూర్యానుగ్రహం వలన ఆకాశం నుండి పడిన శ్లోకాలివి. వీటిని చదివేవారికి సూర్యకృపచే భాగ్యములు పెంపు, రోగాల నాశనం సిద్ధిస్తాయి.

'సమన్వయ సరస్వతి'
బ్రహ్మశ్రీ సామవేదం షణ్ముఖ శర్మగారి
సంపాదకత్వంలో వెలువడుతున్న
ఇదీ నా భారతీయత అని చాటి చెప్పే కరదీపిక
ఋషిపీఠం భారతీయ మానసపత్రిక
సంవత్సర చందా రూ.180/-లు
మరిన్ని వివరాలకై సంప్రదించవలసిన చిరునామా
Rushi Peetham Communications(P)Ltd., 'SivaJyoti'. Flat No 1, # 1-8-105,
10th Street, Chikkadapalli, Hyderabad -20. Ph: 27655859.
web: www.rushipeetham.in, www.rushipeetham.net
e.mail:rushipeetham@rediffmail.com
చదవండి! చదివించండి!!

ఆదిత్యుని అనుగ్రహంతో అనారోగ్యాలు తొలగించుకొని,
అభీష్టాలను పొందగలం-అని శాస్త్రాలు చాటి చెబుతున్నాయి.
ఆదిత్యపరమైన మంత్ర విశేషాలతో అప్పయ్య దీక్షితులు రచించిన
'ఆదిత్య స్తోత్ర రత్నమ్',
శ్రీకృష్ణుని పుత్రుడైన సాంబుడు దర్శించిన
'ద్వాదశార్యస్తుతి'- నిత్య పారాయణ చేసే వారికి ఆరోగ్యకరమైన
మహిమగల స్తుతులు.